LYNGBY-TAARBÆK KOMMUNE

Social- og Sundhedsudvalget 2018-2021

Referat

12. marts 2019 kl. 08:15

Udvalgsværelse 1

Indkaldelse

Bodil Kornbek
Dorthe la Cour
Hanne Agersnap
Karsten Andersen
Mette Hoff
Karsten Lomholt
Søren P. Rasmussen

Derudover deltog:
Pernille Holmgaard
Tina Mørk
Lone Nygaard Jensen
Lasse Toudahl Hansen (referent)

Indholdsfortegnelse

Pkt.	Tekst	Side
1	Godkendelse af dagsordenen	3
2	Budget 2020 - emner til omprioritering (Drøftelse)	4
3	Høring af Idræts- og Bevægelsesstrategi (Drøftelse)	5
4	Socialt frikort (Orientering)	8
5	Udmøntning af satspuljemidler for 2019 - prioritering af puljeansøgninger	10
6	Udlån af velfærdsteknologiske hjælpemidler på biblioteket (Beslutning)	12
7	Lukket punkt: Udbud	14
8	Status på uddannelsesprocent hos PUK (Orientering)	15
9	Overførsel af midler fra puljen Bedre bemanding (Beslutning)	17
10	Forslag til nyt navn til træningsenheden (Beslutning)	19
11	Forslag om omlægning af plejeboliger fra demensegnede til somatiske boliger (Beslutning)	20
12	Fremadrettede indsatser på demensområdet (Orientering)	22
13	En styrket indsats vedr. forebyggelse af ensomhed - Genforelæggelse (Beslutning)	24
14	Samarbejdsaftale med Frivilligcenter Lyngby-Taarbæk (Drøftelse)	28
15	Retningslinjer for støtte af frivilligt socialt arbejde - § 18-midler (Drøftelse)	29
16	Kommende sager	30
17	Meddelelse	31

Punkt 1
Godkendelse af dagsordenen

Beslutning
Social- og Sundhedsudvalget, den 12. marts 2019
Godkendt.

Punkt 2
Budget 2020 - emner til omprioritering (Drøftelse)

Resumé
Forvaltningens foreløbige ideer og emner til effektiviseringsforslag og budgetreduktioner til budget 2020-23 forelægges i fagudvalgene. Endvidere kan udvalget drøfte eventuelle budgetønsker og effektiviseringsforslag med henblik på yderligere belysning på udvalgets møde i juni 2019.

Indstilling
Forvaltningen foreslår, at

1. foreløbige ideer og emner til effektiviseringsforslag og budgetreduktioner tages til efterretning,
2. budgetønsker og effektiviseringsforslag til budget 2020-23 drøftes.

Sagsfremstilling
Budgetprocessen for 2020 blev godkendt af Økonomiudvalget den 24. januar 2019, idet "Økonomiudvalget konstaterer, at arbejdet med effektiviseringer og budgetreduktioner er nødvendige for at overholde de af Folketinget fastlagte service- og anlægsrammer. Omprioriteringsforslagene fremlægges og behandles før sommerferien".

I henhold til den godkendte tids- og procesplan for budgetlægningen til 2020-23, skal der udarbejdes forslag til budgetreduktioner for mindst 1 pct. af serviceudgifterne årligt i 2020, 2021 og 2022, for at skabe et råderum til politiske (om-) prioriteringer og imødegå økonomiske udfordringer.

Forvaltningen fremlægger på mødet de foreløbige ideer og emner til omprioriteringer, effektiviseringer og budgetreduktioner, der kan indgå i budgetgrundlaget for 2020-23 til udvalgets orientering. Endvidere kan udvalget drøfte eventuelle budgetønsker og effektiviseringsforslag med henblik på at forslagene yderligere kan belyses på udvalgets møde i juni.

Den videre proces
Udkast til konkrete forslag til effektiviseringer, budgetreduktioner og omprioriteringer forelægges fagudvalgene den 14.-16. maj 2019, hvorefter der vil være en kort høringsproces ultimo maj. Fagudvalgene behandler de endelige forslag den 6. og 11.-12. juni 2019, herunder eventuelle budgetønsker, med henblik på, at de kan indarbejdes i budgetforslaget 2020-23 efter Kommunalbestyrelsens godkendelse den 27. juni 2019.

Lovgrundlag
Den kommunale styrelseslov.

Økonomi
Sagen har ingen økonomiske konsekvenser.

Beslutningskompetence
Fagudvalgene.

Beslutning
Social- og Sundhedsudvalget, den 12. marts 2019
Ad 1) Taget til efterretning.
Ad 2) Drøftet.

Punkt 3
Høring af Idræts- og Bevægelsesstrategi (Drøftelse)

Resumé
Kultur- og Fritidsudvalget besluttede den 6. oktober 2016 at udarbejde en Idræts- og Bevægelsesstrategi for Lyngby-Taarbæk Kommune. Kultur- og Fritidsudvalget drøftede den 7. februar 2019 udkast til Idræts- og Bevægelsesstrategi og besluttede at sende udkastet i høring i øvrige relevante fagudvalg. Strategien er sideløbende sendt i høring i relevante råd samt blandt idrætsaktører og borgere, herunder frivillige idrætsforeninger og samarbejdspartnere på idrætsområdet, med høringsfrist den 11. marts 2019.

Indstilling
Forvaltningen foreslår, at udkast til Idræts- og Bevægelsesstrategi drøftes med henblik på afgivelse af et høringssvar.

Sagsfremstilling
Forvaltningen har med afsæt i Idans undersøgelse af borgernes motions- og sportsvaner, borgerinddragelsesprocesser såsom StratEvent, workshops, interviews og konkrete input fra interne såvel som eksterne borgere og idrætsaktører udarbejdet et forslag til en ny Idræts- og Bevægelsesstrategi (bilag).

Strategien med overskriften "Aktiviteter for alle - Alle i aktivitet" indeholder en række fokusområder og målsætninger for udvikling af idræts- og bevægelseslivet i Lyngby-Taarbæk Kommune. Visionen er, at flest mulige borgere i Lyngby-Taarbæk er fysisk aktive hele livet. Allerede i 2024 er målsætningen, at 80 % af vores borgere er fysisk aktive. For at vi kan opnå målsætningen, skal vi se idræt og bevægelse i et bredt perspektiv. Idræts- og Bevægelsesstrategien sendes derfor i høring med henblik på at få udvalgenes input i forhold til at indfri visionen.

Særlig relevant for Social- og Sundhedsudvalget
I såvel Sundhedsstrategien som Ældrestrategien indgår også mål for fysisk aktivitet for alle borgere, herunder udsatte og ældre. Idræts- og Bevægelsesstrategien understøtter disse mål. Blandt andet indgår i Idræts- og Bevægelsesstrategiens fokusområde 2: "Varierede idræts- og bevægelsestilbud", som omhandler fleksible idræts- og bevægelsestilbud. Det skal være nemt at dyrke idræt og motion, og der skal være plads til alle. Rigtig mange børn og voksne i Lyngby-Taarbæk er allerede fysisk aktive i deres fritid, men vi skal have flere med. Vi kan blive endnu bedre til at nytænke vores motionstilbud, samt motivere og understøtte både nybegyndere og nystartere samt udsatte og motionsuvante borgere. Men har vi det rigtige udbud af idræts- og bevægelsesaktiviteter for at opnå vores målsætninger? Og hvad kan vi gøre for, at det bliver nemmere for den enkelte at begynde til en ny idrætsaktivitet?

Hvis vi skal have flere med i idrætsfællesskaberne og styrke borgernes motionsvaner, kræver det en fælles indsats. Idræts- og Bevægelsesstrategien lægger sig også her op ad kommunens Sundhedsstrategi, idet Idræts- og Bevægelsesstrategien sigter efter at gøre det nemt for alle at blive en del af et aktivt fællesskab, uanset psykiske eller fysiske udfordringer. Men hvordan kan vi bedst muligt understøtte de borgere, som har færre ressourcer og give dem en ekstra hjælpende hånd til at komme igang med idræt eller motion? Derudover lægger Idræts- og Bevægelsesstrategien sig op ad kommunens Ældrestrategi, idet Idræts- og Bevægelsesstrategien sigter efter, at flere borgere er aktive hele livet. Det skal være nemt for de ældre dels at finde og dels at blive en del af et aktivt fællesskab, hvor sociale relationer styrkes og dyrkes. Men hvordan kan vi målrette vores tilbud og aktiviteter, så de understøtter de ældres idræts- og bevægelsesvaner?

Særlig relevant for Byplanudvalget og Teknik- og Miljøudvalget
Byplanudvalget og Teknik- og Miljøudvalget kan med fordel tage udgangspunkt i strategiens fokusområde 1: "Attraktive idrætsanlæg og uderum", der omhandler øget tilgængelighed af

idræts- og bevægelsesfaciliteter, samt nytænkning og udvikling af bevægelsesrammer herunder naturområder og stier. De fleste voksne borgere foretrækker at dyrke motion i naturen, på veje og på stier. Idrætsanlæg er dermed ikke længere en forudsætning for at dyrke motion, og vi er derfor nødt til at udvikle vores byrum og grønne områder, så de inspirerer til bevægelse. Kan vi udnytte vores eksisterende udendørs faciliteter bedre? Hvad skal der til for, at et byrum kan understøtte bevægelse, og hvordan kan vi eventuelt inkorporere bevægelsesmuligheder i eksisterende byrum? Er det muligt at udnytte vores eksisterende udendørs arealer bedre, og er det de rigtige faciliteter vi har nu? Hvordan kan vi tænke endnu mere bevægelse ind i vores arealer, så de imødekommer en bred målgruppe?

Særlig relevant for Børne- og Ungdomsudvalget
Børne- og Ungdomsudvalget kan med fordel tage udgangspunkt i strategiens fokusområde 2: "Varierede idræts- og bevægelsestilbud", der omhandler fleksible idræts- og bevægelsestilbud. Det skal være nemt at dyrke idræt og motion, og der skal være plads til alle. Knap hvert femte barn i Lyngby-Taarbæk er ikke aktuelt fysisk aktiv. Det er flere end landsgennemsnittet og vidner om et behov for en særlig indsats, der bør starte tidligt i børnenes liv, da det er her de gode vaner etableres. Når børnene bliver teenagere, sker der et markant fald i idrætsdeltagelsen, særligt blandt pigerne. Spørgsmålet er derfor, hvad vi kan gøre for at fastholde denne aldersgruppe? Hvad skal der til for at få flere piger ind i idrætsfællesskaberne og hvordan kan vi udvikle vores eksisterende tilbud på bedste vis?

Derudover peger forvaltningen på, at udvalget tager udgangspunkt i fokusområde 3: "Stærke foreninger og samarbejde", der omhandler udvikling af idræts- og bevægelsesområdet i et samarbejde på tværs af interne såvel som eksterne idrætsaktører. Hvis vi skal have flere børn og unge med i idrætsfællesskaberne kræver det en fælles indsats. Men hvordan kan vi skabe flere attraktive tilbud og samtidig styrke samarbejdet omkring børn og unge?

Særlig relevant for Økonomiudvalget
Af særlig relevans for Økonomiudvalget er strategiens fokusområde 1:" Attraktive idrætsanlæg og uderum", der omhandler øget tilgængelighed af idræts- og bevægelsesfaciliteter, samt nytænkning og udvikling af bevægelsesrammer herunder naturområder og stier. Vi har en bred vifte af idrætsfaciliteter i Lyngby-Taarbæk, men borgerne efterspørger stadig flere idrætsanlæg, samtidig med at der ikke er mange ledige kvadratmeter tilbage at bygge på. Det er derfor nødvendigt, at vi tænker innovativt og kreativt, når vi udvikler og udbygger vores idrætsanlæg. Kan vi udvikle og udbygge eksisterende idræts- og bevægelsesfaciliteter, så idrætsmulighederne bliver bredere og den samme facilitet kan bruges til flere ting? Hvordan kan idrætsanlæggene blive mere tilgængelige?

Den videre proces
Efter Idræts- og Bevægelsesstrategiens høringsperiode bliver der tilført yderligere grafik, fotos og layout til dokumentet, så formen underbygger og fremhæver indholdet. Sideløbende med høringsperioden og den politiske behandling af høringssvarene, udarbejder forvaltningen oplæg til en handleplan gældende for 2019-2021, som med konkrete indsatser vil understøtte implementeringen af strategien. Både strategi og handleplan forventes forelagt Kultur- og Fritidsudvalget den 11. april 2019, Økonomiudvalget den 24. april og Kommunalbestyrelsen den 2. maj 2019.

Lovgrundlag
Ikke lovpligtig. Fokusområderne falder inden for Folkeoplysningsloven og Kommunalfuldmagten.

Økonomi
Som følge af budgetaftalen 2017-2019 er der afsat 200.000 kr. årligt på aktivitetsområde Fritid, Kultur og Idræt til Idræts- og Bevægelsesstrategien, herunder til udmøntning af en handleplan. I 2019 er budgetrammen på 600.000 kr., idet der er overført uforbrugte midler vedrørende strategien på 400.000 kr. fra 2018 til 2019, jf. 3. anslået regnskab 2018.

Beslutningskompetence
Social- og Sundhedsudvalget.
Byplanudvalget.
Teknik- og Miljøudvalget.
Børne- og Ungdomsudvalget.
Økonomiudvalget.

Beslutning
Social- og Sundhedsudvalget, den 12. marts 2019
Drøftet. Et samlet udvalg anbefaler, at der sproligt arbejdes med afsnittet "Plads til alle" så den nuværende situation og ønske om flere tilbud til borgere med handicap og udsatte borgere bliver mere tydelig.

Bilag

- Høringsudkast Idræts- og Bevægelsesstrategi

Punkt 4
Socialt frikort (Orientering)

Resumé
Den 1. januar 2019 trådte lov om forsøg med socialt frikort i kraft. Med et socialt frikort må en borger tjene op til 20.000 kr. uden at blive trukket i offentlig ydelser. Forsøget er finansieret via satspuljeaftalen for 2018-2021 (45 mio. kr.) og skal foreløbig løbe i to år. Børne- og Socialministeriet har skønnet, at ca. 4.000 borgere på landsplan vil benytte muligheden for et socialt frikort i forsøgsperioden. I sagen orienteres om indholdet i forsøget.

Indstilling
Forvaltningen foreslår, at orienteringen tages til efterretning.

Sagsfremstilling
Med et socialt frikort må borgeren tjene op til 20.000 kr. skattefrit og uden fradrag i offentlige ydelser (kontanthjælp, førtidspension, boligsikring). Det sociale frikort kan kun benyttes til ordinært ustøttet arbejde. Visitation til socialt frikort sker i voksenafdelingen i Center for Social Indsats (CSI). Borgerne skal kun visiteres én gang. Det sociale frikort gælder derefter i hele forsøgsperioden.

Borgeren kan ved et afslag på at få socialt frikort påklage afgørelsen til Ankestyrelsen efter reglerne i kapitel 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Målgruppe
Målgruppen for socialt frikort er borgere med særlige sociale problemer (fx misbrug, hjemløshed eller psykiske vanskeligheder), der:

- opfylder betingelser for at få støtte efter servicelovens voksenbestemmelser (men behøver ikke at modtage støtte), og
- ikke har været under ordinær uddannelse eller haft arbejdsindkomst på over 10.000 kr. indenfor det seneste år, og
- opfylder opholdskravet for ret til uddannelseshjælp eller kontanthjælp (det vil sige ophold i Danmark i 9 år inden for de seneste 10 år).

Borgerne vil ofte være modtagere af fx førtidspension, kontanthjælp eller uddannelseshjælp.

Forvaltningens håndtering
Voksenafdelingen i CSI og Center for arbejdsmarked (CAM) arbejder sammen om opgaven. CAM sørger bl.a. for, at borgerne ikke trækkes i offentlige ydelser, selv om de har indtægt. Ligeledes vil jobcentret bistå borgeren i at finde relevante arbejdsgivere, som ville ansætte borgere med socialt frikort.

Der er etableret en fælleskommunal IT-løsning, hvor kommunerne opretter det sociale frikort, og som virksomhederne skal indberette på, når de ansætter en borger med socialt frikort.

Der vil blive orienteret om ordningen på værestedet Paradiset, ligesom hjemmevejledere og opsøgende medarbejdere vil gøre borgerne opmærksom på det sociale frikort.
CAM vil gennemgå de borgere, som de har kendskab til samt rådgive og vejlede om socialt frikort til de borgere, som er omfattet af målgruppen. Ordningen vil desuden blive slået op på kommunens hjemmeside og på kommunens Facebook-side. Socialstyrelsen har udarbejdet en folder til borgerne, som vil blive lagt i hhv. Jobcentret, Borgerservice og Voksenafdelingen i Center for Social Indsats samt øvrige steder, hvor det forventes, at målgruppen ser den.

Folder til borgerne samt kommunerne kan findes her:

./. https://socialstyrelsen.dk/filer/tvaergaende/sagsbehandling-voksne-og-handicap/socialt-frikort-pjece-malrettet-borgere.pdf

./. https://socialstyrelsen.dk/filer/tvaergaende/sagsbehandling-voksne-og-handicap/socialt-frikort-pjece-malrettet-kommuner.pdf

Lovgrundlag
Lov om forsøg med socialt frikort.

Økonomi
Det forventes, at kun få personer vil gøre brug af socialt frikort. Opgaven løses inden for rammen.

Beslutningskompetence
Social- og Sundhedsudvalget.
Beskæftigelses- og Integrationsudvalget.

Beslutning
Social- og Sundhedsudvalget, den 12. marts 2019
Taget til efterretning.

Punkt 5
Udmøntning af satspuljemidler for 2019 - prioritering af puljeansøgninger

Resumé
Aftalen om udmøntning af satspuljen for 2019 indeholder en række indsatser og puljer vedrørende udsatte grupper m.m. Forvaltningen præsenterer med denne sag et overblik over de indsatser og puljer, der er forankret kommunalt og henhører under Social- og Sundhedsudvalgets områder. Udvalget skal tage stilling til, hvilke puljer der skal søges i 2019.

Indstilling
Forvaltningen foreslår, at
1. orientering om indhold i aftalen om udmøntning af satspuljer for 2019 tages til efterretning,
2. forvaltningen søger følgende pulje i 2019 vedrørende Social- og Sundhedsudvalgets områder: "Sammenhængende indsatser imod ensomhed og mistrivsel hos ældre – i bilag nr. 81 (Sundhed og Omsorg)".

Sagsfremstilling
Der er den 13. november 2018 indgået aftale om udmøntning af satspuljen for 2019 (bilag). Samlet afsættes på nationalt plan i alt 3,3 mia. kr. i aftaleperioden 2019-2022 til at forbedre vilkårene for udsatte grupper m.m.

Aftalen består af en række delaftaler indgået efter forhandlinger i de relevante ressortministerier og omfatter bl.a. social-, sundheds-, ældre-, beskæftigelses- og integrationsområdet. Delaftalerne er vist som bilag til den samlede aftale om satspuljen for 2019.

Forvaltningen har i bilag opsummeret de indsatser med tilhørende puljer, der kan søges af kommunerne, og som henhører under Social- og Sundhedsudvalgets områder (bilag). Der er således tale om et udpluk af aftalen, idet en del af indsatserne forankres i styrelser, regioner og privat regi, ligesom en del af de afsatte midler tilgår kommunerne, som automatisk løft af bloktilskuddet. Den fulde beskrivelse af de enkelte indsatser fremgår af Aftale om udmøntning af satspuljen for 2019 (bilag).

Forvaltningens anbefaling vedrørende puljeansøgninger
Forvaltningen foreslår, at der kun indsendes ansøgning om midler på udvalgte prioriterede puljer med baggrund i en vurdering af, at det ikke er muligt for driftsorganisationen at arbejde med alle de udmeldte tiltag samtidig, hvis indsatserne skal forankres i driften og skabe den ønskede effekt for borgerne. På baggrund af ovenstående anbefales, at der på Social- og Sundhedsudvalgets områder søges nedenstående puljer:

- *Sammenhængende indsatser imod ensomhed og mistrivsel hos ældre – i bilag nr. 81 (Sundhed og Omsorg)*
  Der er afsat en pulje på 35,0 mio. kr., som kommuner, private aktører eller civilsamfund kan søge til at sikre sammenhængende indsatser imod ensomhed og mistrivsel - med særlig fokus på ældre mænd. Puljen kan eksempelvis søges med henblik på at videreudvikle aktiviteter, indsats og projekter, der særligt appellerer til ældre mænd i risiko for ensomhed, mistrivsel eller selvmord. Puljen kan også søges til at styrke sammenhængen og bygge bro mellem de forebyggende hjemmebesøg og opfølgende forebyggelsesindsatser. Der vil blive set positivt på projekter, der har ældre mænd som målgruppe, og hvor der er medfinansiering.
    - Forvaltningen finder puljen interessant, idet forebyggelse af ensomhed er et prioriteret indsatsområde på ældre- og sundhedsområdet.

Forvaltningen anbefaler således, at der ikke søges satspuljemidler på handicapområdet i indeværende år, da forvaltningen har igangsat forskellige udviklingstiltag, der skal

imødekomme de budgetmæssige udfordringer og forvaltningen vurderer, at det vil være for ressourcekrævende samtidigt at implementere et satspuljeprojekt, hvor effekten ikke er kendt.

Oversigten sendes til Seniorrådet og Handicaprådet til orientering.

Forvaltningen vil løbende følge op på ministeriernes udmelding af nærmere kriterier for ansøgning af de respektive puljer, herunder ansøgningsfristen.

Allerede igangsatte indsatser fra tidligere års puljeansøgninger
Forvaltningen har en række indsatser i gang med baggrund i tidligere års ansøgning af puljer. Af større kan nævnes:

- Implementering af indsatsen "Praksisnært kompetenceløft". I september 2017 fik Lyngby-Taarbæk tilsagn om 2,3 mio. kr. fra Sundhedsstyrelsens pulje "Praksisnært kompetenceløft i kommuner og regioner" til uddannelse af alt personale på plejecentrenes somatiske afdelinger samt aktivitetsområdet i "personcentreret omsorg", som også medarbejderne på demensafdelingerne på kommunens plejecentre er blevet kompetenceudviklet inden for i 2016-2017. Gennemførelse af dette kompetenceudviklingsforløb indebærer et stort ressourcetræk på plejecentrene i 2018 og 2019, ikke mindst i forhold til at forankre den nye viden efterfølgende.

Lovgrundlag
Aftale af 13. november 2018 om udmøntning af satspuljen for 2019.

Økonomi
De afledte økonomiske konsekvenser vil afhænge af, hvorvidt der opnås tilsagn fra de nævnte puljer samt den nærmere projektøkonomi herfor. Eventuelle økonomiske konsekvenser, herunder tilvejebringelse af fornødne bevillingsmæssige tilpasninger og krav om egenfinansiering, vil i givet fald indgå i de anslåede regnskaber.

Beslutningskompetence
Social- og Sundhedsudvalget.

Beslutning
Social- og Sundhedsudvalget, den 12. marts 2019
Ad 1) Taget til efterretning.
Ad 2) Godkendt.

Bilag

- Aftale om udmoentning af satspuljen 2019
- Opsummering af indsatser SSU
- Høringssvar vedr udmøntning af satspuljemidler for 2019 prioritering af puleansøgninger - 11-03-2019

Punkt 6
Udlån af velfærdsteknologiske hjælpemidler på biblioteket (Beslutning)

Resumé
Kommunalbestyrelsen besluttede i 2016 at investere i mindre velfærdsteknologiske hjælpemidler til udlån på biblioteket. Det overordnede formål er at understøtte borgernes selvhjulpenhed. Udlånet er dog yderst begrænset, ligesom der ikke længere er frivillige til at varetage rengøringen. Forvaltningen peger derfor på, at udlånet ophører.

Indstilling
Forvaltningen foreslår, at udlån af mindre velfærdsteknologiske hjælpemidler på biblioteket ophører, og at hjælpemidlerne overtages af Træningsenheden.

Sagsfremstilling
Som en del af udmøntning af "Værdighedsmillarden" har der politisk bl.a. været fokus på at afprøve nye velfærdsteknologiske hjælpemidler. De velfærdsteknologiske hjælpemidler er med til at gøre borgerne mere selvhjulpne og kan dermed øge oplevelsen af selvbestemmelse i eget liv.

Der er igangsat syv projekter inden for forskellige typer af hjælpemidler, herunder bl.a. velfærdsteknologiske toiletter, intelligente bleer, kalendre til borgere med demens og mindre velfærdsteknologiske hjælpemidler til udlån på biblioteket.

Forvaltningen har løbende forsøgt at kommunikere om tilbuddet om udlån af hjælpemidler på biblioteket. Udlånet blev introduceret første gang under Ældreugen i 2017 og indgik i programmet for Ældreugen. Der blev desuden udarbejdet pjece om tilbuddet, som var placeret på biblioteket, og der blev udsendt en pressemeddelelse i juli 2017. Udlån af hjælpemidler via biblioteket blev også præsenteret på stormøder af de forebyggende medarbejdere, hvor målgruppen er +75-årige. Endelig er tilbuddet beskrevet på både kommunes og bibliotekets hjemmeside.

Udlån af de velfærdsteknologiske hjælpemidler har siden opstarten i maj 2017 og indtil september 2018 været meget begrænset (se tabel herunder). I perioden marts 2018 til september 2018 er der udlånt ét hjælpemiddel.

Udlån af velfærdsteknologiske hjælpemidler fra opstart i maj 2017 og frem til september 2018.

Hjælpemiddel:	Antal udlån:
Læselup	3
Bøjlesaks	2
Digital kalender	6
Gribetang	2
Kortholdere	0
Kartoffelskræller	0
Universalåbnere	3
Bestiksæt (tykke håndtag) kniv	1
Bestiksæt (tykke håndtag) gaffel	1
Bestiksæt (tykke håndtag) ske	0
Robotstøvsugere	22
Pilleknuser	1
Pilleudtager	0
Støttegreb til bil	1
Drejepude til bil	3
Nøglegreb	0

Universalvrider	0
Talende ur	2
Karkludspresser	1
Strømpepåtager og strømpeaftager	8
Skålholder	1

Rengøring af hjælpemidlerne
Rengøring af hjælpemidlerne er hidtil blevet klaret af en frivillig borger, som imidlertid ikke længere har mulighed for at løse denne opgave. Det har ikke været muligt at finde nye frivillige til rengøringsopgaven.

På baggrund af det yderst begrænsede udlån samt udfordringen med at få rengjort hjælpemidlerne vurderer forvaltningen, at der ikke er perpektiv i at videreføre udlånet af velfærdsteknologiske hjælpemidler. Hjælpemidlerne kan med fordel overtages af Træningsenheden, som kan benytte disse i træningssituationer af hverdagsaktiviteter.

Seniorrådet drøfter sagen den 11. marts 2019. Eventuelt høringssvar udsendes til udvalget umiddelbart efter Seniorrådets møde.

Lovgrundlag
Lov om Social Service, Værdighedspolitikker for Ældreplejen.

Økonomi
Der er i 2016 indkøbt mindre velfærdsteknologiske hjælpemidler for ca. 40.000 kr.

Beslutningskompetence
Social- og Sundhedsudvalget.

Beslutning
Social- og Sundhedsudvalget, den 12. marts 2019
Godkendt.

Bilag

- Høringssvar vedr udlån af velfærdsteknologiske hjælpemidler på Biblioteket - 11-03-2019

Punkt 7
Lukket punkt: Udbud

Indstilling
Forvaltningen foreslår, at indstillingen godkendes.

Social- og Sundhedsudvalget, den 12. marts 2019
Godkendt.

Punkt 8
Status på uddannelsesprocent hos PUK (Orientering)

Resumé
Lyngby-Taarbæk Kommune har én privat leverandør, PUK's Hjemmehjælp, som udfører personlig og praktisk hjælp til kommunens borgere. Der stilles i kontrakten krav til personalets uddannelsesniveau. Forvaltningen giver halvårligt en status for personalets uddannelsesniveau. Status er, at uddannelseskravet pr. 1. februar 2019 fortsat overholdes.

Indstilling
Forvaltningen foreslår, at orienteringen tages til efterretning.

Sagsfremstilling
Den besluttede milepælsplan for uddannelsesniveauet er skitseret i tabel 1 nedenfor.

Tabel 1: Milepælsplan for uddannelsesnivau hos den private leverandør PUKs Hjemmehjælp

	2016	2017	2018	2019
Personlig pleje				
Dagvagt	100 %	100 %	100 %	100 %
Weekendvagt	70 %	100 %	100 %	100 %
Aftenvagt	83 %	83 %	89 %	89 %
Samlet for borgere som også får pleje aften og weekend	87 %	92 %	95 %	95 %
Praktisk Hjælp				
Hverdag	50 %	60 %	70 %	80 %

En medarbejder indgår her som uddannet, hvis uddannelse er påbegyndt. Dato for uddannelsesopstart har PUK´s Hjemmehjælp ikke indflydelse på. Seneste uddannelsesopstart var september 2018.

Status for opfyldelse af uddannelseskravet er skitseret i tabel 2 nedenfor.

Tabel 2: Status for opfyldelse af uddannelseskravet

Personlig pleje	1. september 2018	1. februar 2019
Dagvagt	100 %	100 %
Weekend vagt	100 %	100 %
Aftenvagt	100 %	100 %
Samlet for borgere som også får pleje aften og weekend	100 %	100 %
Praktisk hjælp	80 %	80 %

PUK's Hjemmehjælp forventer, at der også fremadrettet kan leves op til uddannelseskravet.

Der er stillet krav i rammeaftalen om, at PUK's Hjemmehjælp som minimum skal have én sygeplejerske ansat. Dette krav har PUK´s Hjemmehjælp efterlevet fra aftalens start. PUK´s Hjemmehjælp har nu opnormeret til to sygeplejersker.

Næste status på uddannelsesniveauet foretages 2. halvår 2019.

Seniorrådet drøfter sagen den 11. marts 2019. Eventuelt høringssvar udsendes til udvalget umiddelbart efter Seniorrådets møde.

Lovgrundlag
Lov om Social Service § 91 vedrørende frit leverandørvalg.

Økonomi
Sagen har ingen økonomiske konsekvenser.

Beslutningskompetence
Kommunalbestyrelsen.

Beslutning
Social- og Sundhedsudvalget, den 12. marts 2019
Taget til efterretning.

Punkt 9
Overførsel af midler fra puljen Bedre bemanding (Beslutning)

Resumé
I finansloven 2018 blev der afsat 500 mio. kr. årligt til bedre bemandning i ældreplejen. Lyngby-Taarbæk Kommune blev tildelt 5,4 mio. kr. af puljen. Der er i regnskab 2018 et mindreforbrug på 273.000 kr., som kan søges overført til 2019. Med denne sag skal der tages stilling til, hvordan mindreforbruget skal anvendes.

Indstilling
Forvaltningen foreslår at anvende det overførte mindreforbrug henover en travl sommerferieperiode til ekstra personaleressourcer på plejecenterområdet

Sagsfremstilling
Lyngby-Taarbæk Kommunes andel af puljen til bedre bemanding i ældreplejen skal anvendes til et løft af ældreområdet gennem en bedre bemanding. Det vil sige til at opjustere arbejdstiden for deltidsansatte medarbejdere og til at ansætte nye medarbejdere fortrinsvis på fuld tid i ældreplejen.

I anvendelsen af midlerne er medarbejderønsker om at gå op i tid prioriteret, idet forvaltningen i foråret 2018 foretog en rundspørge til kommunens plejecentre og hjemmeplejegrupper. Ud over at imødekomme ønsket om øget arbejdstid for deltidsansatte, var der et ønske om mere fast personale på alle decentrale enheder. Dette ønske er imødekommet ved at ansætte "flyvere" på de enkelte plejehjem og i hjemmeplejen. Behovet for opjustering af arbejdstiden hos deltidsansatte har imidlertid vist sig at være mindre end ved første rundspørge, og der er derfor blevet plads til flere nyansættelser end budgetteret.

Total set er der på puljemidlerne et mindreforbrug på 273.000 kr. i 2018, som søges overført til 2019. Mindreforbruget hænger hovedsagelig sammen med, at stillingerne først er blevet opnormeret og besat i løbet af foråret 2018, idet kommunen først i februar 2018 fik en udmelding fra ministeriet omkring puljen (bilag).

Forvaltningen foreslår at bruge de ekstra midler til midlertidige personaleressourcer henover en travl sommerferieperiode på plejecenterområdet.

Høring af sagen i Seniorrådet
Seniorrådet drøfter sagen den 11. marts 2019. Eventuelt høringssvar udsendes til Social- og Sundhedsuvalget umiddelbart efter Seniorrådets møde.

Lovgrundlag
Lov om Social Service samt aftale om finansloven for 2018.

Økonomi
Sagen har ingen økonomiske konsekvenser for kommunen, da der er tale om et eksternt finansieret projekt. Såfremt midlerne ikke anvendes til formålet skal de tilbageføres til staten. Midlerne til bedre bemanding gives som puljemidler til og med 2021 og derefter overgår de til bloktilskuddet.

Det forudsættes desuden i sagen, at overførslen bliver godkendt som en del af det administrative regnskab for 2018 af Kommunalbestyrelsen den 4. april 2019, samt at overførslen formelt godkendes af Sundheds- og Ældreministeriet.

Beslutningskompetence
Social- og Sundhedsudvalget.

Beslutning
Social- og Sundhedsudvalget, den 12. marts 2019
Godkendt.

Bilag

- Fælles skema til overførsel af uforbrugte midler fra 2018 til 2019 en værdig ældreplej
- Høringssvar vedr overførsel af midler fra Puljen Bedre bemanding - 11-03-2019

Punkt 10
Forslag til nyt navn til træningsenheden (Beslutning)

Resumé
I sammenhæng med omstillingsarbejdet i projektet "Hjemmet som udgangspunkt" ændrer Træningsenheden profil. Forvaltningen peger på, at den nye profil understøttes ved, at "Træningsenheden Møllebo og Fortunen" per 1. maj 2019 ændrer navn.

Indstilling
Forvaltningen foreslår, at "Træningsenheden Møllebo og Fortunen" ændrer navn til "Rehabiliteringscentret Lyngby-Taarbæk Kommune".

Sagsfremstilling
Projektet "Hjemmet som udgangspunkt" bygger bl.a. på en idé om, at kommunen skal gentænke måden at bruge døgnpladserne på. Træningsenhedens "profil" og rolle i kommunens samlede pleje- og rehabiliteringsindsatser er således under betydelig forandring i de kommende år. Det giver anledning til at gentænke identiteten og deraf også navnet, så det bliver mere retvisende for de indsatser, som leveres.

Samtidig indebærer omstillingen også en fusion af træningsenhedens to matrikler, Møllebo og Fortunen, til én samlet enhed. En navneændring kan være understøttende for at "gentænke" enhedens identitet, kulturer og arbejdsgange samt flytte fokus fra matriklen til "opgaven".

Forvaltningen lægger på den baggrund op til, at "Træningsenheden Møllebo og Fortunen" ændrer navn til "Rehabiliteringscentret Lyngby-Taarbæk Kommune". Det er forvaltningens vurdering, at begrebet "træning" er for snævert i forhold til den profil, der skabes med den nye enhed. Mange tænker "træning" som "bøj og stræk", hvilket kun er en begrænset del af enhedens opgave. "Træningsenheden" kan dermed give anledning til et misvisende billede af den brede tværfaglige og rehabiliterende indsats og tankegang, som er integreret i alle funktioner og opgaver uanset, om det er på døgnpladser, i hjemmetræning eller i det ambulante regi. "Rehabilitering" dækker bredere og "Rehabiliteringscentret" er således mere dækkende og tidssvarende for den nye enheds profil fremadrettet.

Lovgrundlag
Ingen bemærkninger.

Økonomi
Sagen har ingen økonomiske konsekvenser.

Beslutningskompetence
Kommunalbestyrelsen.

Beslutning
Social- og Sundhedsudvalget, den 12. marts 2019
Anbefalet, at "Træningsenheden Møllebo og Fortunen" ændrer navn til "Rehabiliterings- og træningscentret Lyngby-Taarbæk Kommune".

Punkt 11
Forslag om omlægning af plejeboliger fra demensegnede til somatiske boliger (Beslutning)

Resumé
Der har over en periode været en vis tomgang på de af kommunens plejecentre, hvor der er afdelinger med demensegnede boliger. Lyngby-Taarbæk Kommune har sammenlignet med andre kommuner en relativt stor andel af demensegnede plejeboliger i forhold til det samlede antal af plejeboliger. Samtidig er demensafdelingen i Irismarken på Virumgård fysisk placeret uhensigtsmæssigt. Forvaltningen peger derfor på at omdanne denne demensafdeling - ved ledige boliger - til somatiske boliger.

Indstilling
Forvaltningen foreslår, at
1. demensafdelingen på Virumgård Plejecenter løbende omdannes til en somatisk afdeling,
2. de afledte mindreudgifter på 48.000 kr. i 2019, 97.000 kr. i 2020 og 145.000 kr. i efterfølgende år tilfalder kassen.

Sagsfremstilling
Lyngby-Taarbæk Kommune har sammenlignet med andre kommuner en relativt stor andel af demensegnede boliger i forhold til det samlede antal af plejeboliger. Som eksempel kan nævnes:

- Gladsaxe har 386 somatiske og 163 demensegnede plejeboliger. Det svarer til ca. 30 % demensegnede plejeboliger.
- Rudersdal har 486 somatiske og 81 demensegnede plejeboliger. Det svarer til ca. 14 % demensegnede plejeboliger.
- Gentofte har 548 somatiske og 29 demensegnede plejeboliger. Det svarer til ca. 5 % demensegnede plejeboliger.
- Lyngby-Taarbæk har 338 somatiske og 187 demensegnede plejeboliger. Det svarer til ca. 36 % demensegnede plejeboliger.

Der har over en periode været en vis tomgang i afdelinger med demensegnede boliger. Henover januar og starten af februar 2019 har kommunen haft ca. 10 tomme boliger, idet der ikke har været borgere på ventelisten, der var i målgruppen til en demensegnet plejebolig.

På Virumgård Plejecenter er en demensafdeling placeret i Hus C, som er et hus, der er adskilt fra resten af plejecenteret. Hus C består samlet set af 36 boliger. Demensafdelingen i huset har 18 pladser med ni plejeboliger på hver etage. Den somatiske afdeling har ligeledes 18 boliger, hvoraf otte er ægteparboliger. Opdelingen af denne adskilte enhed i henholdsvis en somatisk afdeling og en demensafdeling gør det svært at anvende de personalemæssige ressourcerne på tværs i samme grad som andre steder. Der er indimellem beboere, som kræver særligt tilsyn eller en pædagogisk indsats. Her er det vigtigt, at ressourcerne hurtigt kan glide fra en afdeling til en anden.

Det er i arbejdet med borgere med en demensdiagnose afgørende, at plejen varetages af medarbejdere, som har en særlig interesse og faglig tilgang til dette felt. De medarbejdere, som arbejder på en somatisk afdeling, har en særlig interesse og faglig tilgang til den ældre medicinske borger med multiple diagnoser af mere fysisk karakter og har ikke så stor en viden om det særlige arbejde med mennesker med middel til svær demens.

På baggrund af ovenstående vurderer forvaltningen, at der er god ræson i at omdanne demensafdelingen i Hus C på Virumgård Plejecenter til en somatisk afdeling, og at det sker løbende i takt med, at der kommer ledige boliger. Såfremt de 18 plejeboliger omdannes til somatiske vil fordelingen være 320 somatiske og 169 demensegnede, dvs. at ca. 32% af plejeboligerne fortsat vil være demensegnede.

En sådan omlægning vil give mulighed for en bedre personalemæssig ressourceudnyttelse på Virumgård Plejecenter og samtidig have en positiv effekt på ventelisten til plejeboliger, idet pladskapaciteten vil kunne blive bedre udnyttet.

Der kan være medarbejdere, der i dag er ansat i Hus C i demensafdelingen, som ønsker at flytte til en anden demensafdeling på Virumgård ved vakancer. Dette vil selvfølgelig blive imødekommet.

Såfremt behovet igen ændrer sig på et senere tidspunkt vurderer forvaltningen det mere hensigtsmæssigt, at en afdeling i hovedhuset på Virumgård Plejecenter omdannes til en demensafdeling, bl.a. grundet en lukket atriumgård.

Høring af Virumgårds LokalMED
Forslag om omlægning af demensboliger har været drøftet i Virumgårds LokalMED den 27. februar 2019 (bilag).

Lovgrundlag
Almenboligloven § 5.

Økonomi
Det følger af budgettildelingsmodellen for plejecentrene, at der gives et variabelt enhedsbeløb til en somatisk plejehjemsplads på 403.223 kr. til plejepersonale samt 12.722 kr. til øvrig drift, jf. bl.a. Budget 2019-2022. For demenspladser gives et tillæg på 2 pct. af enhedsbeløbet til plejepersonale som følge af generelt højere personaleudgifter til disse afsnit. Tillægget for demenspladser svarer til 8.064 kr. pr. plads. Med en omlægning af 18 demenspladser til somatiske pladser giver dette en samlet budgetreduktion på i alt 145.000 kr. årligt. Omlægningen forudsættes indfaset over tre år.

De fysiske rammer for de 18 plejeboliger forudsættes uændrede. Der skal således ikke afholdes særlige engangsudgifter til inventar, installationer m.m. som følge af omlægningen.

Tabel til bevillingsmæssige ændringer:

Overskrift	Udvalg / Aktivitetsområde	2019	2020	2021	2022	2023	Varig?
Virumgård Plejecenter	Sundhed og Omsorg	-48	-97	-145	-145	-145	Ja
I alt (kassen)		**48**	**97**	**145**	**145**	**145**	Ja

(2019 P/L-niveau, t. kr.)

Beslutningskompetence
Kommunalbestyrelsen.

Beslutning
Social- og Sundhedsudvalget, den 12. marts 2019
Ad 1-2) Anbefalet.

Bilag

- LokalMED Omlægning af demensboliger
- Høringssvar vedr forslag om omlægning af plejeboliger fra demensegnede til somatiske boliger - 11-03-2019

Punkt 12
Fremadrettede indsatser på demensområdet (Orientering)

Resumé
Lyngby-Taarbæk Kommune har implementeret "Handleplan for demensområdet 2015-2018". Handleplanen udløb ved udgangen af 2018. Der blev gennemført en større evaluering og erfaringsopsamling i foråret 2018, som Social- og Sundhedsudvalget behandlede 24. april 2018. Forvaltningen orienterer om implementeringsarbejdet siden evalueringsrapporten samt hvilke indsatser, der er planlagt for 2019.

Indstilling
Forvaltningen foreslår, at orienteringen tages til efterretning.

Sagsfremstilling
Med henvisning til sagen fra 24. april 2018 er der ikke udarbejdet en ny handleplan, idet fokus i de kommende år er på den fortsatte forankring og fastholdelse af indsatserne i handleplanen. Forvaltningen arbejder derfor videre med tilbud og indsatser på demensområdet inden for de tværgående indsatser og de fem faser fra den tidlige fase i hjemmet til den sidste tid på plejecentrene. Handleplanens struktur og design er i 2019 blevet anvendt som model for en folder med information om tilbud til borgere med en demenssygdom og deres pårørende i Lyngby-Taarbæk Kommune. Folderen er bilagt sagen.

Der bliver løbende fulgt op på de igangværende indsatser. For at understøtte samarbejde med og informationer til borgere og pårørende er hjemmesiden fortsat et fokusområde, sådan at den hele tiden udvikles med henblik på målet om nem adgang til informationer om demens.

Følgegruppen til Handleplan for demensområdet forsætter. Møderne er tilrettelagt i forhold til temaer i den fortsatte implementering af indsatser på demensområdet, som de pårørende kan give deres feedback på og forslag til.

Den løbende kompetenceudvikling og fortsatte implementering af det faglige grundlag for demensomsorgen har et særligt fokus igen i 2019, så der er et fortsat fokus på, at alle medarbejdere kan arbejde efter principperne i personcentrerede omsorg. Dette gøres i 2019 ved:

- Løbende opkvalificering af medarbejdere i AMU-kursus "Omsorg for personer med demens"
- Styregruppe samt arbejdsgrupper bestående af ledere og medarbejdere, der skal sikre implementering i hverdagen, samt brug af værktøjer fra et projekt på Plejecenter Bredebo i 2017-2018 med brug af "nudging" værktøjer
- Deltagelse i Det Nationale Demensrum med fokus på implementering og fastholdelse af den personcentrerede omsorg på plejecentrene og i hjemmeplejen
- Oplæg ved ekstern konsulent for alle medarbejdere, for at booste den personcentrerede omsorgsmetode.

I 2018/2019 er og bliver også de somatiske afdelinger, flere i hjemmeplejen og på træningscentrene løbende opkvalificeret i den personcentrerede omsorg. Derudover kan nævnes:

- Der gøres meget ud af markedsføringen af den årlige demensaften, så flest mulige borgere og pårørende får oplysning om og kan benytte sig af tilbuddet.
- Etablering af netværksgrupper er et fokusområde, som fortsætter og fremadrettet med støtte fra kommunens pårørendevejleder.
- Organiseringen af demensområdet bliver løbende drøftet, således at der hele tiden er gode tilbud og løsninger til borgere og pårørende.
- Der skal arbejdes på at markedsføre de to årlige udflugter for hjemmeboende og en ledsager endnu mere, så flest mulige borgere og pårørende får kendskab og gavn af tilbuddet.

- I 2019 skal der arbejdes med at etablere flere samarbejdsflader med lokale idrætsforeninger, træningspakker, fysisk og kognitivt træning, således at tilbuddet i den tidlige fase og tiden i hjemmet også kan gælde andre former for motion end kommunens vandrehold. Dette arbejde skal bestå af følgende:
    - Opstart af dansehold for demensramte og ledersager gennem FOF
    - Udmøntning af træningspakker til demensramte i hjemmet
    - Adex – fysisk aktivitet gennem træning og CST kognitiv træning for hjemmeboende og på plejecentrene
    - Samarbejde med DGI, så der uddannes flere demensvenner i idrætsforeningerne i samarbejde med Alzheimerforeningen eller demensteam, således at flere idrætsforeninger i LTK kan blive demens venlige.

Orientering i Seniorrådet
Seniorrådet for sagen til orientering 11. mats 2019.

Lovgrundlag
Det er valgfrit for kommunen at have fremadrettede indsatser på demensområdet.

Økonomi
Sagen har ingen økonomiske konsekvenser.

Beslutningskompetence
Social- og Sundhedsudvalget.

Beslutning
Social- og Sundhedsudvalget, den 12. marts 2019
Taget til efterretning.

Bilag

- Folder Tilbud og indsatser på demensområdet

Punkt 13
En styrket indsats vedr. forebyggelse af ensomhed - Genforelæggelse (Beslutning)

Resumé
I Finansloven for 2019 er afsat 100 mio. kr. årligt i 2019-22 til kommunernes arbejde med at forebygge ensomhed blandt ældre. Aftalen knytter sig til værdighedsmidlerne/værdighedspolitikkerne, hvori der skal indarbejdes et 7. fokusområde: Bekæmpelse af ensomhed. Midlerne udmøntes som et særtilskud, og Lyngby-Taarbæk Kommunes andel er ca. 1.078.000 kr. årligt. Forvaltningen har i februar 2019 forelagt forslag til anvendelse af de tildelte midler foreløbigt for 2019 og 2020. I behandlingen af sagen har været en række spørgsmål, og Økonomiudvalget sendte sagen tilbage til fornyet behandling i Social- og Sundhedsudvalget. Forvaltningen har nu genbeskrevet sagsfremstillingen. Den tidligere sagsfremstilling er vedhæftet som bilag.

Indstilling
Forvaltningen foreslår, at
1. der anvendes 1.078.000 kr. årligt i 2019 og 2020 til de beskrevne indsatser, som er målrettet hjemmeboende ældre med hjemmepleje,
2. indsatsen finansieres midlertidigt af kassen, indtil finanslovsmidlerne er udmøntet,
3. såfremt udmøntningen af finanslovsmidlerne afviger fra 1.078.000 kr., tilpasses budgettet i anslået regnskab.

Sagsfremstilling
Lyngby-Taarbæk kommune har den 30. januar 2019 modtaget skrivelse fra Sundheds- og Ældreministeriet vedrørende værdighedspolitikken og en øget indsats for at bekæmpe ensomhed for borgere i den kommunale ældrepleje. I brevet henvises til Finanslovsaftalen for 2019, hvor der er afsat 100 mio.kr. til kommunernes indsats i ældreplejen for at bekæmpe ensomhed.

Det på Finansloven afsatte særtilskud til kommunerne har til formål at understøtte kommunernes arbejde med at opspore ensomme ældre og bekæmpe ensomhed, tab af livsmod, sorg og selvmord blandt ældre borgere, herunder med inddragelse af civilsamfundet.

Som led i initiativet er bekendtgørelsen om værdighedspolitikker for ældreplejen ændret pr. 1. februar 2019, så der indføres en forpligtigelse for kommunerne til at beskrive i deres værdighedspolitikker, hvordan ensomhed blandt ældre borgere bekæmpes. Sundheds- og Ældreministeriet har i januar 2019 præciseret, at tilføjelsen af det nye område "Bekæmpelse af ensomhed" skal være behandlet og indarbejdet i kommunens Værdighedspolitik senest 31. december 2019.

Forvaltningen vil efter sommerferien 2019 komme med forslag til det nyt afsnit i Værdighedspolitikken om bekæmpelse af ensomhed i ældreplejen. Da midlerne er til anvendelse allerede i 2019, peger forvaltningen allerede nu på mulige indsatser, herunder at videreføre det allerede igangsatte projekt "Nye fællesskaber i nærområdet", hvor finansiering ophører pr. 1. juli 2019, jf. nedenfor. Dette for at understøtte kontinuitet i indsatserne.

Kort om projekt "Nye fællesskaber i nærområdet"
Lyngby-Taarbæk Kommune igangsatte i juli 2017 projektet "Nye fællesskaber i nærområdet". Projektet er 2-årigt og afsluttes til sommer. Projektets formål er at forebygge ensomhed blandt ældre hjemmehjælpsmodtagere, bl.a. ved at opkvalificere medarbejderne til at opspore ensomme ældre, at skabe overblik over aktivitetsmuligheder samt at styrke samarbejdet med frivillige organisationer om at forebygge ensomhed blandt ældre.

I projektet har der været tilknyttet to projektledere, som fungerer som brobyggere mellem hjemmeplejen, aktivitetscentre og frivillighedsområdet. Projektlederne har bl.a. med stor succes skabt de såkaldte Livshistorie-cafeer, hvor der lige nu gennemføres to livshistorie-

cafeer og der er efterspørgsel nok til at starte yderligere to cafeer op. Erfaringen med projekt "Nye fællesskaber i nærområdet" peger på, at der en gruppe af ældre hjemmeboende borgere, som særligt har følgende behov:

- Indsatser, der er målrettet én til én relation i form af en besøgsven
- Styrede fællesskaber, hvor professionelle understøtter det sociale samvær med det formål at skabe plads til udveksling af livshistorier – i livshistorie-cafeer. Ideen til livshistoriske cafeer opstod på baggrund af projektledernes samtaler med ca. 50 borgere, som ikke ønskede eller magtede at deltage i de allerede etablerede aktiviteter, men tilkendegav stort behov for samtaler med jævnaldrende om deres livshistorie
- Hjælp til at komme i gang med aktiviteter, hvor borgeren ikke selv magter at opsøge disse aktiviteter
- Hjælp til at komme rundt samt hjælp til ledsagelse

Sundhedsstyrelsen har vist stor interesse for projekt "Nye fællesskaber i nærområdet". Det gælder særligt arbejdet med livshistoriske fortællinger. Projektlederen for projektet har holdt et oplæg i Videncenterfor Værdig Ældrepleje om visioner og resultater. Konsulentfirmaet Antropologerne vil bruge de livshistoriske fortællinger som en eksemplarisk case til inspiration til andre kommuner.

Projektet vil blive evalueret i forsommeren 2019.

Forslag til indsatser finansieret af særtilskuddet på Finansloven.
Forvaltningen peger på at fortsætte "Nye fællesskaber i Nærområdet", idet de igangsatte aktiviteter og forebyggende indsatser, ser ud til at have ramt målgruppen for værdighedsmidlerne, nemlig borgere i ældreplejen. Det gælder særligt brobygger-initiativet, hvor livshistorie-cafeerne er et stort aktiv.

Dertil kommer behov for at følge op på den forebyggende og opsøgende indsats fra hjemmeplejen, herunder omsorgsbesøgene, således at borgeren gribes og kommer i gang med nogle ønskede aktiviteter. Her tænkes særligt på besøgsven-konceptet, hvor der skal gøres en særlig indsats for igen at tiltrække flere besøgsvenner, og at gøre de forskellige aktiviteter mere tilgængelige.

På denne baggrund foreslår forvaltningen, at følgende indsatser videreføres:

- Brobyggerfunktionen og ekstra ressourcer til aktivitetscentrene
- Omsorgsbesøg i hjemmeplejen
- Intensiveret samarbejde med Ældresagen og Rustenborghuset om besøgsvenner
- Aftaler om konkrete samarbejdsprojekter med Røde Kors og Elderlearn

a. Brobyggerfunktionen, ekstra ressourcer i aktivitetscentrene og omsorgsbesøg
Brobyggerfunktionen får ansvar for at forebygge og afhjælpe ensomhed hos hjemmeboende borgere i ældreplejen. Den omfatter en indsats på tværs af hjemmeplejen, aktivitetsområdet, frivillighedsområdet og civilsamfundet. Hensigten er at fortsætte et tæt formelt samarbejde mellem disse områder. Funktionen er en ressource i hjemmeplejen, hvor brobyggerne får til opgave at:

- Supervisere personalet i opsporing og dokumentation af ensomhed
- Støtte borgere, der har behov for en social indsats fx i kommunens aktivitetscentre
- Supervisere personalet i aktivitetscentrene ift. at aktivere de nye borgere
- Varetage de livshistoriske caféer

Forvaltningen forventer, at den øgede aktivitet i opsporing af ensomhed og andre sociale behov medfører, at flere borgere deltager i aktiviteter på centrene. Der er derfor også behov

for ekstra personaleressourcer i aktivitetscentrene til at løfte opgaven. Endvidere forventes den øgede opsporing af ensomhed at skabe et behov for flere omsorgsbesøg fra hjemmeplejens medarbejdere.

b. Eksterne samarbejder
Forvaltningen foreslår, at kommunen styrker samarbejdet med Røde Kors og Elderlearn i forhold til borgere, der ikke kan komme ud af deres eget hjem, men har brug for en social indsats, der er kendetegnet ved en-til-en-relation.

Samarbejdet med Røde Kors om en besøgsven-ordning har vist, at efterspørgslen på besøgsvenner er større end omfanget af besøgsvenner. Der skal derfor rekrutteres besøgsvenner. Opslag på frivilligjob.dk og facebook har endnu ikke resulteret i flere besøgsvenner. Røde Kors har foreslået at etablere et pilotprojekt "online besøgsvenner" i et forsøg på at rekruttere flere besøgsvenner. Røde Kors rekrutterer og organiserer de frivillige til pilotprojektet, ligesom de vurderer deres egnethed som online besøgsven. Kommunens medarbejdere opsporer ældre, som falder indenfor målgruppen. Der estimeres med ca. 10 ældre borgere i 2019.

Som en del af "Nye fællesskaber i Nærområdet", samarbejder projektlederne med "Elderlearn" om at matche ensomme ældre med sprogstuderende udlændinge. Det særlige i denne ordning er, at den ældre - udover at få en besøgsven - bliver mentor for et andet menneske. Dette kan reducere oplevelsen af ensomhed og styrke oplevelsen af meningsfuldhed. Den forstærkende indsats med Elderlearn vil indebære, at Elderlearn rekrutterer ti deltagere fra sprogskoler og matcher dem med ti ældre. Elderlearn arrangerer og deltager selv i det første møde, ligesom de løbende evaluerer de enkelte forløb. Går et forløb i stå, forsøger Elderlearn at få det aktiveret eller finde et nyt match. Elderlearn udarbejder en midtvejsstatus og en færdig rapport efter seks måneder.

Indsats 2021-2022
Forvaltningen foreslår, at der i 2. halvår 2020 tages stilling til en eventuel justering eller omprioritering af indsatsen i 2021-2022.

Høring
Seniorrådet har afgivet høringssvar i forbindelse med den første behandling. Seniorrådet behandler den genskrevne sagsfremstilling og kommer eventuelt med et nyt høringssvar.

Lovgrundlag
Finansloven for 2019: "Bekæmpelse af ensomhed, tab af livsmod, sorg og selvmord".

Bekendtgørelse om værdighedspolitikker for ældreplejen af 21. januar 2019, trådte i kraft den 1. februar 2019.

Økonomi
For de bagvedliggende beregninger se bilag.

Tabel til bevillingsmæssige ændringer:

Overskrift	Udvalg / Aktivitetsområde	2019	2020	2021	2022	2023	Varig?
Brobyggerfunktion	SSU/Sundhed og Omsorg	630	630	0	0	0	Nej
Ekstra ressourcer til aktivitetscentret	SSU/Sundhed og Omsorg	278	278	0	0	0	Nej
Ressourcer til	SSU/Sundhed	50	50	0	0	0	Nej

omsorgsbesøg	og Omsorg						
Samarbejde med Røde Kors	SSU/Sundhed og Omsorg	90	90	0	0	0	Nej
Elderlearn	SSU/Sundhed og Omsorg	30	30	0	0	0	Nej
I alt (kassen)		**1.078**	**1.078**	**0**	**0**	**0**	Nej

(2019 P/L-niveau, t. kr.)

Der forventes ,at Lyngby-Taarbæk Kommune efterfølgende bevilges midler via DUT-systemet, som derefter går i kassen. Evt. difference reguleres på Aktivitetsområde Sundhed og Omsorgs ramme, således at kassen holdes neutral i forhold til denne sag.

Beslutningskompetence
Kommunalbestyrelsen.

Beslutning
Social- og Sundhedsudvalget, den 12. marts 2019
Ad 1-3) Anbefalet.

Bilag

- Bilag til en styrket indsats ensomhed (sag 19 øk feb 19)
- Samlet økonomi for de anbefalede indsatser
- Høringssvar vedr styrket indsats vedr. forebyggelse af ensomhed Genforelæggelse - 11-03-2019

Punkt 14
Samarbejdsaftale med Frivilligcenter Lyngby-Taarbæk (Drøftelse)

Resumé
Social- og Sundhedsudvalget besluttede den 12. december 2018, at udvalget drøfter samarbejdsaftalen med Frivilligcenter & Selvhjælp Lyngby-Taarbæk fra 2016 i forhold til indsatser og aktiviteter inden udgangen af 1. halvår 2019. Forvaltningen forelægger på den baggrund samarbejdsaftalen til drøftelse.

Indstilling
Forvaltningen foreslår, at samarbejdsaftalen med Frivilligcenter & Selvhjælp Lyngby-Taarbæk drøftes.

Sagsfremstilling
For at fremme det bedst mulige samarbejde omkring det frivillige arbejde i kommunen har Lyngby-Taarbæk Kommune og Frivilligcenter & Selvhjælp Lyngby-Taarbæk en samarbejdsaftale baseret på gensidig respekt, ligeværd og dialog. Aftalen tager udgangspunkt i kommunens Strategi for Frivillighed og Medborgerskab og afspejler parternes generelle ansvar, roller og opgaver.

Samarbejdsaftalen er todelt. Dels består aftalen af en generel del, som er flerårig og dækker det formelle samarbejdsgrundlag for Frivilligcenter & Selvhjælp Lyngby-Taarbæk og kommunen, herunder bevillingsgrundlaget. Dels består den af en årsplan, som præciserer hvilke temaer, der samarbejdes om i det pågældende år.

Den første samarbejdsaftale blev indgået for en tre-årig periode fra 2013-16. Den eksisterende samarbejdsaftale er fra 2016 og trådte i kraft efter vedtagelse og gælder indtil, der findes behov for at ændre denne (bilag). Årsplanen forelægges Social- og Sundhedsudvalget én gang årligt - senest på udvalgets møde den 12. december 2018. Årsplanen evalueres én gang årligt af parterne.

Lovgrundlag
Servicelovens § 18.

Økonomi
Lyngby-Taarbæk Kommune yder et årligt tilskud til Frivilligcenter & Selvhjælp Lyngby-Taarbæk på 550.000 kr. I dette beløb indgår værdien af huslejen på 120.000 kr. til lokaler, som kommunen stiller til rådighed for frivilligcentret. Herudover afholder kommunen udgifter til forbrug af el, vand og varme samt til rengøring og affaldshåndtering i huset, jf. brugeraftalen for Rustenborgvej 2A.

Herudover modtager frivilligcentret årligt midler til aktiviteter fra § 18 midlerne.

Beslutningskompetence
Social- og Sundhedsudvalget.

Beslutning
Social- og Sundhedsudvalget, den 12. marts 2019
Drøftet.

Bilag

- Samarbejdsaftale 2016

Punkt 15
Retningslinjer for støtte af frivilligt socialt arbejde - § 18-midler (Drøftelse)

Resumé
Social- og Sundhedsudvalget besluttede den 12. december 2018 at drøfte retningslinjer for kommunens økonomiske støtte til frivilligt socialt arbejde - de såkaldte § 18-midler. Forvaltningen forelægger de gældende retningslinjer til drøftelse.

Indstilling
Forvaltningen foreslår, at kommunens retningslinjer for § 18-midler drøftes.

Sagsfremstilling
Ifølge Servicelovens § 18 skal kommunen samarbejde med frivillige sociale foreninger og organisationer. Rammerne for samarbejdet fastlægges af den enkelte kommune. Kommunen afsætter årligt økonomiske midler til samarbejdet - de såkaldte § 18 midler. Midlerne kan søges og behandles efter kommunalt fastlagte kriterier og procedurer.

Lyngby-Taarbæk Kommunens retningslinjer for § 18 midler er formuleret på baggrund af en dialog med de frivillige sociale foreninger og vedtaget af Kommunalbestyrelsen i 2014. I august 2018 vedtog Kommunalbestyrelsen en ændring af proceduren for tildeling af akutmidler, således at bevilling fra akutpuljen er delegeret til forvaltningen. De samlede og opdaterede retningslinjer er vedlagt som bilag.

Lovgrundlag
Lov om Social Service § 18: Kommunalbestyrelsen skal samarbejde med frivillige sociale organisationer og foreninger.
Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal årligt afsætte et beløb til støtte af frivilligt socialt arbejde.
Stk. 3. Rammerne for samarbejdet fastlægges af den enkelte kommunalbestyrelse.

Økonomi
Kommunen afsætter årligt et beløb til støtte af frivilligt socialt arbejde efter Servicelovens § 18. Der fordeles 1.094.433 kr. i 2019.

Beslutningskompetence
Social- og Sundhedsudvalget.

Beslutning
Social- og Sundhedsudvalget, den 12. marts 2019
Drøftet.

Bilag

- Retningslinjer for tildeling af § 18-midler (revideret udgave 2018)

Punkt 16
Kommende sager

Resumé
Udvalget orienteres om kommende sager, der er planlagt til behandling.

Indstilling
Forvaltningen foreslår, at orienteringen tages til efterretning.

Sagsfremstilling
Listen over sager på vej er et planlægningsredskab for kommende møder.

Forvaltningen bemærker, at de nævnte sager kan flytte datoer, nye sager kan komme til og varslede sager kan blive uaktuelle og udgå.

Følgende sager er planlagt til det kommende møde:

- Årlig magtanvendelses-rapport for ældreområdet
- Program for årets Ældreuge
- Evt. egenbetaling på de midlertidig pladser (afventer KL)
- Forsikring af frivillige
- Temamøde om ny Sundhedsstrategi

Herudover har forvaltningen udarbejdet et årshjul over sager i 2019 (bilag).

Lovgrundlag
Det er valgfrit for kommunerne, om udvalget skal orienteres om kommende sager.

Økonomi
Ingen økonomiske konsekvenser.

Beslutningskompetence
Social- og Sundhedsudvalget.

Beslutning
Social- og Sundhedsudvalget, den 12. marts 2019
Taget til efterretning.

Bilag

- Årshjul SSU 2019 marts

Punkt 17
Meddelelse

Sagsfremstilling
1. Planlagt studietur til Kolding og Odense den 26. marts 2019
Beskæftigelses- og Integrationsudvalget inviterer Børne- og Ungdomsudvalget og Social- og Sundhedsudvalget på studietur til Kolding og Odense kommuner mhp. at indsamle inspiration og erfaringer fra kommunernes respektive ungeindsats og beskæftigelsespolitik. Endeligt program sendes pr. mail ligesom invitationen fremgår af den politiske kalender den 26. marts 2019.

2. Deltagelse i Seniorugen
Ældreugen, som blev afholdt første gang i juni 2017, udspringer af kommunens Sundheds- og Ældrestrategier, og blev besluttet som del af budgetforliget 2017-2020. Ældreugens formål er at skabe overblik over tilbud og muligheder i Lyngby-Taarbæk, inspirere til en sund og aktiv livsstil og lægge kimen til nye relationer og fællesskaber for kommunens ældre borgere. Det er de lokale foreninger, frivillige og Lyngby-Taarbæk Kommune som i fællesskab arrangerer de ca. 55-65 arrangementer, som Ældreugen hvert år byder på. I 2018 blev mere end halvdelen af alle arrangementer afholdt af de frivillige selv. Arrangementerne har hidtil været afholdt med begrænset politisk deltagelse, mens der har været tradition for at politikere på egen hånd deltager i eksempelvis morgenmadsarrangementerne. Der lægges op til samme niveau i 2019.

I 2019 skiftede Ældreugen navn til Seniorugen, og afholdes fra den 18. til den 24. maj 2019.

Det Grønne Område skrev i maj 2017 om afviklingen af den første Ældreuge under overskriften "Måske bliver de unge lidt misundelige" (bilag).

Beslutning
Social- og Sundhedsudvalget, den 12. marts 2019
Taget til efterretning.
Social- og Sundhedsudvalget ønsker, at Seniorugen fortsat skal være et apolitisk arrangement, hvor fokus er på Seniorugens formål om at skabe netværk og fællesskaber for seniorer og at inspirere i forhold til de mange tilbud i kommunen. Der vil derfor udelukkende være officiel deltagelse fra politisk side ved åbning og afslutning af Seniorugen.

Bilag

- DGO 2017 - Måske bliver de unge lidt misundelige

HØRINGSUDKAST

AKTIVITETER FOR ALLE – ALLE I AKTIVITET

Idræts- og Bevægelsesstrategi

LYNGBY-TAARBÆK KOMMUNE

VORES AMBITION FOR IDRÆT OG BEVÆGELSE – FORORD

Idræt og bevægelse har stor betydning for vores sundhed, trivsel og identitet. Motion giver os fysisk velvære, holder sygdomme fra døren og giver gode oplevelser og mulighed for leg. Vigtigst af alt giver det mulighed for at indgå i værdifulde fællesskaber. I Lyngby-Taarbæk vil vi arbejde for, at flest mulige er fysisk aktive hele livet.

I Lyngby-Taarbæk dyrker vi allerede i dag idræt og motion i stor stil. Når vi formulerer en fælles retning for udvikling af idræt og bevægelse, er det ikke mindst for at anerkende de mange aktører, der allerede i dag gør en unik indsats for idrætten og bevægelsen.

Der er således masser at bygge videre på – men også nye potentialer, vi skal stræbe efter og ambitioner, vi skal skærpe.

Vi skal blive skarpere på at udvikle vores idrætsanlæg, så der bliver plads til flere. Vi skal fokusere meget mere på de attraktive uderum og de mange grønne områder, der er i vores kommune. Vi skal arbejde på, at flere af de inaktive børn og voksne får lyst til bevæge sig. Og vi skal blive endnu bedre til at inddrage og understøtte samarbejde med alle de aktører, der er på idræts- og bevægelsesområdet.

Det kræver vilje og prioritering at indfri ambitionerne inden for både de fysiske og økonomiske rammer.

Idræts- og Bevægelsesstrategien er formuleret i tæt dialog med kommunens borgere og foreninger, som på workshops og events har bidraget med input og ideer.

Idræts- og Bevægelsesstrategien fastlægger en vision for vores idræts- og bevægelsesliv. Derudover indeholder strategien konkrete målsætninger, der primært skal fungere som prioriterings- og styringsredskab for kommunens arbejde med at understøtte gode rammer for borgernes aktive udfoldelse. Sammen med Kulturstrategien sætter Idræts- og Bevægelsesstrategien en retning for et samlet kultur-, fritids- og idrætsliv i Lyngby-Taarbæk.

Vi er helt afhængige af borgernes engagement for at få flere aktive. Vi skal derfor række ud, turde stille krav til os selv og hinanden og bringe alle kræfter i spil.

Februar 2019

Sofia Osmani,
Borgmester
Mette Schmidt Olsen,
Formand for Idræts- og bevægelsesudvalget

VORES KENDETEGN OG POTENTIALER

Lokale karakteristika, nationale tendenser samt en analyse af borgernes motions- og sportsvaner fra 2018 peger på en række potentialer, som giver afsæt for at udvikle idræts- og bevægelseslivet i de kommende år.

AKTIVE BORGERE

Borgerne i Lyngby-Taarbæk er generelt set meget aktive. 72 % af de voksne og 81 % af børnene dyrker motion eller idræt hver uge. Dermed er borgerne i Lyngby-Taarbæk tæt på Kulturministeriets nationale målsætning om, at 75 % skal være fysisk aktive i 2025.

Knap 60 % af kommunens aktive børn og unge er aktive mere end tre gange i løbet af en uge og oftest i en forening. Fodbold er mest populært blandt drenge, mens dans og gymnastik er det blandt pigerne. I teenageårene skifter interessen til styrketræning eller andre former for individuel træning. Mange falder også fra, fordi tiden prioriteres til venner, lektier og fritidsarbejde.

De voksne er generelt aktive hele livet, men aktiviteten falder, når der kommer småbørn i familien. Til gengæld bliver de voksne igen mere aktive, når børnene flytter hjemmefra, og de allermest aktive er over 70 år med hele 77 % aktive.

Trods de mange aktive borgere er der stadig plads til forbedring. Skal vi have flere aktive, skal vi sætte fokus på de inaktive børn, unge og forældre, samt de motionsuvante, som skal støttes i at komme i gang.

GODE MULIGHEDER FOR IDRÆT OG BEVÆGELSE

Idræt og bevægelse er for de fleste borgere en naturlig del af hverdagslivet. Knap 44 % af kommunens borgere er aktive i en forening. Samtidig er der i dag mange andre arenaer og fællesskaber, man kan udfolde sit idrætsliv i, fx ældre- og patientforeninger, aftenskoler og motionsklubber på arbejdspladsen. Mange vælger også at motionere på egen hånd i naturen og byens rum eller i private fitnesscentre, hvor fleksibiliteten i forhold til træningstidspunkter er høj.

GODE FACILITETER

Med udbygningen og renoveringen af Lyngby Idrætsby har Lyngby-Taarbæk fået et flot nyt anlæg stort set midt i kommunen med nyt stadion, ny multihal, nyt atletikstadion, nye omklædningslokaler og en række andre nye idræts- og fælleslokaler. Også i lokalområderne er der i de senere år kommet nye baner mv. Hertil kommer, at foreningerne benytter skolernes haller og baner i stor stil.

Selvom der i Lyngby-Taarbæk er mange idrætshaller, -baner og -anlæg spredt ud over hele kommunen og tæt på boligområderne, efterspørges endnu flere både traditionelle og specialdesignede anlæg. Da der ikke er mange ubebyggede kvadratmeter i kommunen, udfordrer det både vores prioriteringer og måden, vi er vant til at bygge og drive anlæg på.

EN RIG NATUR MED GODE UDFOLDELSESMULIGHEDER

Kommunen rummer mange unikke naturområder fra området omkring Furesøen, gennem Mølleådalen til Dyrehaven og Øresund. Særligt voksne foretrækker byens rum og de nærliggende naturområder til at dyrke motion i, fordi det er fleksibelt og let tilgængeligt. Nye former for åbne motions- og legerum som fx shelter- og naturlegepladser, udendørs fitnessområder, ridestier, klatrevægge, skaterbaner, multibaner, kanopladser, hav- eller søbade mv. kan både supplere og aflaste de traditionelle anlæg – og inspirere flere borgere til at være aktive.

EN KOMMUNE I STÆRK UDVIKLING

Lyngby-Taarbæk er i rivende udvikling. Nye virksomheder og boligområder kommer til, og der bliver stadig flere uddannelsesinstitutioner. Samtidig ændres store dele af kommunens infrastruktur med ny letbane og trafikomlægning i de kommende år.

Vi har i disse år derfor en unik mulighed for at tænke bevægelse ind i byudviklingen. Det kan være med nye streetfaciliteter, nye motionsstier eller ved at understøtte aktive transportformer som cykling, gang og løb.

DIGITAL MOTIVATION OG PLATFORME

Pulsuret er for længst erstattet af apps, som gør det muligt at følge egen fremgang i konkurrence med os selv eller andre. De digitale platforme og sociale medier udfordrer den traditionelle foreningskultur, fordi vi nu kan mødes i digitale træningsfællesskaber på tværs af landet uden at mødes fysisk. Omvendt giver det nye muligheder for at få kontakt til helt nye borgere, som ikke ellers er tiltrukket af foreningslivets faste tilbud. Samtidig er flere og flere unge begyndt at dyrke e-sport, hvilket udfordrer den gængse forståelse af sport og giver mulighed for at udnytte de mange digitale muligheder til at gøre endnu flere aktive.

FÆLLESSKAB OG TRIVSEL I CENTRUM

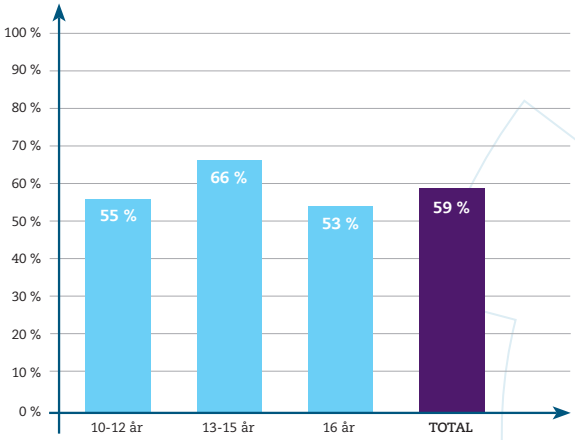
Forskning har for længst dokumenteret, hvordan fællesskaber omkring idræt, leg og bevægelse kan fremme sociale relationer, tolerance og forståelse mellem mennesker.

Med folkeskolereformen er der kommet større fokus på bevægelse i skolen i erkendelse af, at mere bevægelse i løbet af skoledagen fremmer børns læring, trivsel og sundhed. Stigningen i antallet af ældre, der lever længere, har vist vigtigheden af at holde sig rask og rørig hele livet, og mange ældre mødes i ældreforeninger eller patientforeninger for at dyrke motion og holde de sociale relationer ved lige.

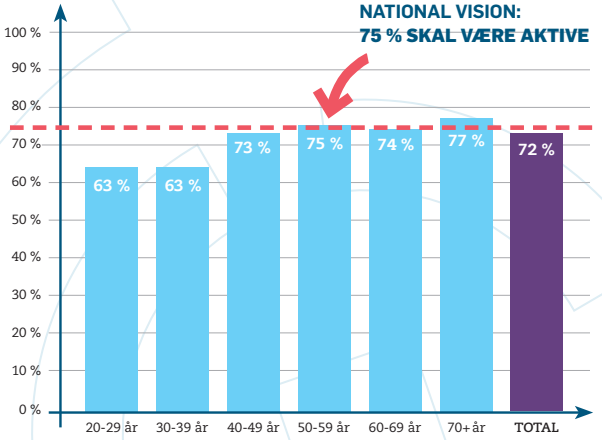
Endelig bidrager idræt til sammenhængskraften og et fælles engagement i lokalsamfundet, når borgere finder sammen i nye fællesskaber, eller når man sammen deltager i en større lokal idrætsevent.

SAMMEN OM BEVÆGELSE

Flere af Lyngby-Taarbæk Kommunes politikker og strategier sigter mod at give borgerne de bedste muligheder for at leve et godt, sundt og aktivt liv. Det gælder fx Sundhedsstrategien, Ældrestrategien, Skoleudviklingsstrategien, Kommuneplanstrategien og Handleplan for Frivillighed og Medborgerskab og Folkeoplysningspolitikken. Det tydeliggør, at det er en fælles opgave at fremme og understøtte mere fysisk aktivitet.

Figur 1: Andelen af børn og unge der er idrætsaktive 3-4 gange om ugen eller mere (n= 2.671). Kilde: Idrættens Analyseinstitut. Rapporten "Motions- og Sportsvaner i Lyngby-Taarbæk Kommune" 2018.

Figur 2: Andelen af voksne der dyrker idræt, sport eller motion (n=1.022). Kilde: Idrættens Analyseinstitut. Rapporten "Motions- og Sportsvaner i Lyngby-Taarbæk Kommune" 2018.

EN AMBITIØS VISION, DER UDVIKLER LYNGBY-TAARBÆKS IDRÆTSLIV, OG RUMMER ALLE IDRÆTTENS AKTØRER

Lyngby-Taarbæks Idræts- og Bevægelsesstrategi skaber en fælles retning for udvikling af området på tværs af kommunen og i samarbejde med foreningslivet, erhvervslivet, uddannelsessteder og kommunens mange andre aktører.

Det er hensigten at favne flest mulige borgere i alle aldre og understøtte udviklingen af et inspirerende idræts- og bevægelsesliv med fokus på fleksibilitet, tilgængelighed, inspiration og engagement.

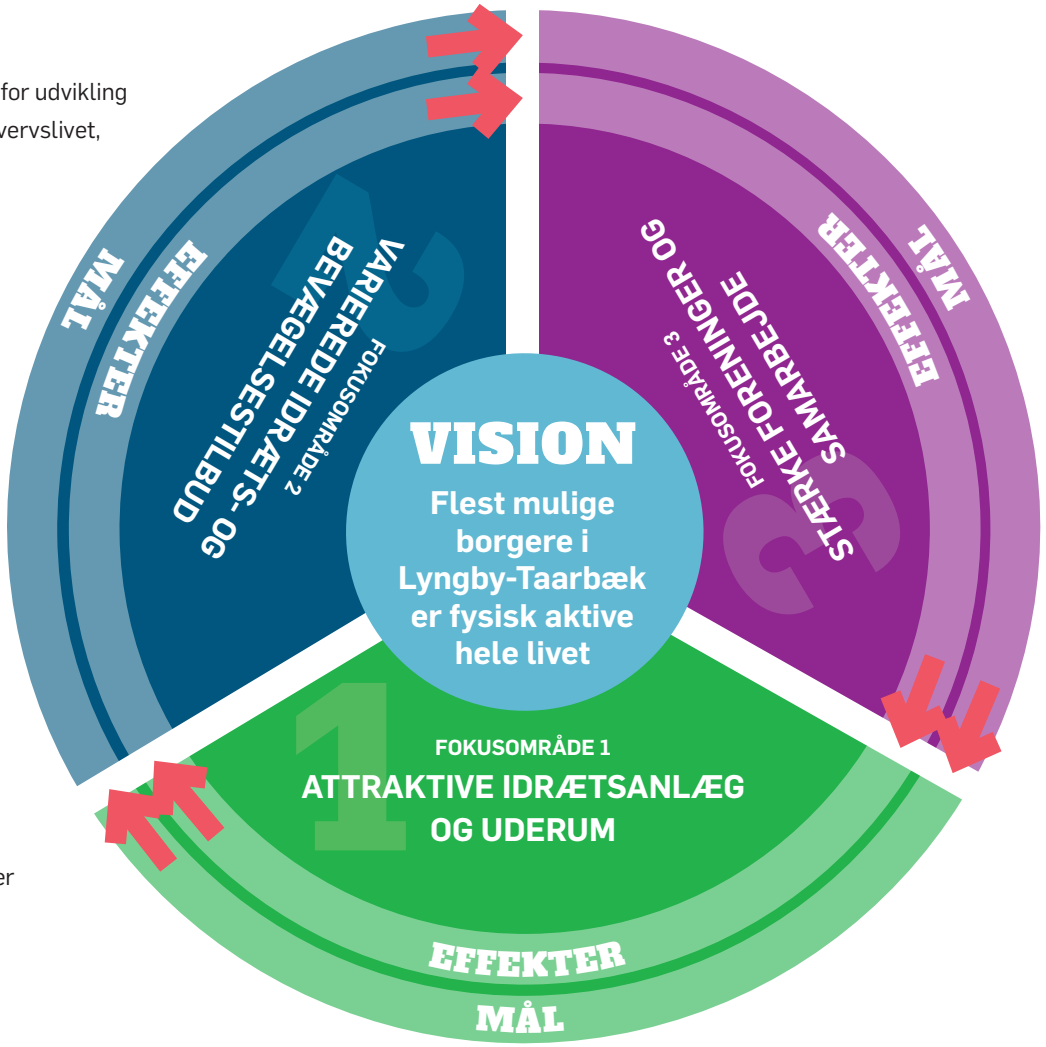
Visionen er ambitiøs.

Allerede i 2024 sigter vi efter, at 80 % af vores borgere er fysisk aktive.

Visionen tager afsæt i input fra kommunens borgere såvel som foreningsliv, og er bygget op om tre fokusområder:

1. Attraktive idrætsanlæg og uderum
2. Varierede idræts- og bevægelsestilbud
3. Stærke foreninger og samarbejde

Under hvert fokusområde er beskrevet dels den forandring for borgerne, som indfrielse af strategien skal føre til, dels mål for kommunens handlinger for at indfri strategien.

1 ATTRAKTIVE IDRÆTSANLÆG OG UDERUM

Det skal være nemt for borgerne i Lyngby-Taarbæk at dyrke idræt og bevæge sig i hverdagen.

NYTÆNKNING AF IDRÆTSANLÆG

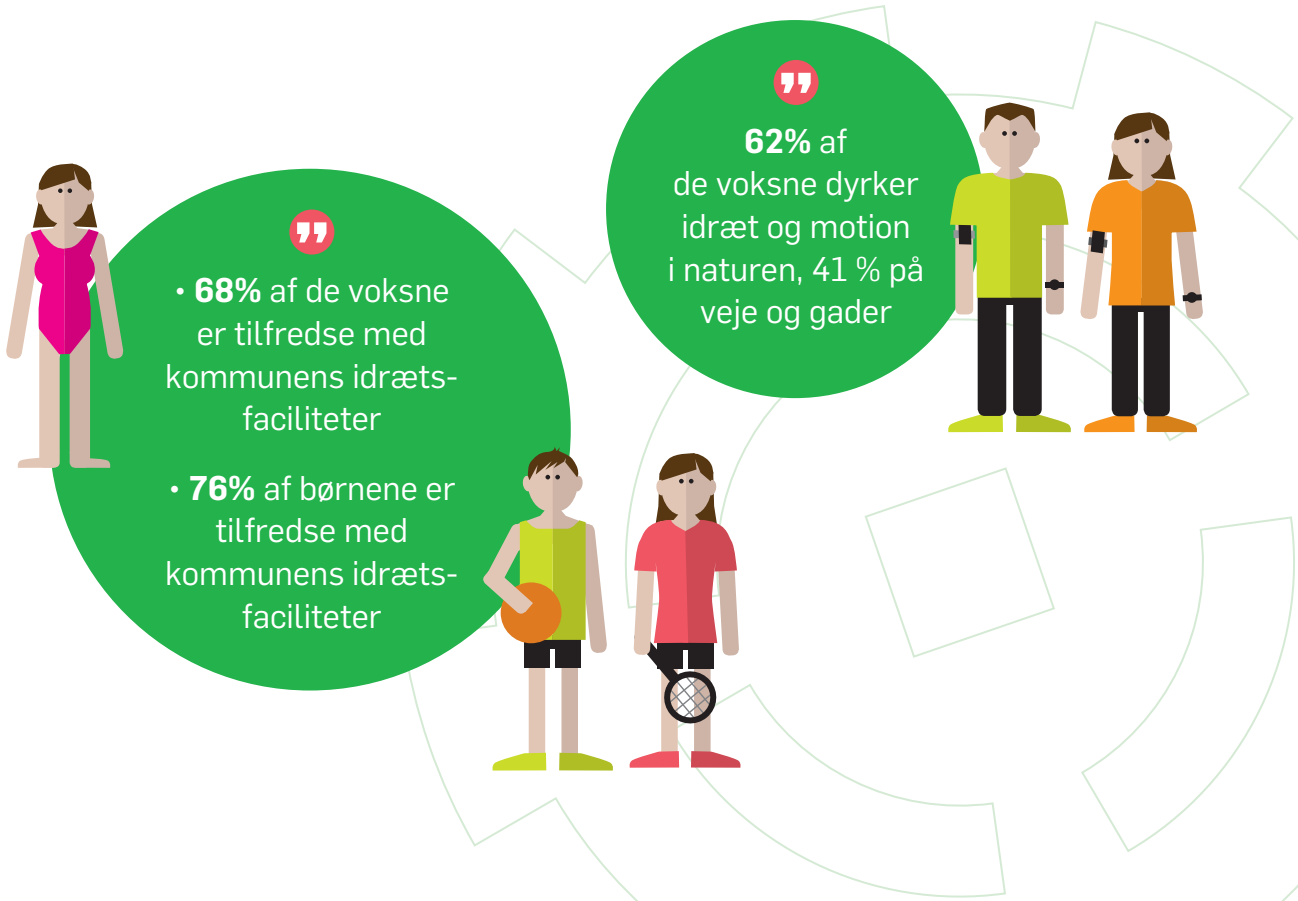
Idrætsanlæg, haller og anlæg skal inspirere og give borgerne lyst til at bevæge sig. Der er ikke mange ledige kvadratmeter i Lyngby-Taarbæk, så vi skal tænke innovativt, når vi udvikler og udbygger vores idrætsanlæg. Fleksible haller og anlæg skal give plads til flere sportsgrene, fx ved at anvende digitalt lys til optegning af baner. Anlæggene skal summe af liv med motions- og legerum, der aflaster og supplerer haller og baner, når foreningerne varmer op, eller når familien vil bevæge sig. Det er ofte borgerne og foreningerne, der ved hvor "skoen trykker". Derfor vil vi lytte til foreningernes ønsker og inddrage dem i udviklingen af anlæg. Visionen om flere aktive betyder, at vi først og fremmest prioriterer børn og bredden, når vi udvikler vores fælles anlæg.

Lyngby-Taarbæk er geografisk en lille kommune, og selvom der er idrætsanlæg tæt på alle boligområder, kan alt ikke være overalt. Der er derfor et basistilbud til de populære sportsgrene med haller og fodboldbaner i alle lokalområder, mens de der dyrker en smallere sportsgren, som forudsætter et specialdesignet anlæg, må køre lidt længere.

ØGET TILGÆNGELIGHED

Trods de mange idrætsanlæg efterspørger borgere og foreninger flere idrætsanlæg. Derfor skal borgerne kende idrætsanlæggene og bruge dem hele dagen.

Bedre udnyttelse af anlæg og større synlighed giver plads til flere foreninger og flere brugere. Kommunens anlæg tilhører os alle, og vi skal derfor dele vores haller, klubhuse og anlæg.

UDERUM SKAL INSPIRERE TIL BEVÆGELSE

Vi ser dem overalt: Cyklister i skoven eller på landeveje. Løbere, der overhaler os på fortovet. Unge skater op og ned ad stationens trapper og bænke. Ældre motionerer sammen i parken. Idrætsanlæg er ikke længere en forudsætning for bevægelse. Derfor skal uderum, stier, motionspladser og løbe- og vandreruter få os ud i naturen.

Når vi i de kommende år udvikler byen og boligområder, skal vi gøre plads til udfordrende legepladser og streetaktiviteter. Når nye virksomheder og uddannelsesinstitutioner kommer til byen, vil vi arbejde for, at de bidrager med attraktive uderum til både ansatte, studerende og borgere.

EFFEKT

VI ØNSKER, AT BORGEREN SKAL OPLEVE

- Inspirerende idrætshaller, baner og anlæg med plads til flere.
- Let tilgængelige idrætshaller, baner og anlæg i nærmiljøet.
- Natur, stier, boligområder og bymiljøer, der inspirerer til bevægelse.

MÅL

HVAD GØR VI?

- Vi nytænker, udvikler og udbygger vores idræts- og bevægelsesfaciliteter med plads til flere.
- Vi skaber flere kendte, tilgængelige og fleksible idræts- og bevægelsesfaciliteter.
- Vi bruger flere digitale løsninger i vores idræts- og bevægelsesfaciliteter.
- Vi fremmer bevægelse, når kommunale, statslige og private byrum og grønne områder indrettes.
- Vi udvikler uderum til motion, cykling, streetaktiviteter, leg, udefitness mv.

2 VARIEREDE IDRÆTS- OG BEVÆGELSESTILBUD

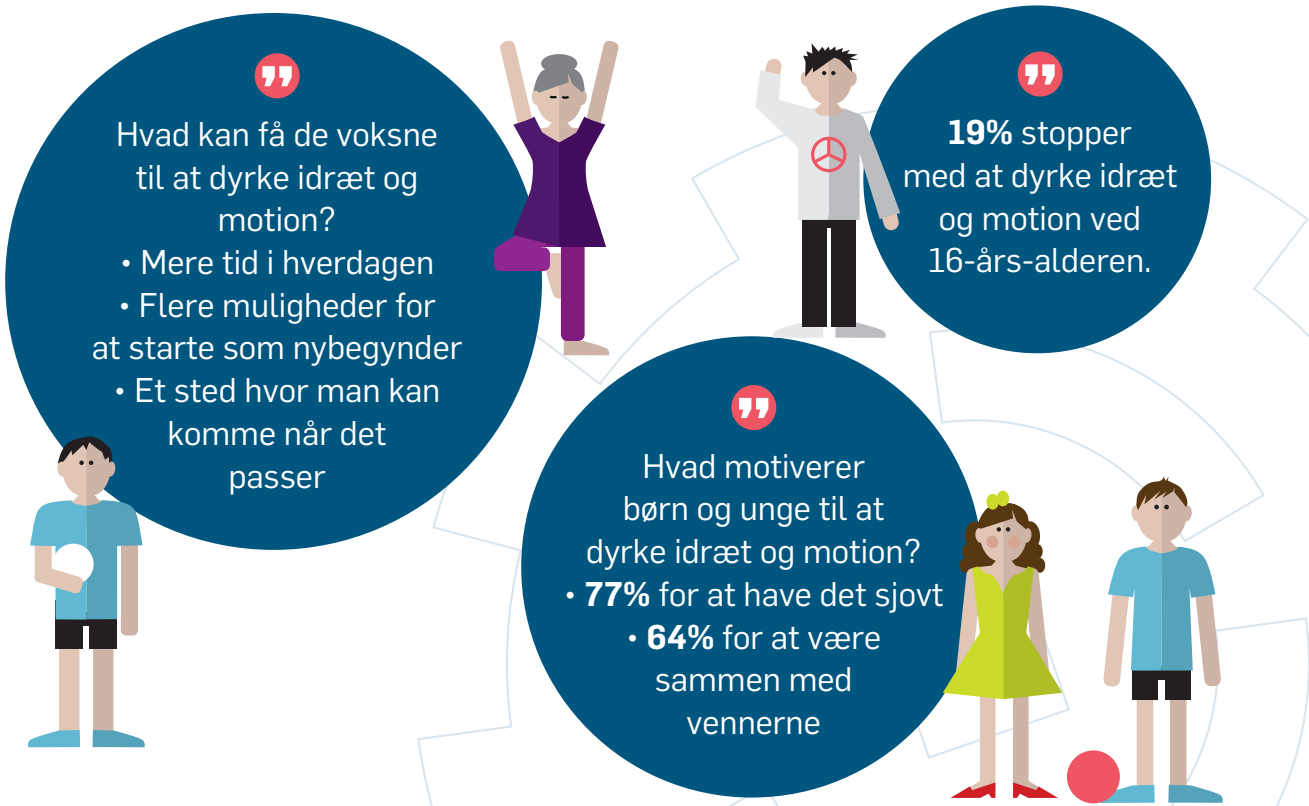
Alle skal have mulighed for at være fysisk aktive og indgå i et træningsfællesskab.

FLERE BØRN OG UNGE SKAL BEVÆGE SIG

Rigtig mange børn og voksne i Lyngby-Taarbæk er fysisk aktive i deres fritid. Men en mindre gruppe af både børn og voksne kommer aldrig i gang eller stopper igen. Knap hvert femte barn er ikke aktuelt aktiv – det er flere end landsgennemsnittet og vidner om behov for en særlig indsats. Vi ved nemlig, at gode vaner fra barndommen har nemmere ved at holde ved. Særligt teenagerne falder fra, når de på ungdomsuddannelserne møder en hverdag med lektier og fritidsarbejde, som er uforenelig med de stadig mere tidskrævende sportsaktiviteter. Også foreningernes stigende fokus på talenter og hyppig træning gør det svært for de unge at finde attraktive, men mindre ambitiøse tilbud. Især mange unge piger holder op i foreningslivet. Stort set alle børn og unge fremhæver sjov og kammeratskab som hovedårsag til, at de er aktive – ikke konkurrencen.

IDRÆT OG MOTION SKAL INDPASSES I EN TRAVL HVERDAG

Også yngre voksne har svært ved at finde plads til idræt og motion i en hverdag fyldt med uddannelse, karrierestart og familieliv. Her er let tilgængelige og fleksible idræts- og motionstilbud ofte løsningen. Derfor dyrker mange motion på egen hånd i fitnesscentret eller i naturen. Over halvdelen af borgerne efterspørger mere åbne haller og anlæg. Derfor har borgere i dag mulighed for at anvende kommunens idrætsfaciliteter via en app, der giver let adgang til at se og booke ledige faciliteter. I fremtiden skal vi blive bedre til at indtænke digitale muligheder i vores tilbud.

For nogle er fællesskabet afgørende for at komme i gang og holde ved. Og det er ikke nemt at være nybegynder i en forening, hvis man ikke har dyrket idrætsgrenen før. Derfor kommer mange borgere ikke ind i træningsfællesskaberne.

PLADS TIL ALLE

Mange med fysiske eller psykiske handicaps eller sygdomme finder fællesskaber med andre i samme situation gennem idræt og motion. Her er både bevægelsen og fællesskabet afgørende for den enkeltes livskvalitet. Det er dog ikke alle borgere med særlige behov, der har brug for særlige tilbud. Mange foreninger har erfaret, at med åbenhed og velvilje kan udsatte borgere være en del af de ordinære foreningstilbud. For nogle motionsuvante kan det være uoverskueligt selv at komme i gang med at dyrke idræt eller motion. Her er der brug for støtte og et ekstra skub for at komme ud ad døren og væk fra sofaen, TV'et eller computeren og blive aktiv.

EFFEKT

VI ØNSKER, AT BORGEREN SKAL OPLEVE

- Det er nemt at blive en del af et aktivt fællesskab.
- Adgang til fleksible idræts- og bevægelsestilbud tilpasset en travl hverdag.
- Personlige eller fysiske udfordringer er ikke en hindring for at være fysisk aktiv.

MÅL

HVAD GØR VI?

- Vi fastholder unge og yngre voksne i idrætsfællesskaberne med et særligt fokus på piger og kvinder.
- Vi understøtter flere idræts- og bevægelsestilbud for senstartere og nybegyndere.
- Vi gør det nemmere at dyrke motion både på egen hånd og i træningsfællesskaber.
- Vi skaber flere idræts- og bevægelsestilbud med plads til motionsuvante og udsatte borgere.

3 STÆRKE FORENINGER OG SAMARBEJDE

Stærke fællesskaber og partnerskaber på tværs af idrætsaktører åbner for nye perspektiver og potentialer for idræt og bevægelse.

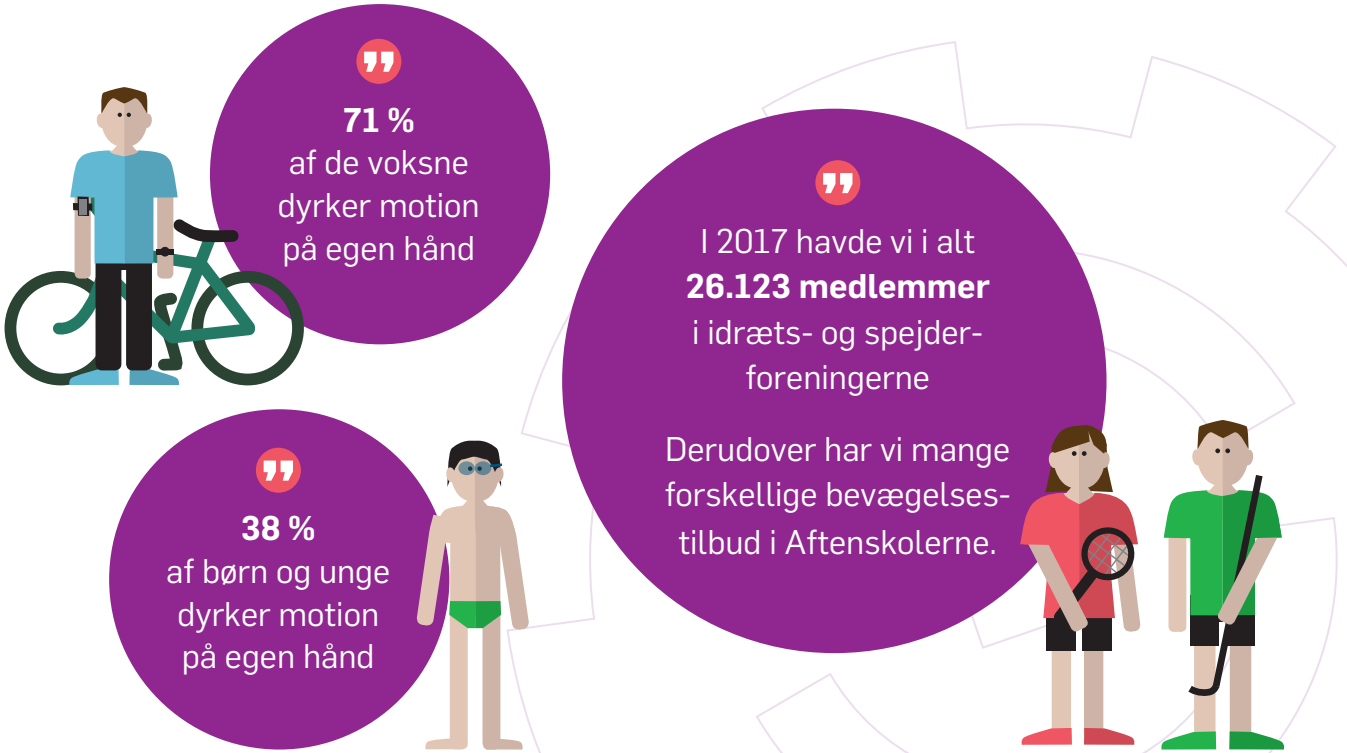
VELFUNGERENDE FORENINGER SKABER FÆLLESSKABER

Lyngby-Taarbæk huser mere end 100 idrætsforeninger, der gennem borgernes store og frivillige indsats skaber et flot samlet idræts- og bevægelsestilbud. Et velfungerende samarbejde med foreningerne er en forudsætning for at skabe aktivitet for alle. Kommunen skal vedblive med at anerkende og understøtte foreningernes udvikling og udfoldelse af idræts- og motionstilbud til børn og voksne. Det skal både ske i det direkte samarbejde med foreningerne og gennem samarbejdet med Fællesrepræsentationen for Idrætsforeninger (FIL), som tæller 70 idrætsforeninger.

Også andre foreninger bidrager værdifuldt med idræts- og bevægelsestilbud og rækker ofte ud mod andre borgergrupper. Det gælder fx spejderne, aftenskolerne og ældre- og patientforeningerne. Tilsammen bidrager foreningslivet med et bredt og mangfoldigt idræts- og bevægelsestilbud. Kommunen vil i fremtiden understøtte endnu flere varierede bevægelsesmuligheder.

FÆLLES INDSATS SKAL STYRKE BORGERNES MOTIONSVANER

Idræt og bevægelse er ikke kun forbeholdt forenings- og fritidsområdet. Allerede i vuggestuen og børnehaven understøtter vi børns motoriske bevægelsesudvikling og vaner – ligesom bevægelse efter folkeskolereformen i langt højere grad er en integreret del af børns skoledag. Også på aktivitetscentrene på ældreområdet dyrkes i dag motion.

Mange borgere dyrker motion i fitness- og træningscentre, som med deres individuelle tilbud og lange åbningstider, ofte er nemmere at passe ind i en travl hverdag. Også Lyngby-Taarbæks mange virksomheder og uddannelsessteder tilbyder idræts- og motionsmuligheder til ansatte og studerende. Samarbejde mellem kommunens sektorer, foreningsliv, virksomheder og private idrætsaktører skal i fremtiden skabe større grundlag for at udvikle nye og anderledes bevægelsestilbud.

IDRÆTSBEGIVENHEDER OG TALENTARBEJDE SKAL MOTIVERE OG ENGAGERE

Større idræts- og motionsbegivenheder sætter fokus på bevægelse. Lyngby-Taarbæk har en lang tradition for at huse store idrætsbegivenheder – både når motionisterne deltager i fx Eremitageløbet og Den Grønne Mil, og når de bedste udfolder sig til fodboldkampe i idrætsbyen eller kapsejlads på Rostadion ved Bagsværd Sø. Sådanne begivenheder og events samler mange mennesker og danner fællesskaber på tværs. Dysten er en vigtig del af foreningernes hverdag, når idrætsudøvere i alle aldre og på alle niveauer mødes til kampe, stævner og opvisninger. Her knyttes venskaber og fællesskaber, som skaber grundlag for foreningernes videre engagement og motivation. Derfor vil kommunen fremover understøtte partnerskaber om idrætsevents.

Talentudvikling er en naturlig del af mange klubbers hverdag – og gennem Team Elite vil kommunen fortsat støtte og anerkende lokale talenters udvikling.

EFFEKT

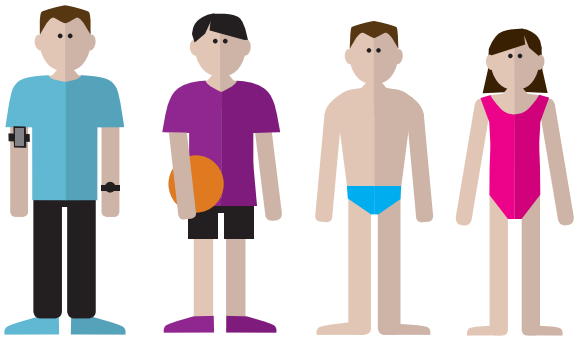
VI ØNSKER, AT BORGEREN SKAL OPLEVE

- Velfungerende idrætsforeninger og andre foreninger, der tilbyder et bredt og varieret idræts- og bevægelsesudbud.
- Mulighed for at dyrke idræt og motion i og på mange arenaer.
- Inspirerende og interessante idrætsbegivenheder og events.

MÅL

HVAD GØR VI?

- Vi understøtter idrætsforeninger og andre foreninger i at skabe attraktive tilbud.
- Vi prioriterer samarbejde om børn, unge og seniorers idræts- og bevægelsesvaner.
- Vi skaber gode rammer for større idrætsarrangementer og events.
- Vi støtter foreningers arbejde med særlige talenter.

FRA ORD TIL HANDLING

Idræts- og Bevægelsesstrategien træder i kraft i 2019 og følges løbende frem til 2024 med henblik på fortsat vurdering af relevans og mål.

Strategien er tværgående og skal derfor løftes på tværs af kommunens centre og i et vist omfang af eksterne samarbejdspartnere. Center for Kultur, IT, Politik og Organisation har en koordinerende rolle i forhold til at sikre fremdrift i arbejdet.

Derudover forudsætter store dele af strategien et samarbejde med kommunens mange idrætsaktører. Det gælder selvfølgelig særligt foreningslivet.

Også eksterne samarbejdspartnere kan bidrage til at gennemføre strategien, fx i partnerskab mellem kommunen og (private) idrætsaktører omkring events eller samarbejde med idrættens organisationer og nabokommunerne om udviklingsprojekter, der fremmer strategiens mål.

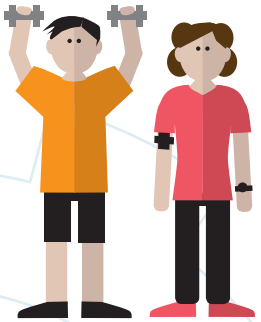
For at sikre at strategiens ord bliver omsat til handling udarbejdes en handleplan med konkrete indsatser i 2019, som opdateres hvert andet år. Samtidig giver Motions- og Sportsvaneundersøgelsen fra 2018 en god mulighed for at følge udviklingen i de opstillede mål.

Kultur- og Fritidsudvalget vil årligt følge udviklingen og sammen med forvaltningen skabe et stadigt fokus på idræts- og bevægelseslivet i dialog med idrættens aktører. Strategien er ikke statisk, men skal hele tiden fornys, følges op og justeres, så visionen kan nås.

SPØRGSMÅL OG KONTAKT

Har du spørgsmål til Idræts- og Bevægelsesstrategiens proces eller indhold kan du kontakte Center for Kultur, IT, Politik og Organisation på **fritid@ltk.dk**.

Kilder: *Motions- og Sportsvaner i Lyngby-Taarbæk Kommune 2018 - Idrættens Analyseinstitut, kum.dk,*

LYNGBY-TAARBÆK
KOMMUNE

Aftale mellem regeringen og Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Alternativet, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti om:

Udmøntning af satspuljen for 2019

(November 2018)

Der er den 13. november 2018 indgået aftale om udmøntning af satspuljen for 2019. Udmøntningen af satspuljen sker i overensstemmelse med *tabel 1-3* nedenfor.

Aftalen indebærer, at der i perioden 2019-2022 udmøntes i alt ca. 3,3 mia. kr. til at forbedre vilkårene for udsatte grupper mv.

I *bilag 1-8* ses aftaleteksterne fra de decentrale satspuljeforhandlinger i henholdsvis Børne- og Socialministeriet, Sundheds- og Ældreministeriet, Beskæftigelsesministeriet, Udlændinge- og Integrationsministeriet samt Finansministeriet.

Parterne bag forhandlingsresultatet er regeringen, Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Alternativet, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti.

Tabel 1
Økonomioversigt for satspuljen 2019 (mio. kr., 2019-pl)

Nr.	DUT	Initiativ	2019	2020	2021	2022	Permanent	I alt 2019-2022
		Initiativer under socialområdet	**283,8**	**279,0**	**287,4**	**289,0**	**238,8**	**1.139,2**
		Socialinitiativer	**279,5**	**276,1**	**284,6**	**284,9**	**235,4**	**1.125,1**
1		Virksomme indsatser for udsatte børn og unge og deres familier	73,2	52,3	61,5	70,8	71,5	257,8
2	D	Ro og stabilitet for udsatte børn og unge	4,7	1,5	0,6	0,6	0,6	7,4
3		Inspirationsmateriale om anbragte børn og unges faglige progression og trivsel i skolen	1,5	0,8	-	-	-	2,3
4		Styrket indsats til personer med senfølger efter seksuelle overgreb i barndommen og ungdommen	10,0	22,4	14,4	14,4	-	61,2
5	D	Styrkelse af forældres retssikkerhed i anbringelsessager	-	1,8	1,8	1,8	1,8	5,4
6		Handlingsplan til bekæmpelse af psykisk og fysisk vold i nære relationer 2019-2022	14,4	20,6	19,3	10,7	-	65,0
7		Hjælp til stalkingudsatte og stalkere - driftstilskud til Dansk Stalking Center	5,5	6,5	8,0	8,0	8,0	28,0
8		Støtte til ungekrisecentre	3,0	6,0	6,0	6,0	-	21,0
9		Styrket indsats til mænd i krise	5,6	0,8	0,8	0,8	-	8,0
10		Driftstilskud til Ventilen	1,0	1,0	-	-	-	2,0
11		Driftstilskud til Fonden for Socialt Ansvar	5,0	-	-	-	-	5,0
12		Driftstilskud til Reden Aalborg	2,5	2,5	2,5	2,5	1,8	10,0
13		Driftstilskud til SIND Ungdom	0,5	0,5	0,5	0,5	-	2,0
14		Driftstilskud til Projekt UNIK	2,5	-	-	-	-	2,5
15		Driftstilskud til Børn, Unge og Sorg	2,0	2,0	2,0	2,0	-	8,0
16		Driftstilskud til Landsforeningen Spædbarnsdød	-	-	1,2	1,2	-	2,4
17		Driftstilskud til Landsforeningen af Væresteder	0,2	0,2	0,7	0,7	-	1,8
18		Driftstilskud til OMBOLD	1,0	-	-	-	-	1,0
19		Driftstilskud til Idræt for Sindet	1,5	-	-	-	-	1,5
20		Videreførelse af Bedre inklusion af nytilkomne grønlændere i Danmark	-	4,1	-	-	-	4,1
21		Børnerådets Børneportal	-	0,5	0,5	0,5	-	1,5

Tabel 1
Økonomioversigt for satspuljen 2019 (mio. kr., 2019-pl)

Nr.	DUT	Initiativ	2019	2020	2021	2022	Permanent	I alt 2019-2022
22		Hanne Mariehjemmet - understøttelse under overgang til takstfinansiering	3,4	-	-	-	-	3,4
23		Forebyggelse af udsathed og mistrivsel blandt LGBTI-personer - Driftsstøtte til LGBT Danmark mv.	1,5	1,5	1,9	2,0	1,5	6,9
24		Ung under eget tag - støtte til unge hjemløse	12,0	-	-	-	-	12,0
25		Whistleblowerordning og retningslinjer for good governance i den frivillige sociale sektor	2,6	2,7	3,5	1,8	-	10,6
26		Styrkelse af borgernes retssikkerhed	3,0	3,0	3,0	3,0	-	12,0
27	D	Styrkelse af borgernes retsstilling i servicelovens hjælperordninger	1,0	0,3	0,3	0,3	0,3	1,9
28	D	Straffeattester for personale i tilbud omfattet af socialtilsynet	-	1,0	1,0	1,0	1,0	3,0
29		Modernisering og tilpasning af puljen til tilgængelighedsforanstaltninger i eksisterende byggeri (Tilgængelighedspuljen)	7,4	-	-	-	-	7,4
30	D	Hjælpemidler ved stemmeafgivning	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	3,2
31		Videreførelse af BPA-rådgivning	0,8	-	-	-	-	0,8
32		Handicappuljen - ændring af anvendelsesperioden	3,0	-	-	-	-	3,0
33		Ordbog over dansk tegnsprog	0,8	-	-	-	-	0,8
34		Støtte til etablering af midlertidige nødovernatningstilbud	4,0	-	-	-	-	4,0
35		Støtte til julehjælp	4,0	-	-	-	-	4,0
36		Støtte til sommerferiehjælp	5,0	-	-	-	-	5,0
37		EU-fond om hjælp til de socialt dårligst stillede i Danmark (FEAD) – regulering af national medfinansiering	0,5	-	-	-	-	0,5
38		International adoptionsformidling	1,3	1,8	-	-	-	3,1
39		Retfærdighed for ofre	3,9	3,9	3,9	3,2	-	14,9
40	D	Ét samlet familieretligt system	56,5	59,4	56,8	58,4	54,9	231,1
41	D	Obligatorisk læringstilbud til 1-årige børn i udsatte boligområder	30,6	76,7	93,2	93,2	93,2	293,7
42		Opfølgning på revision af magtanvendelsesreglerne	3,3	1,5	0,4	0,7	-	5,9
		Administrationsudgifter	**4,3**	**2,9**	**2,8**	**4,1**	**3,4**	**14,1**
43		Administrationsudgifter	4,3	2,9	2,8	4,1	3,4	14,1
		Socialområdet i alt	**283,8**	**279,0**	**287,4**	**289,0**	**238,8**	**1.139,2**
		Initiativer under sundhedsområdet	**249,0**	**249,3**	**248,3**	**248,3**	**126,6**	**994,9**
		En styrket indsats i psykiatrien	**226,7**	**230,0**	**229,3**	**231,6**	**121,4**	**917,6**
44		Lokal forankring af afstigmatiseringskampagnen EN AF OS	-	1,0	1,0	-	-	2,0
45		Bedre inddragelse af mennesker med psykiske lidelser og deres pårørende gennem civilsamfundet	5,5	2,0	2,4	2,5	-	12,4
46		Viden om og udbredelse af peer-projekter	6,0	5,0	3,5	6,5	-	21,0
47		Psykiatritopmødet videreføres	1,0	1,0	-	-	-	2,0
48		Udbredelse af headspace	21,5	11,7	12,0	12,3	-	57,5
49		Styrke studenterrådgivningens rådgivningskapaciteti forhold til unge med	2,5	2,5	2,5	2,5	-	10,0

Tabel 1
Økonomioversigt for satspuljen 2019 (mio. kr., 2019-pl)

Nr.	DUT	Initiativ	2019	2020	2021	2022	Permanent	I alt 2019-2022
		psykiske udfordringer på videregående uddannelser						
50		Styrkelse af den tidlige, forebyggende indsats i kommunerne for psykisk sårbare unge	19,7	15,1	10,1	15,3	-	60,2
51		Kompetencecenter for børn som pårørende af mennesker med psykiske lidelser	2,5	2,5	3,0	3,0	-	11,0
52	D	Videreføre og udvide tilskud til psykologbehandling for angst og depression	88,4	95,4	95,4	95,4	95,4	374,6
53		Specialpsykologernes kompetencer skal bedre i spil	0,6	-	-	-	-	0,6
54		Understøtte rekruttering af dygtige medarbejdere til psykiatrien	2,6	1,0	-	-	-	3,6
55		Strategisk omlægning og udvikling af indsatsen i socialpsykiatrien	15,2	2,1	1,9	2,6	-	21,8
56		Sikre kvaliteten på socialpsykiatriens største ydelsesområder	6,3	4,3	0,5	-	-	11,1
57		Videns- og kompetenceløft af ledere og medarbejdere i socialpsykiatrien	13,8	16,2	14,2	22,9	12,0	67,1
58		Udvikling af et sundhedspædagogisk værktøj til forebyggelse af somatisk sygdom	0,6	-	-	-	-	0,6
59	D	Styrke udbredelsen af de regionale akutte udrykningsteams i psykiatrien	5,0	5,0	5,0	5,0	-	20,0
60		Bedre samarbejde mellem politiet og sundhedssektoren	12,0	15,8	10,1	-	-	37,9
61	D	Bedre overgang fra behandlingspsykiatrien til socialpsykiatrien	7,0	14,0	14,0	14,0	14,0	49,0
62		Bedre overgang fra børne- og ungdomspsykiatrien til voksenpsykiatrien	0,6	-	-	-	-	0,6
63		Nationalt kompetencecenter for behandling af personer med en psykisk lidelse og et alkoholmisbrug	-	1,4	-	-	-	1,4
64		Udvikling og afprøvning af værktøjer til brug for opsporing af mennesker med psykiske lidelser og samtidigt misbrug	0,9	1,1	-	-	-	2,0
65		Mere viden om behandling med elektrochok (ECT)	2,0	2,0	2,0	-	-	6,0
66		Nye Nationale Kliniske Retningslinjer	2,0	1,5	-	-	-	3,5
67	D	Ny klinisk kvalitetsdatabase for psykologbehandling	1,1	0,6	0,6	0,6	-	2,9
68		En styrket indsats i PPR – udvikling og implementering	5,5	21,8	44,1	49,0	-	120,4
69		Udvidelse af forsøgsordning med vederlagsfri psykologbehandling til unge med depression og angst	4,4	7,0	7,0	-	-	18,4
		Øvrige prioriteringer	**20,2**	**18,6**	**18,6**	**15,7**	**5,2**	**73,1**
70	D	Behandling af behandlingsafvisende varigt inhabile somatiske patienter	5,2	5,2	5,2	5,2	5,2	20,8
71		Styrket behandlingsgaranti og social stofmisbrugsbehandling for personer med et stofmisbrug	3,5	3,4	3,4	-	-	10,3
72		Etablering af Center for Digital Sundhed	2,5	2,5	2,5	2,5	-	10,0
73		Etablering af et Dansk Center for Hjernerystelse	2,0	2,0	2,0	2,5	-	8,5
74		Styrket indsats på området for test og behandling af sexsygdomme	4,0	4,0	4,0	4,0	-	16,0
75		Udbredelse af FitforKids	1,5	1,5	1,5	1,5	-	6,0
76		Forebyggelses- og informationsindsats målrettet sårbare gravide	1,2	-	-	-	-	1,2
77		Inkontinens og sygefravær	0,3	-	-	-	-	0,3
		Administrationsudgifter	**2,1**	**0,7**	**0,4**	**1,0**	**-**	**4,2**

Tabel 1
Økonomioversigt for satspuljen 2019 (mio. kr., 2019-pl)

Nr.	DUT	Initiativ	2019	2020	2021	2022	Permanent	I alt 2019-2022
78		Administrationsudgifter	2,1	0,7	0,4	1,0	-	4,2
		Sundhedsområdet i alt	**249,0**	**249,3**	**248,3**	**248,3**	**126,6**	**994,9**
		Initiativer under ældreområdet	**77,2**	**80,7**	**80,7**	**81,4**	**13,1**	**320,0**
		Det gode ældreliv	**76,5**	**80,5**	**80,6**	**81,4**	**13,1**	**319,0**
79		Handlingsplan "Det gode ældreliv"	5,2	47,3	52,3	62,8	-	167,6
80		Initiativer til understøttelse af det gode ældreliv	4,3	6,7	1,5	1,5	-	14,0
81		Sammenhængende indsatser imod ensomhed og mistrivsel hos ældre	35,0	0,2	0,8	-	-	36,0
82	D	Konkurser i ældreplejen	13,1	13,1	13,1	13,1	13,1	52,4
83		Bedre hjælp til borgere med demens i det offentlige rum (demensbadge)	9,7	1,0	1,0	0,5	-	12,2
84		Fællesskabspulje 2.0: Ensomme hjemmehjælpsmodtagere skal have mulighed for civilsamfundsdeltagelse	4,7	8,1	8,3	-	-	21,1
85		Gruppeterapeutisk behandlingstilbud til ældre med komplicerede sorgreaktioner	1,2	1,3	1,3	1,4	-	5,2
86		Forebyggelse af inkontinens hos ældre	1,0	1,0	0,5	-	-	2,5
87		Frivillige tryghedspersoner til mennesker med demens på sygehuse	1,3	1,8	1,8	2,1	-	7,0
88		Undersøgelse af mulighederne for nærvær for nærtstående til døende, der dør uden for hjemmet	1,0	-	-	-	-	1,0
		Administrationsudgifter	**0,7**	**0,2**	**0,1**	**-**	**-**	**1,0**
89		Administrationsudgifter	0,7	0,2	0,1	-	-	1,0
		Ældreområdet i alt	**77,2**	**80,7**	**80,7**	**81,4**	**13,1**	**320,0**
		Initiativer under beskæftigelsesområdet	**134,3**	**142,4**	**132,5**	**135,9**	**20,2**	**545,1**
		Beskæftigelsesinitiativer	**101,8**	**81,1**	**73,5**	**104,8**	**20,2**	**361,2**
90		Flere mennesker med handicap i job	22,2	34,4	33,5	38,3	19,5	128,4
91		Idræt som vej til inklusion, integration, beskæftigelse og sundhed	10,0	5,0	10,0	10,0	-	35,0
92		Konsolidering af "Flere skal med II – Investering i syge og udsatte borgere på kanten af arbejdsmarkedet"	32,7	28,6	4,4	15,9	-	81,6
93		Bedre udslusning og overgang fra særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU)	10,0	10,0	10,0	10,0	-	40,0
94		Videreførelse af forbedringer for modtagere af uddannelseshjælp mv. fra satspuljen 2015	21,3	-	-	-	-	21,3
95	D	Lempelse af rimelighedskravet	0,6	0,6	0,6	0,6	0,7	2,4
96		Pulje til reintegration af sindslidende og psykisk syge på arbejdsmarkedet	5,0	2,5	-	-	-	7,5
97		Støtte til vanskeligt stillede familier med børn	-	-	15,0	30,0	-	45,0
		Private projekter	**30,4**	**58,9**	**56,9**	**28,5**	**-**	**174,7**
98		Seniornetværket	3,3	6,5	6,5	3,3	-	19,6
99		Landsforeningen for LEV	5,3	10,5	10,5	5,2	-	31,5

Tabel 1
Økonomioversigt for satspuljen 2019 (mio. kr., 2019-pl)

Nr.	DUT	Initiativ	2019	2020	2021	2022	Permanent	I alt 2019-2022
100		Jobbanken	6,4	12,9	12,9	6,5	-	38,7
101		Handicapidrættens Videncenter	2,8	5,6	5,6	2,9	-	16,9
102		Topvirk	1,9	3,9	3,9	1,9	-	11,6
103		High:Five	6,7	13,4	13,4	6,7	-	40,2
104		Vold som udtryksform	2,0	4,1	4,1	2,0	-	12,2
105		Cabi	2,0	2,0	-	-	-	4,0
		Administrationsudgifter	**2,1**	**2,4**	**2,1**	**2,6**	**-**	**9,2**
106		Administrationsudgifter	2,1	2,4	2,1	2,6	-	9,2
		Beskæftigelsesområdet i alt	**134,3**	**142,4**	**132,5**	**135,9**	**20,2**	**545,1**
		Initiativer under integrationsområdet	**18,0**	**34,6**	**34,6**	**44,6**	**-**	**131,8**
		Integrationsinitiativer	**17,7**	**34,3**	**34,3**	**44,3**	**-**	**130,6**
107		Flere kvinder med indvandrerbaggrund i beskæftigelse	5,7	23,9	26,9	38,5	-	95,0
108		Partnerskaber mod negativ social kontrol	5,0	-	-	-	-	5,0
109		Styrket vidensopbygning	1,0	1,0	1,0	1,0	-	4,0
110		BørneTelefonen og minoritetsbørn	1,0	1,4	1,6	-	-	4,0
111		Kirkernes Integrations Tjeneste	0,2	3,2	-	-	-	3,4
112		Venner Viser Vej	4,0	4,0	4,0	4,0	-	16,0
113		National hotline mod radikalisering og ekstremisme	0,8	0,8	0,8	0,8	-	3,2
		Administrationsudgifter	**0,3**	**0,3**	**0,3**	**0,3**	**-**	**1,2**
114		Administrationsudgifter	0,3	0,3	0,3	0,3	-	1,2
		Integrationsområdet i alt	**18,0**	**34,6**	**34,6**	**44,6**	**-**	**131,8**
		Initiativer under helhedsorienteret indsats	**15,0**	**30,3**	**30,3**	**30,3**	**-**	**105,9**
115		Helhedsorienteret indsats	15,0	30,3	30,3	30,3	-	105,9
		Helhedsorienteret indsats i alt	**15,0**	**30,3**	**30,3**	**30,3**	**-**	**105,9**
		Initiativer under videreudvikling af SØM	**12,5**	**12,5**	**12,5**	**12,5**	**-**	**50,0**
116		Videreudvikling af SØM	12,5	12,5	12,5	12,5	-	50,0
		Videreudvikling af SØM i alt	**12,5**	**12,5**	**12,5**	**12,5**	**-**	**50,0**
		Initiativer under Den Sociale Investeringsfond	**30,0**	**-**	**-**	**-**	**-**	**30,0**
117		Den Sociale Investeringsfond	30,0	-	-	-	-	30,0

Tabel 1
Økonomioversigt for satspuljen 2019 (mio. kr., 2019-pl)

Nr.	DUT	Initiativ	2019	2020	2021	2022	Permanent	I alt 2019-2022
		Den Sociale Investeringsfond i alt	**30,0**	**-**	**-**	**-**	**-**	**30,0**
		Satspuljen 2019 i alt	**819,8**	**828,8**	**826,3**	**842,0**	**398,7**	**3.316,9**

Anm.: DUT: Det er angivet i tabellen, hvorvidt initiativerne eller dele af initiativerne skal DUT-forhandles (D).

Tabel 2
Omprioritering af fremadrettede bevillinger (mio. kr. 2019-pl)

Nr.	Omprioritering	2019	2020	2021	2022	I alt
1	§ 15.26.52.10. Forebyggelsesstrategi og inklusion	10,6	10,6	10,6	10,6	42,4
2	§ 15.26.54.10. Efteruddannelse	8,9	8,9	8,9	8,9	35,6
3	§ 15.26.56.60. Efteruddannelse af sagsbehandlere	2,3	2,3	2,3	2,3	9,2
4	§ 17.59.21.20. Initiativer for personer med handicap	-	2,5	-	-	2,5
	Total	**21,8**	**24,3**	**21,8**	**21,8**	**89,7**

Tabel 3
Omprioritering af opsparing

Nr.	Omprioritering af opsparing	I alt
1	§ 10.11.22.10. Ankestyrelsen	1,5
2	§ 15.11.30.50. Satspuljeinitiativer	0,3
3	§ 15.11.30.50. Satspuljeinitiativer	0,6
4	§ 15.13.20.30. Udvikling af metoder til tidlig indsats for udsatte børn og unge	4,2
5	§ 15.13.23.20. Ansøgningspulje vedr. resocialisering af indsatte med opmærksomhedsforstyrrelser	2,0
6	§ 15.13.23.25. Nye veje til aktiviteter og ledsagelse for personer med handicap	8,4
7	§ 15.13.26.60. Mestringsstøtte til familier med handicappede børn	8,6
8	§ 15.13.28.63. Ansøgningspulje om deltagelse i peer-to-peer fællesskaber	0,2
9	§ 15.13.28.70. Etablering af frivillig gældsrådgiver	<0,1
10	§ 15.14.16.10. Forebyggelsesstrategi og inklusion	1,4
11	§ 15.16.01.20. Efteruddannelse	5,2

12	§ 15.25.09.12. Målrettet indsats overfor sårbare, unge mødre	2,2
13	§ 15.25.11.10. Oplysningskampagner og opkvalificering af arbejdet vedrørende udsatte børn og unge	<0,1
14	§ 15.26.02.20. Ansøgningspulje til styrket dokumentation af lovende social praksis	4,7
15	§ 15.26.04.10. Udsatte og sårbare børn og unge	0,4
16	§ 15.74.10.20. Fremrykningspuljen	8,0
17	§ 15.74.10.40. Sociale akuttilbud til mennesker med en psykisk lidelse i egen bolig	12,7
18	§ 15.74.10.70. Pulje til forløbsprogram for mennesker med psykiske lidelser	0,8
19	§ 15.74.15.50. Tidlig og målrettet indsats overfor børn og unge med psykiske vanskeligheder, herunder spiseforstyrrelser og selvskadende adfærd	1,3
20	§ 15.75.03.21. Evaluering af afprøvning af ambulant rådgivning og sociale indsatser	1,0
21	§ 15.75.06.10. Stærkere social mobilitet – Et udviklings- og Investeringsprogram på voksenområdet	5,0
22	§ 15.75.10.70. Forsøg med fritidspas til udsatte børn og unge	1,1
23	§ 15.75.10.72. Pulje til sommerferiehjælp	0,2
24	§ 15.75.12.20 Indsats for socialt udsatte kvinder i prostitution, herunder kvinder som ønsker at forlade prostitution	0,9
25	§ 15.75.18.60. Styrket uddannelsesindsats på sikrede institutioner	2,7
26	§ 15.75.20.70. Efteruddannelse på og evaluering af ny institutionstype	0,4
27	§ 15.75.23.20. Styrkelse af værestedernes rolle i den sociale indsats	0,9
28	§ 15.75.24.10. Ansøgningspulje vedrørende implementering af modeller målrettet unge med misbrug	1,5
29	§ 15.75.29.10. Ansøgningspulje til afprøvning af indsatsmodel	8,7
30	§ 15.75.35.60. Ansøgningspulje til overgangs- og peerstøtte til udsatte grønlændere i Danmark	<0,1
31	§ 15.75.44.10. Styrkelse af efterværnsindsatsen	1,5
32	§ 15.75.49.10. Ansøgningspuljer til opfølgende samtaler med tidligere anbragte	4,4
33	§ 15.75.73.68. Børns Vilkår	0,1
34	§ 15.75.74.65. Symfonien	0,6
35	§ 15.75.74.73. Satspuljeaftalen for 2013, overgangsstøtte til bevillinger, der udløber i 2013	0,3
36	§ 15.75.74.75. Satspuljeaftalen for 2014, overgangsstøtte til projekter, hvis bevilling udløber i 2014	0,1
37	§ 15.75.75.70. Udviklingsstøtte til projekter, som forebygger eller reducerer social udsathed eller medvirker til en forbedret integration	1,0
38	§ 15.75.75.92. Udviklingsstøtte til fremme af mentorer til unge, som er på vej ud i kriminalitet	0,1
39	§ 15.75.79.10. Transportordning for blinde og svagsynede	10,0
40	§ 16.21.03.10. Styrket sundhedsindsats for socialt udsatte og sårbare grupper	<0,1
41	§ 16.21.07.10. Tilskud til SIND	0,3
42	§ 16.21.07.20. Tilskud til PS Landsforening	0,5
43	§ 16.21.11.10. Pulje til opsøgende tandpleje for særligt socialt udsatte	0,2
44	§ 16.21.14.10. Pulje til styrket indsats i svangreomsorgen for udsatte gravide	0,2
45	§ 16.21.31.10. Seksuel Sundhed	0,2
46	§ 16.21.57.20. Pulje til etablering af landsdæk kende familieambulatoriefunktioner	3,2
47	§ 16.53.08.10. Pilotprojekter om brugerstyrede senge i psykiatrien	6,0
48	§ 16.53.09.10. Fremme af unges mentale sundhed	1,0
49	§ 16.51.27.10. Pulje til behandling til svært overvægtige børn	0,3
50	§ 16.53.10.10. Pulje til hurtigere hjælp til børn og unge med psykiske sygdomme	11,0
51	§ 16.53.10.30. Pulje til styrket samarbejde mellem behandlingspsykiatrien og almen praksis	36,4
52	§ 16.53.10.40. Pulje til styrket psykiatrisk indsats for dobbeltdiagnosticerede	5,8
53	§ 16.53.10.50. Pulje til styrkelse af den kommunale alkoholbehandling af dobbeltbelastede	6,4
54	§ 16.53.10.60. Pulje til flere sengepladser i psykiatrien	7,7

55	§ 16.53.10.70. Pulje til børn som pårørende til psykisk syge og misbrugere	0,2
56	§ 16.53.10.80. Behandling af personer med spiseforstyrrelser	2,0
57	§ 16.51.47.10. Opsamling og formidling af viden vedrørende HPV-vaccine	0,1
58	§ 16.51.58.10. En moderne psykiatri - bedre fysiske faciliteter og rammer	3,9
59	§ 16.65.30.10. Tilskud vedrørende ældre	0,1
60	§ 16.65.30.43. Styrkelse af ældres digitale færdigheder	0,3
61	§ 16.65.30.44. Kommission om livskvalitet og selvbestemmelse i plejebolig og plejehjem	1,5
62	§ 16.65.30.46. Det gode hverdagsliv for ældre i plejeboliger	1,2
63	§ 16.65.30.47. Forebyggelse af selvmord blandt ældre	0,1
64	§ 16.65.30.62. Opfølgning på Hjemmehjælpskommissionen	0,3
65	§ 16.65.42.10. Tilbud til demente og andre svage ældre	1,1
	Total	**192,8**

Anm.: Omprioriteringerne er afrundet til nærmeste hele 100.000 kr. Afrunding kan medføre, at tabellen ikke summer.

Bilag 1: Aftale om udmøntning af satspuljen på socialområdet for 2019-2022

Regeringen (Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti), Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Alternativet, Det Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti har den 1. november 2018 indgået aftale om udmøntning af satspuljen for 2019 på børne- og socialområdet.

TEMA: Børn, unge og familier samt senfølger

Virksomme indsatser for udsatte børn og unge og deres familier

Udsatte børn og unge og deres familier skal have den bedst mulige hjælp. For at understøtte en mere vidensbaseret og effektfuld socialpolitik er satspuljepartierne enige om at igangsætte udviklingen af et Udviklings- og Investeringsprogram på børne- og ungeområdet. Udviklings- og Investeringsprogrammet skal i sidste ende være med til at sikre, at sociale indsatser kommer til at gøre en reel forskel, så udsatte børn og unge samt børn og unge med handicap får styrkede muligheder for personlig udvikling, sundhed og et selvstændigt voksenliv. Med programmet ønsker satspuljepartierne, at der investeres i at udvikle og udbrede virksomme indsatser for udsatte børn og unge samt børn og unge med handicap og deres familier. Et vigtigt formål med Udviklings- og Investeringsprogrammet er også at bidrage til videreudviklingen af vidensdatabasen i Den Socialøkonomiske Investeringsmodel (SØM).

I Udviklings- og Investeringsprogrammets første år vil der indgå i alt fire indsatser. Tre af indsatserne har fokus på at sikre bedre og mere vidensbaserede indsatser målrettet forældrene til både udsatte og anbragte børn og unge samt forældre til børn og unge med et handicap. Desuden iværksættes en indsats, der skal styrke skolegangen for anbragte børn.

Satspuljepartierne er endvidere enige om at etablere en procedure, der skal sikre mere styring og gennemsigtighed for satspuljeordførerne, når der årligt udvælges nye initiativer, der skal indgå i Udviklings- og Investeringsprogrammet både på børne- og ungeområdet og på voksenområdet.

Satspuljepartierne er samtidig enige om at igangsætte et initiativ, der skal styrke anvendelsen af systematisk opfølgning i sagsbehandlingen på børne- og ungeområdet, bl.a. for at styrke det personrettede tilsyn.

Der afsættes i alt 257,8 mio. kr. til Virksomme indsatser for udsatte børn og unge og deres familier. Der afsættes i alt 249,3 mio. kr. til Udviklings- og Investeringsprogrammet i 2019-2022 samt 71,5 mio. kr. årligt varigt. Der afsættes desuden i alt 8,5 mio. kr. i 2019-2022 til at styrke systematisk opfølgning i sagsbehandlingen på børne- og ungeområdet.

Ro og stabilitet for udsatte børn og unge

Stabilitet og tryghed er afgørende forudsætninger for at sikre udsatte børn og unge en god opvækst med gode fremtidsudsigter. Satspuljepartierne er enige om, at der er behov for at styrke indsatsen med en række initiativer, der samlet set skal medvirke til at sikre udsatte børn og unge en mere tryg og stabil opvækst, som kan være med til at forebygge, at problemerne udvikler sig. Initiativerne har både fokus på at følge kommunernes sagsbehandling på børneområdet tættere, forbedre statistikken over kommunernes forebyggende indsatser, ligesom der er en række initiativer, der skal sikre ro og tryghed omkring anbragte børn og unge, og herunder også styrke deres skolegang. Satspuljepartierne er desuden enige om, at børn og unge under 18 år fremover ikke skal kunne pålægges selv at bidrage til at betale for deres anbringelse. Derfor afskaffes kommunernes adgang til at pålægge børn og unge selv at bidrage til betalingen for anbringelsen. Der afsættes i alt 7,4 mio. kr. til initiativet i perioden 2019-2022 og 0,6 mio. kr. årligt varigt derefter.

Inspirationsmateriale om anbragte børn og unges faglige progression og trivsel i skolen

Satspuljepartierne er enige om at afsætte midler til at udvikle materiale, som samler viden og lovende praksis om, hvordan anbragte børn og unges trivsel og læring kan styrkes i folkeskolen. Materialet skal understøtte lærerne og pædagogernes håndtering og understøttelse af børn og unge, der anbringes uden for hjemmet. Materialet udbredes og formidles gennem en landsdækkende kampagne, og en læringskonsulent stilles til rådighed for rådgivning af og sparring med fagpersoner i forhold til konkrete udfordringer, de møder i arbejdet med anbragte børn og unge ude på skolerne. Der afsættes i alt 2,3 mio. kr. i 2019 og 2020.

Styrket indsats til personer med senfølger efter seksuelle overgreb i barndommen og ungdommen

Mennesker, der har været udsat for seksuelle overgreb i barndommen og ungdommen, vil ofte have behov for hjælp og støtte i voksenlivet. Senfølgeramte kan bl.a. få hjælp og rådgivning i regi af de tre Centre for Seksuelt Misbrugte (senfølgecentre), som yder en specialiseret indsats til målgruppen. Der er dog et stort problem med lange ventelister på senfølgecentrene med op til flere års ventetid. Satspuljepartierne er derfor enige om, at der er et akut behov for at reducere ventelisterne på de tre Centre for Seksuelt Misbrugte (senfølgecentrene). Partierne er endvidere enige om, at der skal iværksættes en handlingsplan til mennesker med senfølger efter seksuelle overgreb i barndommen og ungdommen. Handlingsplanen skal bl.a. se på den fremadrettede organisering af den generelle indsats til målgruppen på tværs af kommuner, senfølgecentre og psykiatrien.

Endelig er partierne bag satspuljen enige om at styrke brugerperspektivet og synliggørelsen af senfølger efter seksuelle overgreb gennem en driftsbevilling til Landsforeningen for voksne med senfølger efter seksuelle overgreb i barndommen (Landsforeningen Spor).

Der afsættes til den samlede indsats i alt 61,2 mio. kr. i perioden 2019-2022.

Styrkelse af forældres retssikkerhed i anbringelsessager
Satspuljepartierne er enige om at foretage to lovændringer, der skal øge forældrenes retssikkerhed og forbedre afgørelsesgrundlaget i sager om anbringelse uden samtykke. For det første indføres der et krav i serviceloven om, at der i en indstilling til børn og unge-udvalget om tvangsanbringelse altid skal indgå en vurdering af forældrenes kompetencer ift. at håndtere barnet og barnets evt. udfordringer. Derudover indføres der i serviceloven krav om, at hvis kommunen anvender en psykologisk undersøgelse af forældrene i forbindelse med udarbejdelsen af en børnefaglig undersøgelse, så skal der anvendes en autoriseret psykolog. Psykolognævnet fører tilsyn med autoriserede psykologer. Der afsættes i alt 5,4 mio. kr. i perioden 2020-2022 og derefter 1,8 mio. kr. årligt.

TEMA: Indsatser mod vold og for mennesker i krise

Handlingsplan til bekæmpelse af psykisk og fysisk vold i nære relationer 2019-2022
Satspuljepartierne er enige om at afsætte midler til en ny handlingsplan til bekæmpelse af psykisk og fysisk vold i nære relationer. Det skønnes, at omkring 38.000 kvinder og 19.000 mænd var udsat for fysisk partnervold i 2017. Psykisk partnervold er mere udbredt end fysisk. Vold i nære relationer er et indgribende overgreb, der har store konsekvenser for de voldsudsatte og deres eventuelle børn. Handlingsplanen styrker de ambulante tilbud på voldsområdet, så paletten af tilbud udvides, og flere voldsudsatte kvinder, mænd og unge samt voldsudøvere tilbydes rådgivning og behandling. Konkret videreføres og styrkes Mødrehjælpens tilbud "Ud af voldens skygge" og Dialog mod Volds behandlingstilbud til voldsudøvere og den voldsudsatte familie. Endvidere styrkes projektet "Sig det til nogen" med blandt andet øget psykologbistand, og tilbuddet bredes ud fx gennem deltagelse af endnu et krisecenter. Endelig udbydes en pulje med henblik på at etablere et forsøg med ambulant rådgivning og netværkstilbud til unge udsat for vold i parforhold. Handlingsplanen skal endvidere bidrage til at forebygge vold gennem oplysning om psykisk og fysisk vold, styrke oplysning og rådgivning om digitale krænkelser samt tilvejebringe ny viden om fysisk og psykisk vold i nære relationer. Der afsættes i alt 65,0 mio. kr. i perioden 2019-2022.

Hjælp til stalkingudsatte og stalkere – driftstilskud til Dansk Stalking Center
Satspuljepartierne er enige om at afsætte midler til et varigt driftstilskud til Dansk Stalking Centers rådgivning og behandling til stalkingudsatte, pårørende og stalkere samt en vidensfunktion. Det skønnes, at omkring 100.000 mennesker årligt udsættes for stalking i Danmark. Driftstilskuddet betyder, at Dansk Stalking Center fortsat kan drive landsdækkende telefonrådgivning, social og juridisk rådgivning, psykologbehandling af stalkingudsatte samt behandling af stalkingudsatte og stalkere og kompetenceudvikling af fagfolk. Der afsættes i alt 28,0 mio. kr. i perioden 2019-2022 til Dansk Stalking Center og 8,0 mio. kr. årligt herefter.

Støtte til ungekrisecentre
Satspuljepartierne er enige om at afsætte midler til at støtte etableringen og driften af ungekrisecentre.

Et "ungekrisecenter" skal være et fysisk sted med gratis rådgivningstilbud for personlige (evt. anonyme) henvendelser for børn og unge i krise og kriselignende situationer. Det kan både være børn og unge, som er anbragte, eller børn og unge, som bor hjemme. Formålet er at give børn og unge et sted, hvor de kan gå direkte ind "fra gaden" og få hjælp og vejledning, når de oplever at være i krise. Derudover vil der være mulighed for, at unge i alderen 14 til 17 år for en kort periode kan overnatte på ungekrisecentret i akutte situationer. Der afsættes i alt 21,0 mio. kr. i perioden 2019-2022.

Styrket indsats til mænd i krise
De seneste tal på voldsområdet viser, at ca. 19.000 mænd blev udsat for fysisk vold i 2017. Mænd, som har været udsat for vold eller på anden måde oplever krise i livet, kan være i risiko for en social deroute og kan derfor have brug for særlig hjælp og støtte til at komme på fode igen. Partierne bag satspuljen er derfor enige om at afsætte 8,0 mio. kr. til organisationer, som har særskilte tilbud til mænd i krise.

Der afsættes:

- 4,8 mio. kr. i 2019 til en ansøgningspulje, hvor formålet er at hjælpe mænd i krise med at komme videre i livet og undgå en social deroute som følge af fx partnervold, skilsmisse, arbejdsløshed mv.

- 0,4 mio. kr. årligt i perioden 2019-2022 som driftstilskud til Horsens Krisecenter for Mænd.

- 0,4 mio. kr. årligt i perioden 2019-2022 som driftstilskud til Krisecenter for Mænd i Fredericia.

TEMA: Støtte til organisationer og indsatser

Støtte til eksisterende indsatser
Satspuljepartierne er enige om, at der er behov for at støtte en række konkrete indsatser, der hjælper udsatte borgere. Der afsættes således i alt 34,7 mio. kr. i perioden 2019-2022 til eksisterende indsatser.

- **Ventilen**
  Der afsættes 1,0 mio. kr. årligt i 2019-2020 (i alt 2,0 mio. kr.).

- **Fonden for Socialt Ansvar**

Der afsættes 5,0 mio. kr. i 2019.

- **Reden Aalborg**
  Der afsættes 2,5 mio. kr. årligt i perioden 2019-2022 (i alt 10,0 mio. kr.), og derefter 1,8 mio. kr. årligt.

- **SIND Ungdom**
  Der afsættes 0,5 mio. kr. årligt i perioden 2019-2022 (i alt 2,0 mio. kr.).

- **Projekt UNIK**
  Der afsættes 2,5 mio. kr. i 2019.

- **Børn, Unge og Sorg**
  Der afsættes 2,0 mio. kr. årligt i perioden 2019-2022 (i alt 8,0 mio. kr.).

- **Landsforeningen Spædbarnsdød**
  Der afsættes 1,2 mio. kr. årligt i perioden 2021-2022 (i alt 2,4 mio. kr.).

- **Landsforeningen af Væresteder**
  Der afsættes 0,2 mio. kr. årligt i perioden 2019-2020 og 0,7 mio. kr. årligt i perioden 2021-2022 (i alt 1,8 mio. kr.).

- **OMBOLD**
  Der afsættes 1,0 mio. kr. i 2019.

- **Idræt for Sindet**
  Der afsættes 1,5 mio. kr. i 2019.

Videreførelse af Bedre inklusion af nytilkomne grønlændere i Danmark
Satspuljepartierne er enige om at afsætte midler til at videreføre støtten til inklusionsindsatsen for nytilkomne grønlændere i De Grønlandske Huse. Initiativet skal medvirke til at yde en mere opsøgende, intensiv og systematisk støtte til nytilkomne grønlændere i form af hjælp til håndtering af sproglige, uddannelsesmæssige og kulturelle udfordringer i mødet med det danske offentlige system for derigennem at forebygge udsathed blandt grønlændere i Danmark på længere sigt. Der afsættes i alt 4,1 mio. kr. i 2020.

Børnerådets Børneportal
Satspuljepartierne er enige om at videreføre bevillingen til Børnerådets Børneportal for at styrke børn og unges kendskab til Børneportalen og til deres rettigheder. Der afsættes 0,5 mio. kr. årligt i perioden 2020-2022.

Hanne Mariehjemmet – understøttelse under overgang til takstfinansiering
Satspuljepartierne er enige om at understøtte Hanne Mariehjemmet i 2019, mens kvindekrisecenteret overgår til takstfinansiering. Understøttelsen dækker et eventuelt underskud som følge af, at Hanne Mariehjemmets indtægter fra kommuner

(takstfinansiering) ikke dækker institutionens udgifter, dog maksimalt 3,4 mio. kr. i 2019. Der afsættes i alt 3,4 mio. kr. i 2019.

TEMA: Initiativer mod udsathed og mistrivsel

Forebyggelse af udsathed og mistrivsel blandt LGBTI-personer – driftstilskud til LGBT Danmark mv.

Satspuljepartierne er enige om, at der er behov for at forebygge udsathed og mistrivsel blandt LGBTI-personer (lesbiske, bøsser, biseksuelle, transkønnede og interkønnede) ved at styrke og fremme en bæredygtig indsats i civilsamfundet. Der afsættes derfor et varigt årligt driftstilskud til LGBT Danmark. Dette skal bidrage til, at homoseksuelle, biseksuelle og transkønnede modtager målrettet og kvalificeret rådgivning, støtte og netværksmuligheder. LGBT Danmark forpligtes samtidig til at understøtte samarbejde og udvikling på tværs af organisationerne på LGBTI-området. Der afsættes desuden midler til at videreføre og styrke projektet vedr. rådgivning og oplysning til minoritetsetniske LGBT-personer samt deres pårørende under handlingsplanen til fremme af tryghed, trivsel og lige muligheder for LGBTI-personer frem til og med 2022. Der afsættes 6,9 mio. kr. i perioden 2019-2022, og herefter afsættes 1,5 mio. kr. årligt permanent til LGBT Danmark.

Unge under eget tag – støtte til unge hjemløse

Satspuljepartierne er enige om, at der er behov for at udvikle midlertidige boligløsninger, der kan rumme unge hjemløse eller unge i risiko for at ende i hjemløshed. Derfor afsættes 11,5 mio. kr. til en ansøgningspulje, hvor kommuner samt frivillige og private organisationer har mulighed for at søge om støtte til udvikling af midlertidige boliger til unge i hjemløshed eller unge i risiko for at ende i hjemløshed samt skabe grundlag for en mere fremskudt socialindsats. Indsatsen skal understøtte, at flere unge får den rette hjælp og støtte i bevægelsen mod en mere permanent boligsituation og i forebyggelsen af social udsathed. Der afsættes endvidere 0,5 mio. kr. til at evaluere indsatsen løbende.

TEMA: Initiativer med fokus på good governance og borgernes retsstilling

Whistleblowerordning og retningslinjer for good governance i den frivillige sociale sektor

Satspuljepartierne er enige om at afsætte midler til initiativer, der kan sikre en større transparens og ansvarlighed i den frivillige sociale sektor samt øge sektorens egenkontrol. Frivilligrådet skal udvikle retningslinjer for good governance i den frivillige sociale sektor, som skal være med til at skabe større gennemsigtighed og understøtte bedre ledelse i organisationer. Dertil etableres endvidere en whistleblowerordning, hvor ansatte, frivillige, borgere, medlemmer og pårørende trygt

kan formidle mistanke eller viden om uhensigtsmæssig eller ulovlig adfærd i frivillige sociale organisationer. Der afsættes i alt 10,6 mio. kr. i perioden 2019-2022.

Styrkelse af borgernes retssikkerhed

Der afsættes i alt 12 mio. kr. i perioden 2019-2022 til gennemførelse af initiativer der skal bidrage til en styrkelse af borgernes retssikkerhed på det sociale område. Forslag hertil skal indeholde en forankring af en styrket indsats i en institutionel enhed. Enheden skal bl.a. arbejde med spørgsmål vedrørende kommuners praksis og en sammenligning af praksis i kommunerne, herunder sagsbehandlingstider, oplysning af sager, individuel vurdering af behov mv.

Forslagene forhandles med partierne bag satspuljeaftalen inden 1. marts 2019.

Styrkelse af borgernes retsstilling i servicelovens hjælperordninger

Satspuljepartierne er enige om, at der er behov for at styrke borgernes og de nærtståendes retsstilling, når der indgås aftale om overdragelse af arbejdsgiverfunktioner til private virksomheder og foreninger i hjælperordninger efter servicelovens §§ 95 og 96. Der afsættes derfor midler til 5 initiativer, som skal bidrage til at sikre, at borgere ikke lider tab, hvis de uden at vide det indgår aftale med ikkegodkendte virksomheder eller foreninger (BPA-arbejdsgivere). Det sker bl.a. ved en præcisering i serviceloven af, at kommunerne ikke må udbetale tilskud til ikkegodkendte private BPA-arbejdsgivere, og at borgerne ikke er bundet af aftaler med sådanne arbejdsgivere. Endvidere udarbejdes en oversigt over godkendte foreninger og private virksomheder, og der gennemføres en styrket informationsindsats over for borgerne. Der afsættes 1,9 mio. kr. i perioden 2019-2022 til initiativet.

Straffeattester for personale i tilbud omfattet af socialtilsynet

Børn, unge og voksne i tilbud omfattet af socialtilsynet udgør en sårbar målgruppe, som er kendetegnet ved, at de oftest er dybt afhængige af andres hjælp i dagligdagen. Der er desværre set eksempler på, at ansatte på bl.a. botilbud har misbrugt det ansvar, de har fået for at hjælpe de mennesker, som er afhængige af deres hjælp. Satspuljepartierne er derfor enige om at afsætte midler til et initiativ, der skal beskytte børn, unge og voksne i tilbud omfattet af socialtilsynet mod seksuelle overgreb, vold og berigelseskriminalitet, herunder tyveri og røveri. Initiativet består af at indføre et obligatorisk krav om, at alle tilbud, der er godkendt af socialtilsynet, og alle tilbud, der fremover skal godkendes af socialtilsynet, skal indhente straffeattester ved ansættelse af personale. Socialtilsynene vil i deres driftsorienterede tilsyn med tilbuddene skulle følge op på, om straffeattesterne er blevet indhentet. Der afsættes i alt 3,0 mio. kr. i perioden 2020-2022.

TEMA: Tilgængelighed mv. for mennesker med handicap

Modernisering og tilpasning af puljen til tilgængelighedsforanstaltninger i eksisterende byggeri i 2019 (Tilgængelighedspuljen)

Satspuljepartierne er enige om at videreføre tilgængelighedspuljen i 2019, der udmøntes som en ansøgningspulje i år 2019. Formålet med puljen er at øge tilgængeligheden i den eksisterende bygningsmasse for borgere med handicap, så de får mulighed for at deltage i aktiviteter i lige omfang som andre borgere. I forhold til den nuværende pulje udvides ansøgerkredsen til bl.a. også at omfatte alle selvejende institutioner, der ikke i forvejen modtager støtte fra det offentlige samt private virksomheder. Der afsættes 7,2 mio. kr. i 2019 til ansøgningspuljen. Derudover afsættes 0,2 mio. i 2019 kr. til en evaluering. Der afsættes i alt 7,4 mio. kr. til initiativet i 2019.

Hjælpemidler ved stemmeafgivning

Satspuljepartierne er enige om at gøre det lettere for flere personer med et handicap at foretage stemmeafgivning ved egen hjælp, dvs. uden hjælp fra en personligt udpeget hjælper eller myndighedspersoner. Det sker ved permanent at stille de to nye hjælpemidler til rådighed, som blev afprøvet ved de kommunale og regionale valg i 2017 (LED-lampe og CCTV). Initiativet skal ses i forlængelse af de hjælpemidler til stemmeafgivning, der blev afsat midler til med aftale om satspuljen for 2017-2020. Der afsættes i alt 3,2 mio. kr. i perioden 2019-2022 til initiativet.

Videreførelse af BPA-rådgivning

Borgere med en ordning efter servicelovens §§ 95 eller 96 kan have behov for rådgivning i forbindelse med varetagelse af arbejdsleder- og/eller arbejdsgiverfunktionen for hjælperne i ordningerne. Det forventes, at rådgivningen ikke alene vil bidrage til borgerens selvstændighed, men også til forbedring af vilkårene for hjælperne. Og derfor er satspuljepartierne enige om at afsætte 0,8 mio. kr. i 2019 fra satspuljen til finansiering af en etårig videreførelse af BPA-rådgivningsfunktionen. Partierne er enige om i forbindelse med forhandlingerne om satspuljen for 2020 at drøfte, om der på baggrund af den aftalte evaluering skal ske en permanentgørelse af rådgivningsfunktionen.

Handicappuljen – ændring af anvendelsesperioden

Satspuljepartierne er enige om at ændre anvendelsesperioden for Handicappuljen, således at det bliver muligt at gennemføre aktiviteter med støtte fra puljen over hele kalenderåret. Der afsættes midler til ekstraordinært at udstrække anvendelsesperioden for Handicappuljen for 2019 til 18 måneder fra 1. januar 2019 til 30. juni 2020. Herefter vil anvendelsesperioden igen være etårig fra midten af bevillingsåret til midten af det følgende år. Der afsættes 3,0 mio. kr. i 2019 til dette initiativ.

Ordbog over Dansk Tegnsprog

Satspuljepartierne er enige om, at det er vigtigt, at døve har gode muligheder for at kommunikere med deres omverden og tage aktivt del i samfundet. Ordbog over Dansk Tegnsprog er et værdifuldt redskab til at fremme det formål. Partierne er

derfor enige om at prioritere midler til drift og vedligehold af Ordbog over Dansk Tegnsprog i 2019. Partierne har derudover noteret sig, at der er igangsat et tværministerielt arbejde mellem Uddannelses- og Forskningsministeriet, Kulturministeriet og Børne- og Socialministeriet med henblik på at afklare, hvordan ordbogen kan finansieres fra 2020 og frem. Partierne afventer en orientering om resultatet heraf. Der afsættes 0,8 mio. kr. i 2019.

TEMA: Øvrige initiativer til understøttelse af udsatte børn, unge og voksne

Støtte til etablering af midlertidige nødovernatningstilbud
Satspuljepartierne er enige om at forlænge støtten til etablering af midlertidige nødovernatningstilbud. Initiativet udmøntes som en ansøgningspulje, som kan søges af frivillige organisationer og foreninger samt kommuner i forbindelse med etablering og drift af nødovernatningstilbud for hjemløse i vinterperioden 2019/2020. Der afsættes i alt 4,0 mio. kr. i 2019.

Støtte til julehjælp
Satspuljepartierne er enige om at forlænge støtte til julehjælp. Initiativet udmøntes som en ansøgningspulje, som kan søges af landsdækkende, frivillige foreninger i forbindelse med uddeling af julehjælp til økonomisk klemte og socialt udsatte familier med børn. Der afsættes i alt 4,0 mio. kr. i 2019.

Støtte til sommerferiehjælp
Satspuljepartierne er enige om at forlænge støtten til sommerferiehjælp. Initiativet udmøntes som en ansøgningspulje, som kan søges af frivillige sociale foreninger og organisationer og almennyttige boligforeninger, der giver udsatte familier med hjemmeboende børn mulighed for et sommerferieophold med opfølgende sociale aktiviteter. Der afsættes i alt 5,0 mio. kr. i 2019.

EU-fond om hjælp til de socialt dårligst stillede i Danmark (FEAD) – regulering af national medfinansiering
Satspuljepartierne er enige om at afsætte yderligere midler til medfinansiering af EU-fonden om hjælp til de socialt dårligst stillede i Danmark (FEAD). Reguleringen af den danske medfinansiering af FEAD skal sikre, at kravet om mindst 15 pct. national medfinansiering af indsatserne i programmet overholdes. Der afsættes 0,5 mio. kr. i 2019 til dette initiativ.

International adoptionsformidling
Der er sket en række væsentlige ændringer i formidlingsbilledet for international adoption siden indgåelsen af den politiske aftale fra 2014 om et nyt adoptionssystem i Danmark. Disse ændringer har skabt et væsentligt ændret økonomisk grundlag for international adoption. Aftalepartierne er derfor enige om, at der afsættes midler til at understøtte den nuværende struktur for international adopti-

onsformidling og til at undersøge, hvordan der kan skabes en bæredygtig struktur for formidlingsopgaven. Der afsættes i alt 3,1 mio. kr. i perioden 2019-2020.

Allerede afsatte midler

Forud for forhandlingerne er der indgået aftaler om finansiering fra satspuljen til særskilte initiativer. Der er således indgået aftaler om disponering for i alt 545,6 mio. kr. for perioden 2019-2022. Se *bilag 1a*.

Opfølgning på aftalen

Den samlede aftale har til formål at styrke indsatsen på socialområdet. En væsentlig forudsætning for dette er, at resultaterne fra enkelte initiativer opsamles og systematiseres med henblik på, at gode og effektfulde indsatser kan implementeres i praksis. Satspuljeordførerne vil forud for de årlige satspuljeforhandlinger blive orienteret om status for fremdriften af de enkelte projekter, ligesom der vil ske en løbende orientering af satspuljeordførerne, såfremt der sker væsentlige ændringer i de enkelte projekter.

Bilag 1a: Forudgående aftaler om disponering af midler fra satspuljen under socialområdet 2019-2022

Retfærdighed for ofre
I perioden fra 2019 til 2022 afsættes i alt 14,9 mio. kr. til finansiering af domstolenes udgifter som følge af stigningen i antallet af sager samt til finansiering af merudgifterne for statslige myndigheder i sager om myndighedssvigt i sager om overgreb mod børn, hvor myndighederne frifindes for overtrædelse af lovbestemte forpligtelser samt til at udvide Børns Vilkårs eksisterende rådgivningsordning.

http://www.justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Pressemeddelelser/pdf/2016/retfaerdighedsudspil.pdf

Ét samlet familieretligt system
Der afsættes midler til finansieringen af aftalen om "Ét samlet familieretligt system". Aftalen indebærer en grundlæggende ændring af det familieretlige system, hvor hensynet til barnet skal være altafgørende. Med satspuljeaftalen for 2018 blev der afsat 20,0 mio. kr. årligt fra 2019 og frem. Der afsættes yderligere 231,1 mio. kr. i perioden 2019-2022, 55,8 mio. kr. i 2023 og 54,9 mio. kr. årligt fra 2024 og frem.

https://socialministeriet.dk/media/19115/aftale-om-et-samlet-familieretligt-system.pdf

Obligatorisk læringstilbud til 1-årige børn i udsatte boligområder
Der afsættes i alt 293,7 mio. kr. i perioden 2019-2022 og 93,2 mio. kr. årligt varigt herefter til at finansiere indførelsen af obligatorisk læringstilbud til 1-årige børn i udsatte boligområder.

https://socialministeriet.dk/media/19171/aftaletekst-om-obligatorisk-laeringstilbud-og-skaerpet-straf.pdf

Opfølgning på revision af magtanvendelsesreglerne
Der afsættes i alt 5,9 mio. kr. i perioden 2019-2022 til et initiativ, der skal understøtte kendskabet til og implementeringen af de ændringer i magtanvendelsesreglerne, som skal gennemføres med afsæt i de politiske aftaler om revision af reglerne på henholdsvis handicap- og demensområdet af 31. august 2018.

https://socialministeriet.dk/media/19223/aftale-om-revision-af-reglerne-om-magtanvendelse-paa-handicapomraadet.pdf

Bilag 2: Aftale om udmøntning af satspuljen på sundhedsområdet for 2019-2022

Regeringen (Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti), Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Alternativet, Det Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti har den 2. november 2018 indgået aftale om udmøntning af satspuljen for 2019 på sundhedsområdet.

1. En styrket indsats i psykiatrien

Satspuljepartierne er enige om, at der er behov for, at vi opprioriterer indsatsen for mennesker med psykiske problemer. Der er i disse år en bekymrende stigning i antallet af mennesker, der enten kort eller langvarigt kæmper med psykiske problemer og som har brug for professionel hjælp til at blive raske eller leve et godt liv med deres sygdom. Det er ikke et særskilt dansk problem, men en tendens, der gør sig gældende i store dele af verden. Ifølge verdenssundhedsorganisationen WHO bliver psykiske lidelser en af de væsentligste kilder til sygdom i 2020, hvilket understreger behovet for, at vi løfter psykiatrien.

1.1 Lokal forankring af afstigmatiseringsindsatsen EN AF OS

Stigmatisering kan have store konsekvenser, når mennesker med psykiske problemer oplever social eksklusion, der går ud over den enkelte, tilknytningen til uddannelse, arbejdsmarked, familie og fritidsliv. Det kan føre til en forværring og betyde, at mennesker med psykiske problemer ikke søger den hjælp, de har brug for. At bekæmpe stigmatisering er derfor en central del af arbejdet med at sikre den rette hjælp i rette tid, så den enkelte kan genvinde hverdagslivet. Afstigmatisering er ligeledes en del af arbejdet med at ligestille psykiske lidelser med fysiske lidelser.

Der har over de seneste år været fokus på at bekæmpe stigmatisering, bl.a. med den landsdækkende kampagne EN AF OS. Baggrunden for EN AF OS var et ønske om at gøre en aktiv indsats for at afstigmatisere psykiske lidelser i Danmark. I 2019 udløber finansieringen af den nationale kampagne, og det er nu tid til at vende blikket mod den lokale forankring. En vigtig del af det videre arbejde med afstigmatisering er dermed at sikre den lokale forankring af principperne og erfaringerne fra EN AF OS og andre antistigmatiseringsindsatser. Dermed er ønsket, at afstigmatisering blive et indlejret fokusområde i den kommunale og regionale praksis på linje med eksempelvis forebyggelse.

Satspuljepartierne er enige om at afsætte midler til, at EN AF OS-sekretariatet understøtter en lokal forankring af de hidtidige erfaringer og principper med afstigmatisering med fokus på at sikre en geografisk spredning på tværs af landet, dvs. i såvel små som store byer. Formålet er at give regioner og kommuner redskaber til at iværksætte lokale initiativer til at nedbryde stigmatisering af psykisk

sygdom. Det kan eksempelvis være i form af inspirationskatalog tilpasset de regionale og kommunale behov eller rejsehold, der rykker ud og understøtter den lokale implementering på tværs af landet.

1.2 Bedre inddragelse af mennesker med psykiske lidelser og deres pårørende gennem civilsamfundet

Borger- og pårørendeinddragelse er en afgørende del af indsatsen for mennesker med psykiske lidelser. Danske og internationale studier viser, at inddragelse af patienter er med til at øge kvaliteten i indsatsen for mennesker med psykiske lidelser. Patienter, der bliver inddraget, efterlever i højere grad behandlingen, er mere tilfredse med behandlingen og opnår bedre behandlingsresultater. Pårørendeinddragelse kan ligeledes være en væsentlig ressource for patienten både i hverdagen og behandlingen, og pårørende er værdifulde samarbejdspartnere, der øger den enkeltes muligheder for at komme sig. Borgere og pårørende ser indsatserne fra et andet perspektiv end de sundhedsprofessionelle, og gennem systematisk inddragelse kan de dermed være med til at udvikle forløb, der skaber effektive og værdifulde forløb.

Samtidig er borger- og pårørendeinddragelse et område, hvor der behov for fortsat at styrke indsatsen, så inddragelsen bliver en veludbygget del af kulturen i alle dele af indsatsen i den samlede psykiatri. Det er en kulturændring i forhold til inddragelse af brugere og pårørende, som skal ske på flere niveauer. På det individuelle niveau skal borgerens ønsker, behov og ressourcer inddrages og afspejle sig i beslutningerne omkring den enkeltes forløb. På det organisatoriske niveau skal brugernes viden og kompetencer bruges systematisk i udviklingen af indsatser og forløb.

Hver dag yder civilsamfundet med mange frivillige en stor forskel for mennesker med psykiske udfordringer og deres pårørende. De frivillige indsatser spænder bredt og kan have forskellige formål som eksempelvis egenmestring, inklusion på uddannelse og arbejdsmarkedet, tilbagevenden til hverdagslivet eller tidlige og lette indsatser for særligt sårbare gruppe og deres pårørende. Civilsamfundet er med til at skabe vigtige fællesskaber og personligt ansvar til gavn for både den enkelte og samfundet.

Satspuljepartierne er enige om at afsætte midler til en pulje, som frivillige organisationer kan søge, evt. i samarbejde med kommuner og regioner, til at styrke patient/borger- og pårørendeinddragelsen for mennesker med psykiske lidelser. Det kan eksempelvis være med fokus på egenmestring, pårørendeundervisning og –støtte, programmer for forældre til børn med psykiske vanskeligheder mv.

Initiativet skal ses i relation til initiativ 1.3 vedr. viden om og udbredelse af peer projekter.

1.3 Viden om og udbredelse af peer-projekter

Peers, dvs. mennesker med brugererfaring, kan spille en unik rolle over for andre mennesker med psykiske lidelser med et andet perspektiv end de sundhedsprofessionelle. Dermed supplerer peers den behandling og støtte, de traditionelle faggrupper giver, og kan styrke den enkeltes oplevelse af og tro på at kunne leve det bedst mulige liv med psykisk lidelse.

Der er i løbet af en årrække igangsat tiltag og projekter, der skal øge inddragelsen af peers. I erkendelse af, at det tager tid at ændre kulturer og praksis, er der fortsat behov for fokus på styrket inddragelse af peers.

Satspuljepartierne er enige om at afsætte midler til, at der udarbejdes et videnskatalog over eksisterende erfaringer med brugen af peers, som kan give kommuner og regioner inspiration til lokal forankring. Videnskataloget skal bl.a. baseres på evalueringen af peer-projekter fra 2014-2017 og andre eksisterende erfaringer fra fx lokale projekter samt ny viden. Derudover afsættes der midler til en pulje til lokal forankring og implementering af peer-initiativer på baggrund af videnskataloget.

1.4 Psykiatritopmødet videreføres

Psykiatritopmødet bidrager til opbygning af viden, erfaring og konkret information for psykiatrien generelt set. Topmødet afholdes med deltagelse af både psykiatribrugere, psykisk sårbare og pårørende samt politikere og andre med interesse for området. Med satspuljeaftalen for 2017-2020 på sundhedsområdet blev der afsat i alt 2 mio. kr. til foreningen Det Sociale Netværk til afholdelse af Psykiatritopmøde i 2017 og 2018.

Satspuljepartierne er enige om, at afsætte midler til at videreføre topmødet for at understøtte topmødets udviklende og tværpolitiske funktion.

1.5 Udbredelse af headspace

Hver dag yder civilsamfundet med mange frivillige en stor forskel for mennesker med psykiske udfordringer/lidelser og de pårørende omkring. Civilsamfundet kan være bindeleddet, der kan bidrage til at gribe dem, der desværre oplever at falde mellem to stole. Samtidig er civilsamfundet med til at skabe vigtige fællesskaber og personligt ansvar til gavn for både den enkelte og samfundet.

Headspace er et åbent, anonymt og gratis rådgivningstilbud til børn og unge i alderen 12-25 år. I headspace kan de unge ringe, sende en mail, chatte eller lægge vejen forbi det nærmeste headspace og få en samtale uden at skulle bestille tid. Ingen problemer er for store eller små, og alt foregår på de unges præmisser. Headspace giver børn og unge én indgang til den bedste hjælp. Flere kommuner arbejder sammen med headspace, fx ved at udlåne en medarbejder. Ligeledes kan headspace hjælpe de unge videre ift. de regionale tilbud. Med udmøntning af midlerne til afprøvning af en fremskudt regional funktion fra satspuljeaftalen 2018-2021 blev der afsat midler til samarbejdet mellem Region Sjælland og headspace.

I dag ligger headspace i 18 byer. Der er dog fortsat potentiale i at styrke indsatsen ved at oprette nye headspace centre, som kan sikre en bedre geografisk dækning i hele landet. Et center kan dække mere end en kommune, og det er dermed ikke nødvendigvis målet, at der skal oprettes et headspace center i alle kommuner.

Satspuljepartierne er enige om at afsætte midler til oprettelse af flere headspace centre for at sikre en bedre geografisk dækning af headspace i landet. Der afsættes forud for oprettelsen af nye headspace centre midler til en ekstern evaluering af headspace, både ift. effekten af tilbuddet for den enkelte og samfundet. Evalueringen skal belyse headspace ift. den forebyggende og tidlige indsats, der kan medvirke til, at unge med mistrivsel, begyndende psykiske udfordringer og tegn på psykiske lidelser får en tidlig indsats. Dette skal ligge til grund for den videre oprettelse af nye centre. Evalueringen skal ligge klar medio 2019.

Målet er at forebygge, at unge med psykiske udfordringer, der kan forebygges/behandles i det nære miljø, gribes inden deres udfordringer vokser sig større med brug for en mere intensiv indsats fra social- og sundhedsvæsenet.

1.6 Styrke Studenterrådgivningens rådgivningskapacitet i forhold til unge med psykiske udfordringer på videregående uddannelser

Med social, psykologisk og psykiatrisk rådgivning og behandling til studerende ved videregående uddannelser er Studenterrådgivningen med til at hjælpe unge igennem deres uddannelse. Dermed supplerer Studenterrådgivningen også det øvrige behandlingssystem ved at have en særlig viden om ungdomslivs- og studiemæssige problematikker som eksempelvis eksamens- og præstationsangst.

På baggrund af faldende bevillinger har Studenterrådgivningen i 2017 foretaget en skærpet afgrænsning af deres behandlingsfelt, bl.a. for at modvirke stadig længere ventetid på individuelle samtaler. Dermed omfatter rådgivning nu problematikker med direkte indvirkning på den studerendes studieaktivitet. Studenterrådgivningen vurderer samtidig, at behovet for individuel rådgivning ikke er blevet mindre.

Satspuljepartierne er enige om, at der afsættes midler til supplerende drift af Studenterrådgivningen i årene 2019-2022 med henblik på at styrke kapaciteten til at yde social, psykologisk og psykiatrisk rådgivning og behandling til studerende ved videregående uddannelser i forbindelse med deres uddannelsesmæssige situation.

1.7 Styrkelse af den tidlige, forebyggende indsats i kommunerne for psykisk sårbare unge

I 2017 var ca. 53 pct. flere børn og unge i kontakt til børne- og ungepsykiatrien end i 2010. I kommunerne har udviklingen skabt et behov for at styrke den kommunale indsats i forhold til at forebygge, behandle og følge op på børn og unge med psykisk sårbarhed.

Det er særligt bekymrende, at det er blandt de unge, som har fremtiden foran sig, at der især er en stigning i antallet, der har behov for støtte og behandling. For når

børn og unge har psykiske udfordringer, kan det have store omkostninger for både den enkelte, familien og samfundet.

Der er fortsat behov for at styrke den tidlige og forebyggende indsats, så flere gribes uden for behandlingspsykiatrien, og behovet for medicin forebygges. Mange børn og unge med psykiske udfordringer har behov for hjælp og støtte, men ikke nødvendigvis behandling i sygehuspsykiatrien.

Satspuljepartierne er enige om at afsætte midler til, at der udvikles forebyggende kommunale tilbud målrettet psykisk sårbare unge fra 13-25 år, samt forældre til psykisk sårbare unge, der kan have gavn af et forebyggende tilbud. I takt med styrkelse af PPR forventes det, at tilbuddene øger fokus på de 18-25 årige, Tilbuddene skal være åbne og have en central koordinerende funktion ift. øvrige relevante tilbud i kommunen, psykiatrien, på ungdomsuddannelser, i civilsamfundet m.v. Der skal i regi af tilbuddet være mulighed for en individuel indsats, der matcher den unges behov for støtte, herunder i form af korterevarende vejledning og forebyggende behandlingsforløb. Det kan eksempelvis være terapeutiske programmer som supplement eller alternativ til medicin i de tilfælde, hvor det giver mening. Inspiration kan bl.a. hentes fra Mindfulness-Baseret Kognitiv Terapi. For forældrene skal tilbuddet give en øget viden, redskaber og forståelse for deres barns vanskeligheder og situation, samt styrkelse i at håndtere de problemstillinger, som den unges vanskeligheder kan medføre for den unge, evt. søskende og familien som helhed. Kommunerne kan indgå samarbejder med civilsamfundet om aktiviteter for målgruppen.

Målet er dermed at bidrage til, at de unge modtager hjælp på den mindst indgribende måde og i et sammenhængende forløb med henblik på, at de og deres familier bevarer tilknytningen til hverdagslivet med skole, fritidsinteresser, familie, uddannelse og arbejde.

Initiativerne udmøntes af Socialstyrelsen i samarbejde med kommuner, der forpligter sig til at modtage processtøtte og rådgivning til udvikling, kvalificering, implementering og forankring af tilbuddet. En indledende screening af lovende indsatser og metoder skal afdække de kerneelementer, som skal danne afsæt for udviklingen af de forebyggende tilbud. De deltagende kommuner skal have en organisering, som bl.a. understøtter projektets gennemførelse og målopfyldelse.

Der etableres desuden et solidt projekt- og evalueringsdesign med henblik på evaluering af effekterne af indsatserne og efterfølgende udbredelse til andre kommuner. Derfor skal de deltagende kommuner samarbejde med en ekstern leverandør, herunder levere data og dokumentation til evaluering. Desuden skal kommunerne forankre indsatserne efter tilskudsperiodens ophør.

Initiativet skal ses i sammenhæng med initiativ 1.25 om styrkelse af PPR – udvikling og implementering.

1.8 Kompetencecenter for børn som pårørende til mennesker med psykiske lidelser

Børn og unge, som vokser op med forældre med en psykisk lidelse, er en sårbar gruppe, som kan have brug for ekstra omsorg og opmærksomhed. Eksempelvis har børn og unge i familier med psykisk sygdom en højere dødelighed end sammenlignelige grupper. Det er børn og unge, som kan opleve utryghed og uforudsigelighed i hverdagen, der risikerer at gå ud over deres trivsel. Samtidig kan stigma forbundet med det at have forældre med psykiske lidelser, gøre det særligt svært for børn og unge at tale om deres udfordringer i hverdagen. Mange har dermed udviklet en evne til at holde deres bekymringer skjult af hensyn til deres forældre. Det kan resultere i, at der alt for sjældent bliver reageret tidligt nok på deres utryghed og begyndende mistrivsel. Dermed er der potentiale for at forebygge og sikre, at der tidligt tages hånd om det enkelte barn/unge, inden udfordringer ikke vokser sig store.

Satspuljepartierne er enige om at afsætte midler til, at der oprettes et nationalt kompetencecenter for pårørendeindsatser målrettet børn som pårørende til mennesker med psykiske lidelser. Centeret skal indsamle og formidle viden på området med henblik på at styrke relevante fagprofessionelles kompetencer/redskaber i forhold til at forebygge, afdække og sætte tidligt og kvalificeret ind for børn og unge, som er pårørende til mennesker med psykiske lidelser. Samtidig skal der være opmærksomhed på familien frem for barnet alene, og dermed fokus på samarbejdet med forældre og andre primærpersoner i barnet eller den unges liv.

Kompetencecenteret oprettes ved, at relevante aktører kan ansøge om at oprette centeret, eventuelt i relation til en allerede eksisterende indsats på området.

1.9 Videreføre og udvide tilskud til psykologbehandling for angst og depression

Psykoterapi har en central rolle i behandlingen af både depression og angst. Det er derfor ofte afgørende for mennesker, der lider af depression eller angst at kunne få behandling hos en psykolog. Psykologen kan hjælpe den enkelte med at få det bedre og holde fast i hverdagen med familie, venner samt arbejde eller uddannelse.

Det har stor betydning for den enkelte at få den rigtige hjælp i tide, så depressionen eller angsttilstanden bliver behandlet, før hverdagen ikke længere hænger sammen og før sygemelding fra enten arbejde eller uddannelse. Tilskudsordningen til psykologbehandling for depression og angst - også kaldet psykologordningen - har forbedret muligheden for en hurtigt og individuel hjælp til psykiske problemer, så behandling kommer i tide. For man ved, at en tidlig indsats med psykologbehandling kan forebygge, at angsttilstanden forværres, og dermed potentielt ender med et behov for behandling i psykiatrien.

Der er dog nogle aldersgrupper, der ikke kan modtage tilskud til psykologbehandling af depression og angst, ligesom en stor del af finansieringen af den nuværende ordning udløber med udgangen af 2018. Udløbet vedrører tilskud til bestemte

aldersgrupper - nærmere bestemt personer, der lider af let til moderat depression, over 37 år, og personer, der lider af let til moderat angst, fra 29 år til og med 38 år. Voksne over 38 år kan i dag ikke modtage tilskud til psykologbehandling af let til moderat angst, men kun behandling af let til moderat depression, selvom der ikke er en sundhedsfaglig begrundelse herfor. En stor del af gruppen af voksne over 38 år er desuden tilknyttet arbejdsmarkedet og har en hverdag med familie og venner, som fungerer. Der forventes derfor gevinster både for den enkelte patient og for samfundet, hvis denne aldersgruppe i fremtiden kan modtage tilskud til psykologbehandling af angst.

Satspuljepartierne er på den baggrund enige om at afsætte midler til at videreføre den eksisterende mulighed for at modtage tilskud til psykologbehandling af depression og angst, og at der permanent afsættes midler hertil. Midlerne finansierer, at personer over 37, der lider af depression, og personer mellem 29-38 år, der lider af angst, fortsat kan modtage tilskud til psykologbehandling.

Satspuljepartierne er derudover enige om, at afsætte midler til fjernelse af aldersloftet på 38 år for tilskud til psykologbehandling af angst. Personer over 38 år vil dermed i fremtiden kunne modtage tilskud til psykologbehandling

1.10 Specialpsykologernes kompetencer skal bedre i spil

Kompetencerne i psykiatrien skal udnyttes bedst muligt. Det gælder også for specialpsykologerne, der er autoriserede psykologer, som har gennemgået en fireårig videreuddannelse. En specialuddannet psykolog kan varetage en række kliniske funktioner i den regionale børne- og ungdomspsykiatri eller voksen psykiatri, bl.a. klinisk psykopatologisk undersøgelses-, behandlings- og forløbsplaner, psykopatologisk diagnostisk udredning mv. Specialpsykologernes kompetencer er således en vigtig faglig ressource i den regionale børne- og ungdomspsykiatri og voksenpsykiatri.

Der mangler dog stadig kendskab til specialpsykologernes uddannelse og kompetencer i regionerne og på de psykiatriske afdelinger. En stor del af specialpsykologerne oplever til tider, at deres samarbejdspartnere sætter spørgsmålstegn ved deres beføjelser. Det manglende kendskab til uddannelsen og usikkerheden om specialpsykologernes kompetencer og beføjelser står i vejen for, at deres kompetencer kommer ordentligt i spil og for et godt samt konstruktivt samarbejde i psykiatrien.

Der er derfor behov for at udbrede kendskabet til specialpsykologernes uddannelse og kompetencer og afklare deres beføjelser, så det er klart for alle, hvilke opgaver specialpsykologer kan og må varetage. For i endnu højere grad at udnytte ressourcerne i psykiatrien bedst muligt er der behov for samtidig at se på, om specialpsykologerne bør få yderligere beføjelser, eksempelvis mulighed for at være behandlingsansvarlige i den stationære psykiatri med inspiration fra Norge.

Formålet er, at specialpsykologernes kompetencer i fremtiden bliver udnyttet bedre, end tilfældet er i dag, og at optimere et konstruktivt samarbejde mellem specialpsykologer og psykiatere. Dette skal ske i respekt for, at psykiatere og specialpsykologer fortsat skal have attraktive opgaver i psykiatrien. Målet er dermed at bidrage til, at den enkelte patient oplever et godt og relevant behandlingsforløb.

Satspuljepartierne er på den baggrund enige om at afsætte midler til, at der udarbejdes fælles vejledning for specialpsykologernes anvendelse i psykiatrien, samt at Sundhedsstyrelsen med inspiration fra Norge undersøger på hvilken måde, specialpsykologer mest hensigtsmæssigt kan få mulighed for at være behandlingsansvarlige i den stationære psykiatri.

1.11 Understøtte rekruttering af dygtige medarbejdere til psykiatrien

Når flere danskere har brug for at blive behandlet for psykiske lidelser, så har vi også brug for, at flere læger, sygeplejersker og social- og sundhedsassistenter mv. har psykiatrien som førstevalg, når de skal vælge arbejdsplads. Det er der for få, der har i dag, og det er et problem. Problemerne med at rekruttere fagligt personale til psykiatrien er ikke nye, og problemerne kan derfor heller ikke løses over natten. Det kræver en fælles indsats at sikre en bedre rekruttering og fastholdelse af personale i psykiatrien.

Satspuljepartierne er enige om, at der skal nedsættes en arbejdsgruppe i regi af Sundhedsstyrelsen med deltagelse af de faglige organisationer, Danske Regioner og KL. Arbejdsgruppen kan i relevant omfang inddrage erfaringer fra andre sammenhænge, herunder Lægedækningsudvalgets anbefalinger samt kortlægningen af rekrutteringsudfordringer for social- og sundhedspersonale og sygeplejersker i kommuner og regioner. Arbejdsgruppen skal komme med anbefalinger til en bedre rekruttering og fastholdelse af personale.

Satspuljen vil drøfte arbejdsgruppens anbefalinger til rekrutterings- og fastholdelsesindsatser af sundhedspersonale i psykiatrien, herunder læger, psykologer, terapeuter, sygeplejersker, social- og sundhedsassistenter mv. Målet er, at flere får øjnene op for de mange spændende faglige muligheder i psykiatrien.

1.12 Strategisk omlægning og udvikling af indsatsen i socialpsykiatrien

Antallet af mennesker, der får hjælp i socialpsykiatrien, er steget, og deres udfordringer er mere komplekse end før. Disse mennesker har ofte gode udviklingsmuligheder, hvis de får støtte og hjælp af høj kvalitet på det rette tidspunkt. Der er således et stort omlægnings- og investeringspotentiale i socialpsykiatrien.

I en række kommuner er man i dag i gang med at udvikle og omlægge indsatsen for borgere med psykiske vanskeligheder med fokus på borgernes recovery og rehabilitering. Udviklingen skal understøttes nationalt, så kvaliteten i den samlede indsats i socialpsykiatrien løftes. Dette initiativ skal bidrage til, at den strategiske omlægning, der allerede er i gang i en række kommuner på voksenområdet, kan udbredes og forankres i landets øvrige kommuner.

Satspuljepartierne er enige om at afsætte midler til et partnerskab med to til fire kommuner, som skal udvikle og afprøve en samlet model for omstillingen i kommuner og tilbud. Modellen kvalificeres i samarbejde med et større antal interesserede referencekommuner, så det samlede partnerskabsinitiativ vil kunne omfatte op til en tredjedel af landets kommuner, hvorved en bred forankring understøttes.

Dette understøttes af en investeringspulje, hvorfra kommunerne kan søge støtte til strategisk omlægning af indsatsen til at være mere recovery- og progressionsorienteret, så omlægningen understøttes og fremskyndes, og de involverede kommuner gennem Socialstyrelsen kan bidrage med vigtig viden og erfaringer til landets øvrige kommuner om, hvordan man i praksis kan udvikle indsatsen på området. Op til fire kommuner forventes at modtage støtte fra puljen.

1.13 Sikre kvaliteten på socialpsykiatriens største ydelsesområder

Der udarbejdes to sæt nationale anbefalinger for socialpsykiatriens to største ydelsesområder – botilbud og bostøtte. Anbefalingerne skal være med til at danne grundlag for det over for beskrevne arbejde med omlægning og udvikling af indsatserne, udbredelse af viden om virksomme indsatser samt kompetenceudviklingsindsatsen. Dette skal understøtte en mere kvalificeret og ensartet praksis på tværs af landets kommuner og tilbud.

Indsatskatalog om god kvalitet på botilbud

Satspuljepartierne er enige om at afsætte midler til udarbejdelsen af et indsatskatalog om god kvalitet på botilbud med beskrivelse af kerneelementer i indsatsen samt understøttende redskaber og metoder til anvendelse på landets botilbud. Initiativet skal kvalitetsudvikle og effektivisere indsatsen i landets botilbud efter servicelovens §§ 107 og 108 for borgere med psykiske vanskeligheder.

Pejlemærker for kvaliteten i den socialpædagogiske bistand (bostøtte)

Satspuljepartierne er endvidere enige om at afsætte midler til udvikling af faglige og organisatoriske pejlemærker for kvaliteten i den socialpædagogiske bistand efter servicelovens § 85 til borgere med psykiske vanskeligheder. Der gennemføres en afdækning af den eksisterende viden samt formidling af casebeskrivelser fra 8-9 kommuner med lovende praksis. Der etableres en arbejdsgruppe med fageksperter, kommuner og andre relevante ressourcepersoner, som med afsæt i vidensafdækningen og casene udarbejder pejlemærkerne.

1.14 Videns- og kompetenceløft af ledere og medarbejdere i socialpsykiatrien

Flere med psykiske vanskeligheder har brug for hjælp og støtte fra kommunen. Forskelligartede støttebehov stiller nye krav til de socialpsykiatriske tilbud samt ledere og medarbejdere herpå. Derfor er der brug for et bredt kvalitets- og kompetenceløft i socialpsykiatrien. Initiativet har fokus på at bringe den viden i anvendelse på landsplan, der allerede findes på området, samt den viden der udvikles i initiativerne 1.12 og 1.13 målrettet socialpsykiatrien.

Satspuljepartierne er enige om at afsætte midler til at iværksætte en omfattende og varig kompetenceudviklingsindsats i landets kommuner og tilbud for at understøtte en bedre kvalitet og en mere effektiv anvendelse af ressourcerne i socialpsykiatrien. Der udvikles og udbydes derfor kompetenceudviklingstilbud til ledere og medarbejdere i socialpsykiatrien. Kompetenceudviklingstilbuddene leveres af de bedste kursusleverandører på området, og der afsættes varige midler for at sikre en løbende og varig kompetenceudvikling, der hele tiden bygger på den nyeste viden. Ligeledes udarbejdes guidelines til god faglig ledelse i socialpsykiatrien, og der etableres et ledernetværk.

For at understøtte en effektiv udbredelse af den erhvervede viden, er satspuljepartierne samtidig enige om at afsætte midler til et udgående indsatsteam, der tilbyder landets kommuner og tilbud konkrete og målrettede rådgivningsforløb med afsæt i resultaterne fra de øvrige initiativer til styrkelse af socialpsykiatrien samt øvrig forsknings- og praksisnær viden. I de enkelte indsatsforløb vil der også indgå målrettet kompetenceudvikling, og indsatsteamet vil således spille sammen med ovenstående kompetenceudviklingsinitiativ.

Indsatsteamet skal sikre, at den aktuelt bedste viden og de mest virkningsfulde metoder udbredes systematisk til landets kommuner og tilbud, så den samlede indsats opkvalificeres og den ekspertviden, der findes på området, kommer ud og kommer borgerne til gavn.

Desuden skal teamet sikre, at model og anbefalinger, der udvikles som led i de øvrige initiativer, udnyttes og anvendes bredt og kommer til at gøre en forskel for flest muligt gennem indsatsteamets rådgivning.

Som led i det samlede løft af socialpsykiatrien afholdes en national konference om kvalitet i den socialpsykiatriske indsats for medarbejdere og ledere i den kommunale socialpsykiatri. Formålet er at skabe en landsdækkende opmærksomhed på den viden, der udvikles samt på mulighederne for at få hjælp til at implementere denne viden.

1.15 Udvikling af et sundhedspædagogisk værktøj til forebyggelse af somatisk sygdom

Mennesker med psykiske lidelser lever mellem 15 og 20 år kortere og med mere sygdom end den øvrige befolkning. Det skyldes både højere forekomst af selvmord og bivirkninger ved psykofarmaka, men samlet set udgør fysisk sygdom, og risikofaktorer herfor også en væsentlig årsag til den øgede sygelighed og kortere levetid. Forskning viser, at mennesker med psykiske lidelser ofte underdiagnosticeres og underbehandles for deres fysiske sygdomme. Tal fra Den Nationale Sundhedsprofil fra 2017 viser samtidig, at mennesker med vedvarende psykisk lidelse er ligeså motiverede som andre for at ændre deres sundhedsadfærd. Men det kan være svært at blive motiveret til fx at bevare et rygestop eller passe den rette kostplan i en daglighed, der måske i forvejen er psykisk svær og uoverskuelig.

Satspuljepartierne er på den baggrund enige om at afsætte midler til, at der udarbejdes et sundhedspædagogiske værktøj, der skal tage højde for denne forskel i patientgrupperne, og som dermed skal bidrage til styrket kompetence hos personalet i forhold til forebyggelse af somatisk sygdom.

Det sundhedspædagogiske værktøj kan tage udgangspunkt i det eksisterende sundhedspædagogisk værktøj målrettet mennesker med diabetes. Redskabet stilles til rådighed for kommuner og regioner og har til formål at klæde personale, der arbejder med mennesker med psykiske lidelser i kommuner og regioner, bedre på til tage snakken med mennesker med psykiske lidelser om forebyggelse af fysiske lidelser, blandt andet som følge af kost, rygning, alkohol mv. Værktøjet skal være med til at sikre, at indsatsen tilrettelægges med udgangspunkt i borgerens sygdomstilstand, behov, ressourcer og motivation.

1.16 Styrke udbredelsen af de regionale akutte udrykningsteams i psykiatrien

Det er centralt, at mennesker med psykiske lidelser tidligt og i deres nære omgivelser får den rette hjælp, så de kan bevare tilknytning til hverdagen med eksempelvis arbejde og familie. Med sundhedspuljen fra finansloven for 2018 blev der afsat ca. 80 mio. kr. i 2018-2021 til udbredelsen af akut psykiatriske udrykningstjenester i regionerne.

Ambitionen med regionale akutte udrykningstjenester er at tilbyde et alternativ til indlæggelse til borgere med behov for akut psykiatrisk behandling. Evalueringen af projekterne, som fik støtte med satspuljeaftalen for 2014-2017, har vist, at indlæggelser kan forkortes eller helt undgås. Derudover er der bedre mulighed for, at den enkelte kan blive på arbejdsmarkedet, når deres behandling foregår i ejet hjem. Blandt patienterne er der en høj tilfredshed, som foretrækker behandling gennem ambulant akutteam frem for indlæggelse, fordi forholdet mellem behandler og personen med den psykiske lidelse bliver mere ligeværdigt og mindre stigmatiserende.

Satspuljepartierne er enige om at afsætte midler til en til en større udbredelse af de regionale akutte udrykningsteams med henblik på at sikre bedre geografisk dækning. Dette skal bl.a. ses i lyset af, at nogle regioner dækker et større geografisk område end andre.

1.17 Bedre samarbejde mellem politiet og sundhedssektoren

Politiet varetager til daglig en stor opgave med at håndtere en række forskelligartede hændelser, der omfatter mødet med mennesker med psykiske lidelser, og som i mange tilfælde involverer direkte samarbejde eller kontakt med andre myndigheder, herunder særligt sundhedsmyndighederne. Politiets temaanalyse fra 2018 om beredskabets arbejde med personer med psykiske lidelser viser samtidigt, at antallet af hændelser, der involverer personer med psykiske lidelser, er steget markant fra 2009 til 2016.

Derudover er politiet i mange tilfælde den første myndighed, der får kontakt til borgere med psykiske lidelser og udadreagerende adfærd, hvilket betyder, at politiet ofte befinder sig i situationer, hvor der kan være behov for sundhedsfaglige kompetencer for at sikre, at der bedst muligt tages hånd om borgeren og for at sikre, at der sker mindst mulig magtanvendelse i den givne situation.

For at styrke myndighedssamarbejdet i håndteringen af hændelser, der involverer personer med psykisk lidelser, vil der med initiativet blive igangsat et pilotprojekt om et fælles udrykningskoncept, hvor personale fra både politiet og psykiatrien i fællesskab rykker ud og håndterer hændelser med personer med psykiske lidelser. Udrykningskonceptet vil blive understøttet af en tværfaglig vidensgruppe, der skal udvikle, følge og evaluere projektet. Vidensgruppen skal bl.a. løbende vurdere udrykningsteams' uddannelsesniveau i forbindelse med udrykninger, der involverer personer med psykiske lidelser, således at udrykningsteams har de rette kompetencer til at håndtere personerne bedst muligt og reducere politiets brug af magtanvendelse.

Derfor er satspuljepartierne enige om, at der afsættes midler til gennemførslen af pilotprojektet med et fælles udrykningskoncept med personale fra politiet og psykiatrien i fire politikredse.

Det forventes, at et fælles udrykningskoncept vil få betydning for personer med psykiske lidelser, der er i kontakt med politiet, bl.a. ved at deeskalere konfliktniveauet og mindske omfanget af skader hos både personer med psykiske lidelser og de ansatte ved beredskabsmyndighederne. Det er ligeledes forventningen, at initiativet vil bidrage til at sikre, at personer med psykiske lidelser tidligst muligt får den rette hjælp af de rette myndigheder og således oplever en professionel og tilpasset håndtering.

1.18 Bedre overgang fra behandlingspsykiatrien til socialpsykiatrien

Mennesker med psykiske lidelser oplever for ofte, at vigtige oplysninger ikke deles mellem de forskellige aktører, der har ansvaret for deres forløb. I nogle tilfælde må borgerne eller de pårørende sørge for, at der bliver koordineret og udvekslet oplysninger mellem de forskellige parter, fx når en patient udskrives fra psykiatrien i regionen til sociale indsatser i kommunen.

Det kan være en sårbar situation, når en patient udskrives og skal hjælpes på vej i hverdagen af personale i kommunerne og praksissektoren. Derfor er det vigtigt, at alle parter – inklusiv de pårørende - omkring patienten er klar over, hvad der skal ske i forbindelse med overgangen fra fx indlæggelse i psykiatrien til ophold på et botilbud. I dag koordineres overgangen ofte i forbindelse med udarbejdelsen af en udskrivningsaftale eller en koordinationsplan, som laves, når overlægen vurderer, at patienten ikke selv vil opsøge den nødvendige behandling eller sociale tilbud efter at være blevet udskrevet. Det er dog kun et fåtal af de psykiatriske patienter, der i forbindelse med deres udskrivelse fra psykiatrien, får udarbejdet en udskrivningsaftale eller en koordinationsplan.

Satspuljepartierne er enige om, at der med satspuljen for 2019 afsættes midler til, at udskrivningsaftaler og koordinationsplaner gøres obligatoriske for alle voksne indlagte psykiatriske patienter, som modtager støtte i regi af servicelovens bestemmelser. Forslaget vil kræve en ændring af psykiatriloven.

1.19 Bedre overgang fra børne- og ungdomspsykiatrien til voksenpsykiatrien

Overgangen fra barn og ungdom til voksenlivet kan være svært for mange. For børn og unge med psykiske lidelser kan det være særlig svært, fordi trygge og faste rammer ofte er afgørende for deres forløb. Samtidig oplever unge, at 18-års alderen kan være udslagsgivende for flere skifte i personer og regler.

En af de svære overgange kan være fra børne- og ungdomspsykiatrien til voksenpsykiatrien, som for nogle unge kan føles meget brat. I overgangen fra børn- og ungdomspsykiatrien til voksenpsykiatrien kan de unge opleve, at de møder en mere forskellig gruppe af behandlere og medpatienter i voksenpsykiatrien, end de kender fra børne- og ungdomspsykiatrien. Omvendt kan nogle have gavn af de mere intensive indsatser, som tilbydes i voksenpsykiatrien. Overgange er uundgåelige i et højt specialiseret sundhedsvæsen, hvor den enkelte skal have behandling af høj kvalitet ud fra det aktuelle behov, men det afgørende er, at overgangene er så smidige som muligt.

Satspuljepartierne er enige om at afsætte midler til at udvikle en model, der kan understøtte sundhedspersonalet i at skabe en struktureret, smidig og individuel overgang. Modellen skal samtidig understøtte den unges egenomsorg og handlekompetence. Det skal naturligvis ske med respekt for den faglige vurdering i samarbejde med den unge og familien omkring. Målgruppen for modellen er unge med moderate til svære psykiske lidelser, der har behov for at blive fulgt i voksenpsykiatrisk regi efter forløb i børne- og ungdomspsykiatrien. En model for overgangen inspireres af "det gode transitionsforløb" fra somatikken og fokuseres omkring systematisk ændring af praksis/rutiner.

1.20 Nationalt kompetencecenter for behandling af personer med en psykisk lidelse og et alkoholmisbrug

Dobbeltbelastning i form af en psykisk lidelse og et samtidigt alkoholmisbrug komplicerer indsatsen. Det stiller store krav til personalets kompetencer. Selv dygtige behandlere har ikke nødvendigvis den krævede ekspertise i behandling af dobbeltbelastning. De kan i det enkelte forløb have behov for konkret rådgivning fra eksperter, ligesom de med henblik på kompetenceudvikling kan have stor nytte af at modtage ekspertviden om behandlingen.

Satspuljepartierne er enige om at afsætte midler til, at Ringgården efter udløbet af den eksisterende satspuljebevilling kan fortsætte som nationalt kompetencecenter med den opgave at yde konkret rådgivning til alkoholmisbrugsbehandlere og be-

handlere i psykiatrien samt indsamle viden og formidle denne bredt til de relevante behandlingssteder.

1.21 Udvikling og afprøvning af værktøjer til brug for opsporing af mennesker med psykiske lidelser og samtidigt misbrug

Dobbeltbelastning i form af en psykisk lidelse og et samtidigt misbrug komplicerer indsatsen. Behandling af den psykiske lidelse er en forudsætning for at få gavn af behandling af misbruget og omvendt. Men ofte ved man ikke, hvem der har en dobbeltbelastning. Det betyder, at man ofte ikke får iværksat den nødvendige behandling. En forudsætning for behandlingens iværksættelse er, at misbruget hos mennesker med psykiske lidelser opspores, og at den psykiske lidelse hos mennesker med misbrug ligeledes opspores. Derfor skal personalet være klædt på til opsporingen.

Satspuljepartierne er enige om at afsætte midler til udvikling og afprøvning af to værktøjer til opsporing af mennesker med psykiske lidelser og samtidigt misbrug. Det ene værktøj skal kunne anvendes af personale med ansvar for misbrugsbehandling og det andet af personale i psykiatrien. Værktøjerne udvikles i en samlet proces af Sundhedsstyrelsen under inddragelse af Socialstyrelsen og relevante fagpersoner.

1.22 Mere viden om behandling med elektrochok (ECT)

ECT-behandling (Electro Convulsive Therapy), som på dansk også kaldes elektrochok er en veldokumenteret og effektiv behandlingsform med relativt få bivirkninger. I nogle tilfælde kan ECT-behandling være livreddende pga. den hurtigt indsættende effekt, og den kan være den mest effektive behandling til bl.a. patienter med svær depression.

Der mangler dog mere viden om, hvorfor nogle patienter oplever kognitive bivirkninger (påvirkning af komplekse hjerneprocesser som indlæring, opmærksomhed, hukommelse mv.), mens andre ikke gør. Hyppigheden og varigheden af skader i form af kognitive forstyrrelser efter ECT, herunder særligt hukommelsesfunktioner, er endnu ikke fuldt klarlagt. Undersøgelser har vist, at patienter efterlyser bedre information om bl.a. effekt og mulige bivirkninger ved ECT, før de påbegynder behandlingen.

Satspuljepartierne er enige om at afsætte midler til dels et forskningsprojekt vedr. omfanget af svært målbare og langvarige skader efter ECT, dels en analyse vedr. information til patienter om effekten og risikoen for bivirkninger ved ECT. Analysen skal også belyse patienters erfaringer med tilbud om rehabilitering, herunder om patienterne modtager de nødvendige tilbud, hvis der er sket skader i forbindelse med behandlingen. Forskningsprojektet skal give mere viden om risiko for langvarige skader efter ECT for at få et bedre grundlag for rådgivning af patienter forud for eventuel behandling.

1.23 Nye Nationale Kliniske Retningslinjer

Der skal være sikkerhed for samme gode behandling, uanset hvor i Danmark psykiatriske patienter bliver behandlet, og behandlingen skal svare til bedste praksis på området. Derfor er satspuljepartierne enige om, at der skal der udarbejdes nye Nationale Kliniske Retningslinjer (NKR) på psykiatriområdet.

De Nationale Kliniske Retningslinjer er systematisk udarbejdede, faglige anbefalinger, der kan understøtte sundhedspersonalet i deres udredning og behandling af psykiatriske patienter. Retningslinjerne er baseret på videnskabelig evidens, nyeste forskning og den bedste praksis. Formålet er at medvirke til en ensartet indsats på tværs af kommuner, regioner og praksissektoren – uanset hvor i landet patienten bor.

Forud for udarbejdelsen af nye Nationale Kliniske Retningslinjer laves der i regi af Sundhedsstyrelsen en afdækning af, hvor behovet for yderligere kliniske retningslinjer på psykiatriområdet er størst, og om er der behov for revidering af eksisterende retningslinjer, fx som følge af nyligt publicerede internationale retningslinjer, som bør afspejles i den danske behandling.

1.24 Ny klinisk kvalitetsdatabase for psykologbehandling

Sundhedsstyrelsen fremhævede i sin evaluering og perspektivering af tilskudsordningen til psykologbehandling fra 2015, at der mangler data vedrørende kvalitet og effekt af tilskudsordningen til psykologbehandling. Sundhedsstyrelsen konkluderede i samme evaluering, at det vil være hensigtsmæssigt at styrke vidensgrundlaget om behandlingen i tilskudsordningen til psykologbehandling.

På den baggrund blev man i overenskomstaftalen mellem Regionernes Lønnings- og Takstnævn og Dansk Psykolog Forening fra 27. februar 2016 enige om at etablere en klinisk kvalitetsdatabase for psykologbehandling. Det har imidlertid været udfordringer at få parterne til at tilvejebringe finansiering af en klinisk kvalitetsdatabase. Der findes således fortsat ikke data om behandlingseffekter eller om de behandlingsmetoder, som psykologerne anvender i de konkrete behandlingsforløb i tilskudsordningen til psykologbehandling.

Satspuljepartierne er på den baggrund enige om at afsætte midler til at finansiere etablering og den indledende drift af en klinisk kvalitetsdatabase for tilskudsordningen til psykologbehandling. Derved sikres det, at der tilvejebringes systematisk data om aktivitet, effekt og kvalitet i af behandlingen i tilskudsordningen til psykologbehandling.

Det forudsættes, at en region påtager sig opgaven som dataansvarlig, og at den kliniske kvalitetsdatabase etableres i regi af Regionernes Kliniske Kvalitetsudviklingsprogram (RKKP) ligesom eksisterende kliniske kvalitetsdatabaser.

1.25 En styrket indsats i PPR – udvikling og implementering

Pædagogiske psykologiske rådgivning (PPR) har ofte en stor og vigtig kontaktflade til både børn og unge samt deres familier, men også involverede fagpersoner på tværs af enheder og sektorer. PPR er samtidig til stede i hele landet, men der er i dag variation i PPR´s opgaver og organisering landet over.

Fra flere fronter efterspørges det, at PPR's potentiale til at observere og reagere på børn og unge med psykisk mistrivsel eller psykiske lidelser/tegn herpå udnyttes bedre ved at styrke PPR's mulighed for at tilbyde lettere behandling. Men der mangler dog viden om, hvad et lettere behandlingstilbud i PPR mest hensigtsmæssigt indebærer, hvordan kvaliteten sikres, og PPR´s samspil med de involverede parter styrkes. Derudover mangler der et overblik over kommunernes forskellige forudsætninger for at implementere lettere behandlingsopgaver i PPR.

Satspuljepartierne er derfor enige om at afsætte midler til, at der først laves et fagligt arbejde for lettere behandlingstilbud i PPR, herunder en kortlægning af viden og praksis i dag. På baggrund af det faglige arbejde afsættes der en ramme til implementering af anbefalingerne fra arbejdet.

Det faglige arbejde for lettere behandlingstilbud i PPR skal baseres på bedst mulig evidens, viden og erfaringer på tværs af sundheds-, social- og undervisningsområdet. Arbejdet skal tage udgangspunkt i en kortlægning af kommunernes nuværende PPR og forskellige forudsætninger forbundet hermed.

Arbejdet skal ses i sammenhæng med arbejdet på børn og ungeområdet i forhold til at sikre en gradueret indsats. Sundhedsstyrelsen har som led i satspuljeaftalen for 2017-2020 udarbejdet forløbsprogrammer for børn og unge med psykiske lidelser, hvor en gradueret indsats anbefales. Dette kan anvendes i det faglige arbejde. Ligeledes kan der anvendes tankegangen fra Socialstyrelsens udviklings- og investeringsprogram og erfaringerne fra puljen på i alt 133,2 mio. kr., som blev afsat til at styrke den tidlige og forebyggende indsats i PPR i regi af satspuljeaftalen for 2017-2020 på socialområdet.

Målgruppen for arbejde og implementeringen heraf er børn og unge, der mistrives eller har/ er i risiko for at udvikle en psykiske lidelse. Det faglige arbejde skal se på en nærmere målgruppeafgræsning, som skal bidrage til et målrettet og fokuseret arbejde.

Det faglige arbejde skal beskrive, hvordan kommunerne implementerer lettere behandlingstilbud i PPR. Det skal fagligt beskrives, hvordan lettere behandlingstilbud i PPR kan implementeres, herunder indhold, kvalitet, behandlingsmekanismer, metode og relevante aktører samt deres ansvar og evt. kompetenceudviklingsbehov, men også kommunernes forskellige forudsætninger for at implementere lettere behandlingstilbud i PPR. Behandlingstilbuddene skal gives i forlængelse af PPRs indsatser i grundskolen i forhold til at rådgive skoler om at tilrettelægge et læringsmiljø, der fremmer alle elevers læring og trivsel, når der er behov for

intensiveret indsats. Det faglige arbejde skal også udvikle en mere systematisk vidensoverførsel til lærere og pædagoger, så man både understøtter og sikrer lærere og pædagogers viden om mistrivsel og forebyggelse af psykiske lidelser. Det er også vigtigt, at styrkelsen af PPR reflekteres i lærereres og pædagogers viden og handlekompetencer. Endvidere skal arbejdet belyse, hvordan behandlingstilbuddene tilrettelægges i samarbejde med fx sundhedsplejen, skolen, familien, andre kommunale indsatser og børne- og ungdomspsykiatrien, dvs. på tværs af undervisning- og social- og sundhedsområdet. Det faglige arbejde skal tage hensyn til kommunernes forskellige forudsætninger vedr. størrelse, organisering, kompetencer mv. og skal dermed være realistisk i implementering.

Derudover er satspuljepartierne enige om at afsætte midler til, at lettere behandlingstilbud i PPR implementeres i kommunerne på baggrund af anbefalingerne fra det faglige arbejde. Midlerne til implementering gives på baggrund af det faglige arbejde men kan fx gå til kommuner, som vurderes at have et eksisterende set-up for PPR, der umiddelbart er gearet til implementering af lettere behandlingstilbud, men også kommuner der har behov for en grundlæggende støtte til implementering af anbefalingerne. Dette understøttes med implementeringsstøtte/rådgivning.

Satspuljepartierne er enige om, at målet er at styrke og ensarte PPRs tilstedeværelse i hverdagen for alle børn og unge med mistrivsel, psykiske lidelser eller tegn herpå på tværs landet. Samtidig skal kvaliteten højnes og ensartes. Satspuljepartierne er samtidig enige om, at målet på sigt er, at alle landets kommuner skal have en PPR, der tilbyder lettere behandling af høj kvalitet. Dermed er satspuljepartierne enige om at genbesøge området ved kommende satspuljeforhandlinger.

Målet er at understøtte, at PPR kan bidrage til, at indsatserne for børn og unge i mistrivsel leveres på rette tid, sted og niveau under hensynstagen til organisering, samarbejdsrelationer, de forskellige faggruppers ansvarsområder, kompetencer mv. Dermed er det også formålet at undgå at sygeliggøre børn og unge unødigt med tilhørende unødvendig henvisning til behandlingspsykiatrien. Med et behandlingsmæssigt fokus får PPR et stærkere sundheds- og social- og undervisningsfagligt sigte.

Implementeringen skal evalueres bl.a. vedr. organisering og indhold af lettere behandlingstilbud med henblik på vurdering af evt. national udbredelse. Samtidig skal implementeringen følges løbende med henblik på at kvalificere satspuljepartiernes drøftelser på området.

Det faglige arbejde udarbejdes i et samarbejde mellem Sundhedsstyrelsen, Socialstyrelsen og Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, som skal arbejde med en inddragende proces med andre relevante organisationer og fagfolk på området.

Det bemærkes, at implementeringen af anbefalingerne fra det faglige arbejde skal holdes inden for den afsatte økonomiske ramme. De faglige anbefalinger skal således være mulige at realisere inden for den afsatte ramme. Såfremt der måtte

komme et krav om DUT-kompensation fra kommunerne som følge af det aftale initiativ, skal det finansieres inden for satspuljens ramme.

1.26 Udvidelse af forsøgsordning med vederlagsfri psykologbehandling til unge med depression og angst

Angst og depressive symptomer er nogle af de mest almindelige psykiske helbredsproblemer blandt unge. Unge gennemgår ofte store forandringer i livet - mange flytter hjemmefra og overgår fra ungdomsuddannelse til videregående uddannelse eller til fuldtidsbeskæftigelse. De unge voksne har typisk et lavt rådighedsbeløb, fordi de for eksempel er under uddannelse eller kun kortvarigt har arbejdsmarkedstilknytning. Dette var baggrunden for, at satspuljepartierne med satspuljeaftalen for 2018-2021 blev enige om at igangsætte en forsøgsordning med vederlagsfri psykologbehandling til unge mellem 18-20 år, der lider af let til moderat depression eller angst i perioden 2018-2021.

Satspuljepartierne er enige om at udvide forsøgsordningen, så også 21-årige bliver omfattet af forsøgsordningen til og med 2021.

Der er reserveret midler til en eventuel efterregulering, såfremt efterspørgslen viser sig at være større end oprindelig forudsat.

2. Øvrige prioriteringer

2.1 Behandling af behandlingsafvisende varigt inhabile somatiske patienter

En del patienter med en varigt nedsat psykisk funktionsevne, fx mentalt retarderede og mennesker med demens, modtager ikke den somatiske behandling, som de ud fra en sundhedsfaglig vurdering har behov for. Det kan skyldes, at de som følge af deres mentale tilstand ikke er i stand til at forholde sig til deres behandlingsbehov og derfor afviser at modtage behandling.

Med henblik på at sikre, at varigt inhabile somatiske patienter modtager den rette sundhedsfaglige behandling er det i medfør af lov nr. 655 af 8. juni 2017 om anvendelse af tvang ved somatisk behandling af varigt inhabile per 1. januar 2018 blevet tilladt at tvangsbehandle varigt inhabile somatiske patienter. Med loven er der samtidig etableret en række mekanismer, der skal sikre patienternes retssikkerhed. Disse mekanismer indebærer merudgifter.

I satspuljeaftalen for 2018-2021 blev det besluttet at afsætte midler til at finansiere lov om anvendelse af tvang ved somatisk behandling af varigt inhabile. Med aftalen blev der afsat i alt 18,3 mio. kr. i 2018 og 16,8 mio. kr. fra 2019 og frem.

Efterfølgende har der været økonomiske forhandlinger om loven med Danske Regioner og KL. Resultatet af disse forhandlinger førte til en aftale mellem Danske Regioner og staten og KL og staten, der betød, at der skal ske en yderligere finansiering på samlet 5,2 mio. kr. årligt fra 2019 og frem svarende til forskellen på

den aftalte kompensation til Danske Regioner og KL og det beløb, der blev afsat med satspuljeaftalen for 2018-2021.

2.2 Styrket behandlingsgaranti og social stofmisbrugsbehandling for personer med et stofmisbrug

Borgere, der gerne vil i behandling for et stofmisbrug, skal have en hurtig, effektiv og helhedsorienteret behandling, som er af høj faglig kvalitet, og som matcher borgerens behov for hjælp og støtte. Hvad enten målet med behandlingen er stoffrihed, et stabiliseret eller reduceret forbrug af stoffer, kan en virksom indsats bane vejen for, at borgeren kan begynde eller genoptage en uddannelse eller et arbejde, ligesom det kan give større livskvalitet og bedre mulighed for at være en del af fællesskabet.

Den tværministerielle undersøgelse om mulighederne for at forkorte behandlingsgarantien for personer med et stofmisbrug, der er offentliggjort i oktober 2018, viser imidlertid, at der er forskel på kommunernes tolkning af behandlingsgarantien, samt at der er usikkerhed om nøjagtigheden i data på området som følge af forskellig registreringspraksis i kommunerne.

Satspuljepartierne er derfor enige om at afsætte midler til et initiativ, der har til formål at styrke den gældende behandlingsgaranti, forbedre kvaliteten af kommunernes behandlingsindsats og løfte vidensgrundlaget på stofmisbrugsområdet.

Midlerne skal for det første anvendes til at undervise og rådgive kommunerne i en lovændring, der skal sikre mere klare regler for social behandling af stofmisbrug, herunder hvilke krav der stilles, fra en borger anmoder om behandling, og til behandlingen skal være iværksat 14 dage senere. Lovændringen skal desuden sikre, at kommunerne som led i behandlingen kan anvende gavekort, der har vist sig som et effektivt redskab til at fastholde borgere i behandling. Derudover får Center for Rusmiddelforskning til opgave at understøtte kommunerne i at benytte redskaber til at afdække problemer og behov hos borgere med et stofmisbrug.

For at understøtte en helhedsorienteret og systematisk stofmisbrugsbehandling skal midlerne for det andet anvendes til at videreføre implementeringen af de Nationale retningslinjer for den sociale stofmisbrugsbehandling til yderligere 15-20 kommuner. Retningslinjerne bygger på lovgivning og aktuelt bedste viden, og bliver implementeret i 20-25 kommuner fra offentliggørelsen i 2016 og til udgangen af 2019. Initiativet videreføres nu for at bygge videre på de gode erfaringer og sikre en glidende overgang fra den igangværende indsats. For at sikre sammenhæng med ovennævnte lovændring opdateres retningslinjerne, så de er i overensstemmelse hermed. Udover at videreføre implementering af retningslinjerne til flere kommuner, afholdes desuden temadage og informationsaktiviteter som et tilbud for alle kommuner.

Endelig skal der afsættes midler til at udvikle et nyt rapportværktøj, så kommuner kan udtrække data på stofmisbrugsområdet og benytte det mere systematisk og aktivt i udviklingen af behandlingsindsatsen.

2.3 Etablering af Center for Digital Sundhed

Den stigende digitalisering af samfundet har betydning for den måde danskerne lever deres liv på. En undersøgelse af Epinion på vegne af PFA viser bl.a., at knap hver 4. dansker på 25 år eller derover vurderer, at deres mobilforbrug er med til at øge stressniveauet, ligesom en ny undersøgelse fra Statens Institut for Folkesundhed viser, at over 60 procent af de unge kommer for sent i seng på grund af mobiltelefoner, tv-serier og computere om aftenen.

Satspuljepartierne er derfor enige om, at der oprettes et Center for Digital Sundhed, der skal forestå forsknings- og rådgivningsmæssige initiativer om, hvordan den stigende digitalisering påvirker danskernes mentale og fysiske sundhed, herunder koncentrationsevne og søvn.

Centeret forankres i Sundhedsstyrelsen med udpegelse af en styregruppe, der bredt repræsenterer eksperter og forskere inden for digital sundhed både ift. børn, unge, voksne og ældre. Styregruppen skal løbende pege på relevante fokusområder, herunder konkrete forslag til, hvordan Centeret kan være med til at styrke danskernes mentale sundhed relateret til danskernes digitale forbrug. Minimum en tredjedel af centerets midler skal anvendes til forskning, samtidig opfordres der til, at centeret søger forskningsmidler via fonde mv. Centerets forankring i Sundhedsstyrelsen skal samtidig bidrage til, at centerets arbejde tænkes sammen med Sundhedsstyrelsens øvrige forebyggelsesindsatser og rådgivning af kommuner i deres forebyggelsesindsats ift. bl.a. børn og unge.

2.4 Etablering af et Dansk Center for Hjernerystelse

Senfølger efter hjernerystelse er grundlæggende et felt med sparsom evidens, og hvor der er behov for at styrke vidensspredning på tværs af landet.

Satspuljepartierne er enige om at afsætte midler til etablering af et Dansk Center for Hjernerystelse. Formålet med Dansk Center for Hjernerystelse er at gøre viden om best practice og aktuel evidens lettilgængelig og brugbar for mennesker med hjerneskade, fagprofessionelle og andre interessenter på området. Det skal bidrage til, at de ramte tilbydes den rette indsats, at rådgivning sker ensartet over hele landet, og at den ramtes muligheder for at fastholde kontakt til arbejdsmarkedet eller studie optimeres, hvorved de samfundsøkonomiske udgifter også mindskes.

Dansk Center for Hjernerystelse etableres i tilknytning til Center for Hjerneskade i København. Der etableres en styregruppe, der følger op på, at centret efterlever sit formål. Sundhedsstyrelsen sidder med i styregruppen – bl.a. for at understøtte, at der er sammenhæng til øvrige relevante tiltag i regi af Sundhedsstyrelsen.

Der foretages en ekstern evaluering af Dansk Center for Hjernerystelse, bl.a. med henblik på at analysere og vurdere erfaringer og resultater. Udmøntning vil ske direkte til Dansk Center for Hjernerystelse.

2.5 Styrket indsats på området for test og behandling af sexsygdomme

Sexsygdomme kan få store konsekvenser for den enkeltes helbred – især hvis smitten ikke bliver opdaget og behandlet. Det er derfor bekymrende, at 25-30 pct. af de 25-årige har haft en sexsygdom, og at forekomsten af gonoré og syfilis de seneste 10 år er steget markant.

AIDS-Fondet er en NGO, der supplerer den offentlige indsats i arbejdet med seksuel sundhed og bekæmpelsen af sexsygdomme. AIDS-Fondet tilbyder i dag gratis og anonymt at teste for hiv, syfilis og hepatitis C i deres checkpoints, som i dag er beliggende i København, Odense og Aarhus. Fra 2018 kan man i København også blive testet for klamydia og gonoré.

Satspuljepartierne er enige om at afsætte midler til, at AIDS-Fondet kan udvide deres test-, rådgivnings- og forebyggelsestilbud "Checkpoint" til også at være fysisk tilstede i Aalborg.

Derudover afsættes der midler til, at AIDS-Fondet kan teste for klamydia og gonoré i Odense, Aarhus, og Aalborg, da disse sygdomme forekommer relativt hyppigt blandt AIDS-Fondets nuværende målgruppe, som er mænd der har sex med mænd samt migranter. Midlerne skal også anvendes til en forsøgsordning med behandling af klamydia og gonoré ude i checkpointsene, da det for visse dele af målgruppen kan være en væsentlig barriere, efterfølgende at skulle opsøge lægebehandling efter et positivt testresultat. Endvidere udvides målgruppen, der kan gøre brug af checkpoint, til de 15-29 årige.

2.6 Udbredelse af FitforKids

Det anslås, at der i Danmark er knap 30.000 svært overvægtige 3-18-årige børn. Overvægt blandt børn er en udfordring, som vi er nødt til at tage meget alvorligt. Overvægt kan både fysisk, psykisk og socialt have store konsekvenser for det enkelte barn. Hertil kommer, at overvægten ofte følger med ind i voksenlivet. Derfor er det afgørende, at der er forskellige programmer og tilbud til børn og deres familier i forhold til behandlingen af overvægt i hele landet.

FitforKids har gode erfaringer med deres børnevægttabsprogram for børn mellem 7 og 15 år og deres familier. Programmet inkluderer både kostvejledning i hjemmet, to gange ugentlig træning for både børn og forældre, forældrecoaching, motivationsprogram og sociale events med præmier. FitforKids har en positiv og anerkendende tilgang til emnet samt fokus på succesoplevelser hos det enkelte barn, på det sociale samvær med ligestillede, og på at have det sjovt og være aktive sammen. FitforKids-vægttabsprogrammet er desuden undersøgt af en forskergruppe ved Rigshospitalet, som fandt positive resultater.

Satspuljepartierne er derfor enige om at støtte udbredelsen af vægttabsprogrammet FitforKids med nye pladser til børn og deres familier over de næste fire år. Programmet er hovedsageligt drevet af frivillige, og derfor forudsættes, at FitforKids har et tæt samarbejde med kommunerne. Det er afgørende, at sundhedsplejersker og almen praksis vurderer, hvilket tilbud den enkelte har behov for – herunder om FitforKids er relevant for det enkelte barn og deres familie.

2.7 Forebyggelses- og informationsindsats målrettet sårbare gravide

I Danmark finder vi gennemsnitligt ét spædbarn efterladt i det offentlige rum om året. De fleste hittebørn bliver fundet i live, men ikke alle. Som samfund har vi pligt til at gøre, hvad vi kan for, at dette forhindres. Der er i dag en række tilbud målrettet sårbare kvinder. Men der er stadig behov for en styrket forebyggelses- og informationsindsats, der skal sikre, at gravide, der står i en særlig sårbar situation, får den nødvendige rådgivning og støtte.

Særligt kvinder, der skjuler deres graviditet og møder op i aktiv fødsel uden forudgående kontakt med sundhedsvæsenet, kan være i risiko for at efterlade deres nyfødte barn i det offentlige rum. Der findes sparsom viden om denne målgruppe. Satspuljepartierne er derfor enige om at afsætte midler til en mindre undersøgelse af årsagerne til og omfanget af kvinder, som skjuler deres graviditet i Danmark, samt muligheden for anonyme fødsler.

På baggrund af undersøgelsen afsætter satspuljepartierne midler til en målrettet forebyggelses- og informationsindsats, som skal bidrage til, at gravide, der står i en særlig sårbar situation – kan få den nødvendige støtte og hjælp til at gennemføre graviditeten under så sikre forhold som muligt for både mor og barn.

På den baggrund afsættes skal Sundhedsstyrelsen med inddragelse af relevante parter gennemføre en undersøgelse af årsagerne til og omfanget af kvinder, som skjuler deres graviditet, samt muligheden for anonyme fødsler. Undersøgelsen gennemføres i 1. halvår 2019. Derudover skal der ske en styrket forebyggelses- og informationsindsats, som tager udgangspunkt i Sundhedsstyrelsens undersøgelse, og som skal varetages af Mødrehjælpen.

2.8 Inkontinens og sygefravær

Mindst 300.000 danskere lider af inkontinens. Inkontinens kan have forskellige følger og påvirker i høj grad livskvaliteten.

Det er kendt, at mange personer med inkontinens ikke søger læge - enten pga. manglende kendskab til mulighederne for afhjælpning eller behandling af problemet, eller fordi inkontinens er tabubelagt.

Der mangler i dag viden om, hvordan inkontinens påvirker sygefravær og arbejdsevne. Der er ikke tidligere udført studier i Danmark, som viser, om borgere med inkontinens har højere sygefravær, begrænsninger i at udføre daglige arbejdsopga-

ver eller trækker sig tidligere tilbage fra arbejdsmarkedet sammenlignet med borgere, som ikke lider af inkontinens.

Satspuljepartierne ønsker derfor at afsætte midler til Kontinensforeningen til en undersøgelse af, om inkontinens påvirker sygefravær og arbejdsevne, med henblik på at øge fokus på inkontinens på arbejdspladsen.

Bilag 3: Aftale om udmøntning af satspuljen på ældreområdet for 2019-2022

Regeringen (Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti), Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Alternativet, Det Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti har den 30. oktober 2018 indgået aftale om udmøntning af satspuljen for 2019 på ældreområdet.

1. Det gode ældreliv

1.1 Handlingsplan for "Det gode ældreliv"

Danskerne lever generelt længere, og borgere over 65 år udgør en stadig større andel (19 %) af befolkningen. Rigtig mange ældre har heldigvis høj livskvalitet og et godt fysisk og mentalt helbred. Men for nogle fører overgangen fra arbejdslivet, aldersrelateret svækkelse eller tabet af nære relationer til dårlig livskvalitet – fysisk, psykisk og socialt. For de svageste ældre kan det betyde en tilværelse, som er præget af ensomhed og et helbred, der kan sætte store begrænsninger for den enkeltes udfoldelse i hverdagen og mulighed for at klare sig selv.

Satspuljepartierne er derfor enige om at afsætte midler til handlingsplanen "Det gode ældreliv", der skal lægge sporene for en målrettet indsats over de kommende år, som skal sikre, at færre ældre rammes af svækkelse, ensomhed og tab af livsmod. Handlingsplanen skal dermed understøtte, at de svageste ældre får den nødvendige støtte til at forebygge dårlig livskvalitet, såvel fysisk som mentalt og socialt. Endelig skal der være fokus på at sikre borgere en værdig død i trygge omgivelser, eksempelvis omgivet af de nærmeste og et omsorgsfuldt plejepersonale, herunder ikke mindst i forhold til borgere uden pårørende.

Handlingsplanen bygger således bl.a. videre på aftalen om satspuljen på ældreområdet for 2018 – 2021, hvor der blev etableret et Nationalt videnscenter for værdig ældrepleje til gavn for både de ældre og deres pårørende.

Handlingsplanen skal bl.a. have fokus på følgende temaer:

a) En god overgang til ældrelivet
b) Forebyggelse og rehabilitering i det gode ældreliv
c) Pårørende, fælleskaber, aktiviteter og omgivelsernes betydning i det gode ældreliv og mod ensomhed
d) Målrettet indsats for de svageste ældre
e) En værdig død

Sundhedsstyrelsen udarbejder i samarbejde med Nationalt videnscenter for værdig ældrepleje et fagligt oplæg til handlingsplanen på baggrund af en grundig analyse og en inddragende proces med relevante aktører.

Det faglige oplæg skal bl.a. bygge på:

- En analyse af de ældres sundhedstilstand baseret på sundhedsprofilerne.
- Inddragelse af udenlandske erfaringer og viden om, hvordan man tager hånd om sårbare og skrøbelige ældre.
- En analyse af overgangen fra arbejdslivet til ældrelivet – med inddragelse af bl.a. fagforeninger og ældreorganisationer.

Desuden skal det faglige oplæg indeholde overvejelser og anbefalinger om redskaber og konkrete indsatser til at understøtte det gode ældreliv såsom kompetenceoplæring, videndelingskriterier, velfærdsteknologi, hjælpemidler, sansestimulering samt trække på erfaringer fra indsatser vedrørende fællesskaber på tværs af generationer og social inklusion i det gode ældreliv.

I det faglige oplæg vil der indgå en vurdering af, hvorledes Den Socialøkonomiske Investeringsmodel (SØM) kan anvendes i forbindelse med handlingsplanen.

Det faglige oplæg skal foreligge primo juni 2019, hvorefter handlingsplanen for den videre indsats udarbejdes. Den konkrete udmøntning af de afsatte 165,1 mio. kr. til den videre indsats i 2019 - 2022 forhandles med satspuljepartierne i efteråret 2019.

På den baggrund afsættes 2,5 mio. kr. i 2019 (heraf 1,5 mio. kr. til løn og 1,0 mio. kr. til øvrig drift, herunder til eksterne) til Sundhedsstyrelsens faglige oplæg herunder midler til en ekstern analyse af overgangen fra arbejdslivet til ældrelivet.

På baggrund af politiske forhandlinger i efteråret 2019 udmøntes de 165,1 mio. kr., der er afsat til handlingsplanen i 2019 – 2022, herunder reserveres 10 mio. kr. til tema e) "En værdig død". Der afsættes ikke administration til initiativet på nuværende tidspunkt, da indholdet i handlingsplanen endnu ikke er fastlagt.

Tabel 1
Handlingsplan for "Det gode ældreliv"

	2019	2020	2021	2022	Permanent
Mio. kr., 2019-pl					
Handlingsplan "Det gode ældreliv"	5,2	47,3	52,3	62,8	-

1.2 Initiativer til understøttelse af det gode ældreliv

Satspuljepartierne er enige om at afsætte 14,0 mio. kr. i perioden 2019-2022 til seks konkrete initiativer inden for handlingsplanens temaer med start i 2019:

De seks initiativer forankres i Sundhedsstyrelsen i regi af Nationalt videnscenter for en værdig ældrepleje. I udviklingen af de konkrete initiativer inddrages relevante myndigheder og aktører på området.

- Partnerskaber om den gode overgang til livet uden for arbejdsmarkedet: Der etableres et partnerskab med relevante aktører på området, der kan afdække behov og indsatser, indsamle gode eksempler, udbrede initiativer og god praksis og komme med anbefalinger til yderligere lokale initiativer om den gode overgang til livet uden for arbejdsmarkedet (Temaet: En god overgang til ældrelivet).

- Ældrevenlige byer: Der udarbejdes et idekatalog, hvor kommuner, organisationer og andre kan få inspiration til, hvordan ældres behov kan tænkes ind, når byrummene fornys (Temaet: En god overgang til ældrelivet).

- Godt helbred på egne præmisser: Med udgangspunkt i de eksisterende forebyggelsespakker udarbejdes en selvstændig publikation med anbefalinger til kommunerne om, hvordan man kan skabe sunde rammer og gode, motiverende tilbud til alle ældre med et særligt fokus på de skrøbelige ældre. Anbefalingerne vil blive udbredt ved implementeringsunderstøttende aktiviteter (Temaet: Forebyggelse og rehabilitering i det gode ældreliv).

- Styrkelse af de forbyggende hjemmebesøg: Der udarbejdes en faglig vejledning for indholdet i de forebyggende hjemmebesøg, som beskriver, hvordan det forebyggende hjemmebesøg kan anvendes mere fokuseret og systematisk til at tage hånd om ældre, der viser tegn på social, psykisk og fysisk mistrivsel (Temaet: Forebyggelse og rehabilitering i det gode ældreliv).

- Udvikling af og støtte til kommunernes pårørendeindsats: Der udarbejdes et inspirationsmateriale til at understøtte kommunernes indsats i forhold til at hjælpe og støtte pårørende til svækkede ældre (Temaet: Pårørende, fælleskaber, aktiviteter og omgivelsernes betydning i det gode ældreliv og mod ensomhed).

- Kortlægning af viden om grupper af udsatte ældre med særlige behov: Der iværksættes en kortlægning, som skal beskrive de pleje- og omsorgsmæssige behov, som eksempelvis udsatte grønlændere har. Der indsamles herunder gode eksempler på eksisterende indsatser i forhold til disse grupper i kommunerne (Temaet: Målrettet indsats for de svageste ældre).

I perioden 2019 – 2022 afsættes i alt 14,0 mio. kr. til Sundhedsstyrelsen, herunder Nationalt videnscenter for en værdig ældrepleje til de seks initiativer til understøttelse af et godt ældreliv.

Tabel 2
Initiativer til understøttelse af det gode ældreliv

	2019	2020	2021	2022	Permanent
Mio. kr., 2019-pl					
Initiativer til understøttelse af et godt ældreliv	4,3	6,7	1,5	1,5	-

De 14 mio. kr. til de seks initiativer til understøttelse af et godt ældreliv fordeles til Sundhedsstyrelsen, herunder Nationalt videnscenter for værdig ældrepleje som følger:

- Partnerskaber om den gode overgang til livet uden for arbejdsmarkedet: 1,0 mio. kr. i 2019 (heraf 0,8 mio. kr. til løn) og 1,5 mio. kr. årligt i 2020-2022 (heraf 0,5 mio. kr. til løn i 2020, 0,7 mio. kr. til løn i 2021 og 0,6 mio. kr. til løn i 2022).

- Ældrevenlige byer: 0,5 mio. kr. i 2019 (heraf 0,5 mio. kr. til løn) og 1,5 mio. kr. i 2020 (heraf 0,3 mio. kr. til løn).

- Godt helbred på egne præmisser: 0,3 mio. kr. i 2019 (heraf 0,1 mio. kr. til løn) og 1,2 mio. kr. i 2020 (heraf 0,3 mio. kr. til løn).

- Styrkelse af de forebyggende hjemmebesøg: 0,5 mio. kr. i 2019 (heraf 0,3 mio. kr. til løn) og 1,5 mio. kr. i 2020 (heraf 0,6 mio. kr. til løn).

- Udvikling af og støtte til kommunerne pårørendeindsats: 1,0 mio. kr. i 2019 (heraf 0,6 mio. kr. til løn) og 1 mio. kr. i 2020 (heraf 0,4 mio. kr. til løn).

- Kortlægning af viden om grupper af udsatte ældre med særlige behov: 1,0 mio. kr. i 2019 (heraf 0,3 mio. kr. til løn).

1.3 Sammenhængende indsatser imod ensomhed og mistrivsel hos ældre

Undersøgelser af befolkningens trivsel viser, at ældre borgere er særligt udsatte for dårlig trivsel, ensomhed mv. Der er mange årsager til dårlig trivsel, stress og ensomhed, herunder mangel på mening med livet, mangel på fællesskaber og nære relationer samt trygge omgivelser. Konsekvenserne er ligeledes mangfoldige, og både stress, ensomhed og dårlig mental sundhed og trivsel er risikofaktorer for udvikling af både fysiske og psykiske lidelser. Dårlig trivsel kan i værste tilfælde lede til selvmord. Ældres andel af selvmord er næsten dobbelt så høj, som den andel de udgør af befolkningen. Særligt ældre mænd er udsatte. I 2016 udgjorde mænds andel 71,5 procent af alle selvmord blandt ældre.

Satspuljepartierne er derfor enige om at afsætte midler til en pulje til bekæmpelse af ensomhed blandt særligt ældre mænd, som kan søges af kommuner, private aktører eller civilsamfund, evt. i samarbejde. Puljen kan eksempelvis søges med henblik på at afprøve eller videreudvikle aktiviteter, indsatser eller projekter, der særligt appellerer til ældre mænd i risiko for ensomhed, mistrivsel eller selvmord. Det kan eksempelvis være opsporing af og særlige aktiviteter for mænd eller for personer, der lige er blevet enlige. Det kan eksempelvis også være aktiviteter i samarbejde med civilsamfundet eller andre aktører. Puljen kan også søges til i højere grad at styrke sammenhængen og bygge bro mellem de forebyggende hjemmebesøg og opfølgende forebyggelsesindsatser i regi af både kommuner og civil-

samfund. Det kan fx være projekter, der involverer hjemmesygeplejen for borgere, der er selvmordstruede eller er på vej ud i misbrug eller projekter, der fokuserer på træning og rehabilitering af borgere med et begyndende faldende funktionsniveau. Der vil blive set positivt på projekter, der har ældre mænd som målgruppe, og hvor der er medfinansiering.

På den baggrund afsættes der i 2019 i alt 35 mio. kr. til en pulje, som kommuner, private aktører eller civilsamfund, evt. i samarbejde kan søge til at sikre sammenhængende indsatser imod ensomhed og mistrivsel hos ældre – med særligt fokus på ældre mænd. Herudover afsættes 1,0 mio. kr. i 2020-2021 til Sundhedsstyrelsen til gennemførelse af erfaringsopsamling og formidling, herunder afholdelse af regionale erfamøder (heraf 0,4 mio. kr. til løn fordelt med 0,2 mio. kr. i hver af årene og 0,6 mio. kr. i 2021 til øvrig drift, herunder midler til eksterne). Der afsættes desuden 0,5 mio. kr. til Sundhedsstyrelsens administration fordelt med 0,4 mio. kr. i 2019 og 0,1 mio. kr. i 2020, jf. punkt 2.

Tabel 3
Sammenhængende indsatser imod ensomhed og mistrivsel hos ældre

	2019	2020	2021	2022	Permanent
Mio. kr., 2019-pl					
Sammenhængende indsatser imod ensomhed og mistrivsel hos ældre	35,0	-	-	-	-
Erfaringsopsamling og formidling	-	0,2	0,8	-	-

1.4 Konkurser i ældreplejen

I satspuljeaftalen for 2018-2021 var satspuljepartierne enige om at afsætte midler til at finansiere lovforslag om forebyggelse af konkurser i ældreplejen. Lovforslaget er en opfølgning på politisk aftale om forebyggelse af konkurser. Med satspuljeaftalen for 2018-2021 blev der til lovforslaget afsat i alt 4,4 mio. kr. i 2018 og 8,9 mio. kr. fra 2019 og frem.

Efterfølgende har der været økonomiske forhandlinger om loven med KL. Resultatet af disse forhandlinger førte til en aftale mellem kommunerne og staten om kompensation på 22 mio. kr. årligt fra 2019 og frem. Satspuljepartierne er enige om, at der via satspuljen for 2019-2022 tilvejebringes den nødvendige finansiering, dvs. 12,7 mio. kr. årligt fra 2019 og frem, svarende til 13,1 mio. kr. i 2019 pris- og lønniveau.

På den baggrund afsættes der 13,1 mio. kr. årligt fra 2019 og frem til finansiering af merudgifter til kommunernes forebyggelse af konkurser i ældreplejen.

Tabel 4
Konkurser i ældreplejen

	2019	2020	2021	2022	Permanent
Mio. kr., 2019-pl					
Konkurser i ældreplejen	13,1	13,1	13,1	13,1	13,1

1.5 Bedre hjælp til borgere med demens i det offentlige rum (demensbadge)

En vigtig del af et værdigt liv med demens er blandt andet at kunne fortsætte med at være en del af fællesskabet, herunder trygt at kunne færdes i det offentlige rum. Der kan imidlertid være særlige udfordringer for mennesker med demens i forhold til at kunne færdes i det offentlige rum. Det skyldes blandt andet, at demens er en sygdom, der ikke kan ses, og derfor kan det være svært for omverdenen at opdage, at en borger kan have behov for hjælp.

Fx i forbindelse med brug af offentlige transportmidler, hvor man som demensramt måske ikke kan finde sit buskort eller ikke forstår, når kontrolløren beder om at se billetten, og derfor får kontrolafgift gang på gang, selv om både kort og billet er gyldig. Eller når det går lidt for hurtigt ved kassen i det lokale supermarked eller nede i banken, og den demensramte – frem for en hjælpende hånd - mødes af irritation og frustration fra omgivelserne over ikke at kunne finde ud tingene.

Satspuljepartierne er derfor enige om at indføre en ordning med demens-badge til mennesker med demens. Et demens-badge kan være med til – på en værdig måde – at skabe synlighed omkring borgere med demens i det omgivende lokalsamfund, så fx buschaufføren eller ekspedienten får mulighed for at spotte, at en borger måske har brug for hjælp.

Ordningen vil være frivillig, og badget vil være gratis for modtageren. Ordningen supplerer de eksisterende tiltag om at gøre Danmark mere demensvenligt. Badgeordningen kickstartes med en konference om et demensvenligt Danmark med udgangspunkt i temaet om, hvordan man som borger i det offentlige rum bedst omgås og hjælper mennesker med demens. Konferencen kombineres med en oplysningskampagne om demens og demensvenlighed, og hvordan man i det offentlige rum bedst kan hjælpe borgere med demens.

Ordningen udvikles og udbredes, herunder gennem en opstartskampagne og oplysningskampagne, af Folkebevægelsen for et Demensvenligt Danmark. Det vil være en del af opgaven, at der skal laves en opsamling på, hvilken betydning demens-badgeordningen har haft for demensramte og deres pårørende. Ved projektets afslutning skal der tages stilling til om og hvordan, ordningen kan videreføres uden statslig støtte.

På den baggrund afsættes der i perioden 2019-2022 i alt 12,2 mio. kr. til udbredelse af en demensbadge-ordning i regi af Folkebevægelsen for et Demensvenligt Danmark. Midlerne skal

bl.a. gå til udvikling og produktion af ordningen samt opstart, udbredelse, erfaringsopsamling samt informationskampagne om ordningen.

Tabel 5
Bedre hjælp til borgere med demens i det offentlige rum (demensbadge)

	2019	2020	2021	2022	Permanent
Mio. kr., 2019-pl					
Bedre hjælp til borgere med demens i det offentlige rum (demensbadge)	9,7	1,0	1,0	0,5	-

1.6 Fællesskabspulje 2.0: Ensomme hjemmehjælpsmodtagere skal have mulighed for civilsamfundsdeltagelse

Det anslås, at 33.000 ældre føler sig ensomme. Ensomhed kan have alvorlige konsekvenser for den enkelte, og kan medføre både lavere selvværd, angst, utryghed, psykiske og fysiske lidelser. Mangler man et socialt netværk, kan det have stor indflydelse på dødeligheden, ligesom risikofaktorer som rygning, fysisk inaktivitet og overvægt har. Hjemmehjælpsmodtagerne er blandt de grupper, der er mest ensomme. Undersøgelser viser, at blandt ældre, der modtager personlig pleje, føler op mod 50 pct. sig ofte eller en gang imellem uønsket alene, og 25 pct. føler sig ofte eller en gang imellem alene blandt andre.

Blandt andet derfor blev der med satspuljeaftalen for 2018 afsat i alt 28,3 mio. kr. i perioden 2018 – 2021 til en pulje til bekæmpelse af ensomhed blandt hjemmehjælpsmodtagere. Midlerne anvendes til at tilbyde ensomme hjemmehjælpsmodtagere et fællesskabsklippekort. Klippekortet bruges til ekstra hjælp til ledsagelse til fx aktiviteter eller tilbud i frivillige foreninger og det øvrige civilsamfund (herunder mandeklubber, cykling uden alder, spisevenner, seniornetværk m.v.). Klippekortet kan også bruges til, at medarbejdere i hjemmeplejen giver sig god tid til at vejlede hjemmehjælpsmodtagere om de kommunale eller frivillige tilbud og aktiviteter, som sigter mod at løfte ældre ud af ensomheden. 8 kommuner fik i 2018 støtte fra puljen til etablering af tilbud om fællesskabsklippekort.

For at muliggøre at flere ældre kan få glæde af fællesskabsklippekortet, er satspuljepartierne enige om at afsætte yderligere 21,1 mio. kr. til en ansøgningspulje i perioden 2019 – 2021. Puljeopslaget vil få samme form som den, der blev anvendt ved udmøntningen i 2018. Der vil indgå de samme kriterier som ved udmøntningen af 1. runde i vurderingen af, hvilke kommuner der kan opnå støtte. I vurderingen af, hvilke kommuner der kan opnå støtte skal indgå en beskrivelse af, hvorledes midlerne vil blive administreret/anvendt, eksempler på målgrupper (hvilke typer af borgere, der vil blive tilbudt fællesskabsklippekortet), hvordan borgerne opspores, og eksempler på medarbejdergrupper, der vil ledsage borgerne (hvad er deres kendskab til hjemmehjælpsmodtagerne). Derudover tilsigtes en varieret repræsentation af kommuner i forhold til bl.a. kommunestørrelse og geografisk be-

liggenhed. Kommuner, der fik støtte i første runde, vil ikke kunne opnå støtte i denne runde.

Med henblik på at dele erfaringer mellem projekterne afsættes der midler til årlige erfaringsopsamlingsmøder, hvor kommuner, der har fået støtte i 1. og 2. runde, får mulighed for at deltage. Der afrapporteres samlet for 1. og 2. runde i 2022, og der afsættes midler til en afsluttende temadag.

På den baggrund afsættes der i 2019-2021 i alt 20,3 mio. kr. til en pulje, som kommuner kan søge midler til at bekæmpe ensomhed hos hjemmehjælpsmodtagere. Herudover afsættes der 0,8 mio. kr. til Sundhedsstyrelsen i 2019-2021 til erfaringsopsamling og formidling herunder afsluttende temadag (heraf 0,7 mio. kr. til løn og 0,1 mio. kr. til øvrig drift. Midlerne til løn fordeles med 0,2 mio.kr. årligt i 2019 og 2020 og 0,3 mio. kr. i 2021). Der afsættes desuden 0,5 mio. kr. til Sundhedsstyrelsens administration fordelt med 0,3 mio. kr. i 2019, 0,1 mio. kr. i 2020 og 0,1 mio.kr. i 2021, jf. punkt 2.

Tabel 6
Fællesskabspulje 2.0: Ensomme hjemmehjælpsmodtagere skal have mulighed for civilsamfundsdeltagelse

	2019	2020	2021	2022	Permanent
Mio. kr., 2019-pl					
Fælleskabspulje 2.0: Ensomme hjemmehjælps-modtagere skal have mulighed for civilsam-fundsdeltagelse	4,5	7,9	7,9	-	-
Erfaringsopsamling og formidling	0,2	0,2	0,4	-	-

1.7 Gruppeterapeutisk behandlingstilbud til ældre med komplicerede sorgreaktioner

Hvert år mister ca. 14.000 ældre over 65 år en ægtefælle eller samlever, og Det Nationale Sorgcenter estimerer, at 3.600 ældre over 65 år hvert år mister et barn. International forskning viser, at mindst ti pct. af disse udvikler en kompliceret sorgreaktion. Symptomerne kan være stærkt invaliderende og medføre en stor ensomhed, nogle dør endog af sorg.

Satspuljepartierne er derfor enige om at afsætte midler til, at Det Nationale Sorgcenter udvikler et gruppeterapeutisk behandlingstilbud til ældre med komplicerede sorgreaktioner.

Målgruppen for udvikling og afprøvning af gruppeterapeutisk behandlingstilbud til ældre med komplicerede sorgreaktioner er: ældre over 65 år, der har mistet en ægtefælle eller samlever og ældre over 65 år, der har mistet et barn. Behandlingstilbuddet tilrettelægges som gruppeterapi, der strækker sig over 25 gange. Hver gruppe vil bestå af op til 8 ældre og en psykolog. Det forventes, at der vil blive gennemført ca. 30 behandlingsforløb med deltagelse af i alt ca. 200 ældre.

På den baggrund afsættes der i perioden 2019-2022 i alt 5,2 mio. kr. til gruppeterapeutisk behandlingstilbud til ældre med komplicerede sorgreaktioner i regi af Det Nationale Sorgcenter. Midlerne skal bl.a. gå til udvikling, afprøvning og evaluering.

Tabel 7
Gruppeterapeutisk behandlingstilbud til ældre med komplicerede sorgreaktioner

	2019	2020	2021	2022	Permanent
Mio. kr., 2019-pl					
Gruppeterapeutisk behandlingstilbud til ældre med komplicerede sorgreaktioner	1,2	1,3	1,3	1,4	-

1.8 Forebyggelse af inkontinens hos ældre

Det er anslået, at mindst 300.000 danskere lider af inkontinens. Inkontinens kan have forskellige følger og påvirker i høj grad livskvaliteten. Forekomsten af inkontinens er stigende med alderen, og urininkontinens ses således hos 16 % af kvinder i alderen 40-60 år, og andelen stiger til 50 % for kvinder over 75 år.

Nationale Kliniske Retningslinjer (NKR) for behandling af inkontinens hos kvinder fra 2016 viser, at behandlingen af inkontinens hos kvinder kun har en mindre effekt. Den forebyggende indsats er derfor vigtig. Satspuljeordførerne er derfor enige om, at der afsættes midler til et forebyggelsesinitiativ, der skal understøtte kommunernes indsats i forhold til forebyggelse af inkontinens med særligt fokus på ældre kvinder.

Der foretages i 2019 en vidensafdækning af kommunernes praksis på området, hvorefter der udarbejdes informationsmateriale målrettet borgerne, der kan blive udleveret eksempelvis i hjemmeplejen, hjemmesygeplejen, almen praksis, sundhedscentre og på biblioteker mm. samt informationsmateriale målrettet personalet i primær sektor. Materialet udarbejdes i samarbejde med relevante parter og testes i udvalgte kommuner, hvorefter det revideres for at sikre, at det kan anvendes af målgruppen og fagpersoner. Det endelige materiale præsenteres i forbindelse med regionale temadage i 2020.

På den baggrund afsættes der i perioden 2019-2021 i alt 2,5 mio. kr. til at understøtte kommunernes indsats ift. forebyggelse af inkontinens. Midlerne afsættes til Sundhedsstyrelsen. Der afsættes 0,5 mio. kr. i 2019 til en vidensafdækning (heraf 0,2 mio. kr. til løn og 0,3 mio. kr. til øvrig drift herunder midler til eksterne). Derudover afsættes 1,6 mio. kr. i 2019 – 2021 til udvikling af materiale (heraf 0,3 mio. kr. til løn og 1,3 mio.kr til øvrig drift herunder midler til eksterne. Midlerne til løn fordeles med 0,1 mio. kr. i 2019 og 0,2 mio. kr. i 2020). Derudover afsættes der 0,4 mio. kr. i 2021 til udbredelse herunder temadage (heraf 0,1 mio. kr. til løn og 0,3 mio. kr. til øvrig drift herunder midler til eksterne).

Tabel 8
Forebyggelse af inkontinens hos ældre

	2019	2020	2021	2022	Permanent
Mio. kr., 2019-pl					
Forebyggelse af inkontinens hos ældre	1,0	1,0	0,5	-	-

1.9 Frivillige tryghedspersoner til mennesker med demens på sygehuse

Et ophold på sygehus kan være en forvirrende og utryg oplevelse for mennesker, der er ramt af en demenssygdom. Mennesker med demens har ofte svært ved at tilpasse sig nye situationer og omgivelser. Som led i den nationale demenshandlingsplan 2025 er der igangsat et forsøgsprojekt med demensvenlige sygehuse. En række demensvenlige tiltag afprøves for øjeblikket og frem til udgangen af 2019 på 3 projektsygehuse i hhv. Nykøbing Falster, Svendborg og Viborg. I tilknytning hertil følger 8 sygehuse løbende projektet som inspiration i forhold til tiltag i egen organisation.

Satspuljepartierne er enige om at igangsætte et forsøgsprojekt med frivillige tryghedspersoner, der kan tilbyde at være omkring mennesker med demens, der er indlagt på sygehuset. En frivillig tryghedsperson vil fx kunne være med til at skabe trygge og gode rammer for patienten ved eksempelvis at være med til at forklare, hvad der foregår på afdelingen, hjælpe patienten rundt, eksempelvis ned i kiosken, læse højt og give sig tid til at tale med patienten og høre om patientens liv. Fokus vil være på patienter med demens uden netværk eller pårørende, eller hvor de pårørende bor langt væk.

Initiativet målrettes de 3 projektsygehuse og de 8 følgesygehuse, som er en del af det igangværende forsøg med demensvenlige sygehuse. Den konkrete forankring og tilrettelæggelse af ordningen på det enkelte sygehus vil afhænge af de lokale forhold, herunder af hvilke afdelinger, hvor det vil være hensigtsmæssigt at igangsætte en ordning med tryghedspersoner til mennesker med demens.

Arbejdet opstartes af Nationalt Videnscenter for Demens i 2019 og afsluttes i 2022, hvor erfaringerne udbredes. Nationalt Videnscenter for Demens står for konceptudvikling og for udarbejdelse af materiale og inspiration til den lokale særlige demensspecifikke undervisning af de frivillige, for løbende erfaringsopsamling, koordinering og sparring samt for årligt netværksmøde for de demensvenlige sygehuse også efter 2019. Forsøg med demensvenlige sygehuse er i forvejen forankret i Nationalt Videnscenter for Demens frem til og med 2019.

På den baggrund afsættes 7 mio. kr. i perioden 2019 – 2022 til de 3 projektsygehuse og de 8 følgesygehuse, der er tilknyttet projektet demensvenlige sygehuse (Akutafdelingen på Nykøbing F. Sygehus, Geriatrisk afdeling på Svendborg Sygehus, Neurologisk afdeling i samarbejde med akutafdelingen på Regionshospital Viborg samt følgesygehusene Hobro AAUH, Medicinske afsnit, Regionshospitalet Randers, Medicinsk afdeling, Regionshospitalet Horsens, Medi-

cinsk/geriatrisk, Aarhus Universitetshospital, Geriatrisk afdeling (Ældresygdomme i Skejby), Bispebjerg og Frederiksberg Hospital, Medicinsk og geriatrisk afdeling (Bispebjerg), Amager-Hvidovre Hospital, Medicinsk afdeling (Glostrup), Sydvestjysk sygehus, Neurologisk afdeling, Esbjerg og Sygehus Sønderjylland, Neurologisk afdeling). Midlerne anvendes bl.a. til facilitering af dialog mellem projektsygehusene og civilsamfundsaktørerne, til etablering og drift af ordningen samt det løbende samarbejde, der skal være med tryghedspersonerne og de frivillige organisationer, som vil indgå i projektet. Midlerne til projektsygehusene fordeles med udgangspunkt i antallet af sengepladser på de enkelte sygehuse, der indgår i projektet. Der afsættes derudover i alt 1,5 mio. kr. til Nationalt Videnscenter for Demens i perioden 2019-2022 til projektudvikling, løbende drift og erfaringsopsamling.

Tabel 9
Frivillige tryghedspersoner til mennesker med demens på sygehuse

	2019	2020	2021	2022	Permanent
Mio. kr., 2019-pl					
Frivillige tryghedspersoner til mennesker med demens på sygehuse	1,0	1,5	1,5	1,5	-
Projektudvikling og erfaringsopsamling	0,3	0,3	0,3	0,6	-

1.10 Undersøgelse af mulighederne for nærvær for nærtstående til døende, der dør uden for hjemmet

Det kan være belastende at være pårørende til en nærtstående, der ligger for døden. For døende, som i den sidste tid plejes uden for hjemmet, og for deres pårørende, kan der være behov for, at de pårørende har mulighed for at kunne tage del i nærværet, de sidste dage indtil døden indtræffer.

Der igangsættes på den baggrund en undersøgelse af hvilke muligheder for tid til nærvær for nærtstående til døende, der plejes uden for hjemmet, har adgang til, de sidste dage indtil døden indtræffer. Partierne bag aftalen er enige om at drøfte undersøgelsens resultater, der desuden drøftes med arbejdsmarkedets parter.

Sundheds- og Ældreministeriet og Beskæftigelsesministeriet er ansvarlige for undersøgelsen, der gennemføres med ekstern konsulentbistand. Der nedsættes en følgegruppe til undersøgelsen bestående af arbejdsmarkedets parter og relevante interessenter.

På den baggrund afsættes 1,0 mio. kr. i 2019 til ekstern konsulentbistand til udarbejdelse af undersøgelsen. Midlerne afsættes til Sundheds- og Ældreministeriet.

Tabel 10
Undersøgelse af mulighederne for nærvær for nærtstående til døende, der dør uden for hjemmet

	2019	2020	2021	2022	Permanent
Mio. kr., 2019-pl					
Ekstern konsulentundersøgelse	1,0	-	-	-	-

2. Administrationsudgifter ved initiativerne i satspuljeaftalen

Nedenfor fremgår de forventede administrationsudgifter for de initiativer, som fremgår af nærværende satspuljeaftale for ældreområdet for 2019-2022. Bevillinger, som kræver administration, er opgjort eksklusiv administrationsudgifter.

Administrationsudgifterne dækker hovedsageligt administration af en pulje herunder udarbejdelse af kriterier for puljen, puljeopslag, behandling af ansøgninger, udarbejdelse af tilsagnsbreve, opfølgning, regnskabsrelaterede aktiviteter mv.

Følgende initiativer giver anledning til at afholde administrationsudgifter:

- Sammenhængende indsatser imod ensomhed og mistrivsel hos ældre
- Fællesskabspulje 2.0: Ensomme hjemmehjælpsmodtagere skal have mulighed for civilsamfundsdeltagelse

Tabel 11
Administrationsudgifter ved initiativerne i satspuljeaftalen

	2019	2020	2021	2022	Permanent
Mio. kr., 2019-pl					
Administrationsudgifter ved initiativerne i satspuljeaftalen	0,7	0,2	0,1	-	-

Af de afsatte 1,0 mio. kr. til administration anvendes alle til løn.

For så vidt angår initiativet vedrørende handlingsplan for "Det gode ældreliv", så afsættes der ikke midler til administration på nuværende tidspunkt, da indholdet i handlingsplanen endnu ikke er fastlagt. Når indholdet af handlingsplanen kendes, vil eventuelle administrationsudgifter blive indbudgetteret på et senere tidspunkt.

3. Oversigt over fordeling af satspuljen på ældreområdet 2019-2022

Tabel 12
Oversigt over fordeling af satspuljen på ældreområdet 2019-2022

	2019	2020	2021	2022	I alt
Mio. kr., 2019-pl					
1.1. Handlingsplan "Det gode ældreliv"	5,2	47,3	52,3	62,8	167,6
1.2. Initiativer til understøttelse af det gode ældreliv	4,3	6,7	1,5	1,5	14,0
1.3. Sammenhængende indsatser imod ensomhed og mistrivsel hos ældre	35	0,2	0,8	-	36,0
1.4 Konkurser i ældreplejen (P)	13,1	13,1	13,1	13,1	52,4
1.5 Bedre hjælp til borgere med demens i det offentlige rum (demensbadge)	9,7	1,0	1,0	0,5	12,2
1.6. Fællesskabspulje 2.0: Ensomme hjemmehjælpsmodtagere skal have mulighed for civilsamfundsdeltagelse	4,7	8,1	8,3	-	21,1
1.7 Gruppeterapeutisk behandlingstilbud til ældre med komplicerede sorgreaktioner	1,2	1,3	1,3	1,4	5,2
1.8 Forebyggelse af inkontinens hos ældre	1,0	1,0	0,5	-	2,5
1.9 Frivillige tryghedspersoner til mennesker med demens på sygehuse	1,3	1,8	1,8	2,1	7,0
1.10 Undersøgelse af mulighederne for nærvær for nærtstående til døende, der dør uden for hjemmet	1,0	-	-	-	1,0
2. Administrationsudgifter	0,7	0,2	0,1	-	1,0
I alt	**77,2**	**80,7**	**80,7**	**81,4**	**320,0**

4. Dokumentation og opfølgning

Overordnet set har aftalen til formål at sikre en målrettet anvendelse af de afsatte ressourcer til forankring, kvalitetsudvikling og fortsat udbygning af tilbuddene til udsatte ældre. Derfor stilles der en række krav om mål og dokumentation af de projekter, der søger om økonomisk støtte.

Mål og dokumentation

Projekter, der søger om puljemidler afsat med aftalen eller som får direkte tilskud, skal opstille klare mål/succeskriterier i projektbeskrivelsen og heri redegøre for, hvordan de vil dokumentere de opstillede mål.

I projektbeskrivelsen skal projekterne præcisere, hvordan de vil forbedre indsatsen og udvikle og anvende indikatorer, som dokumenterer resultaterne af indsatsen.

Projekterne følger årligt op på projekternes resultater, og det er et krav at projektet afrapporterer om mål, effekt, gennemførelsen m.v. Det sker gennem statusrapporterne typisk midtvejs og ved afslutningen af et projekt. Inden for hvert projekt skal der efter projektperioden kunne påvises konkrete forbedringer for deltagerne i projekterne. Efter puljens udløb foretages en samlet evaluering af de iværksatte projekter i forhold til de opstillede mål.

Opfølgning
Satspuljeordførerne vil forud for de årlige satspuljeforhandlinger blive orienteret om status for fremdriften af de enkelte initiativer, ligesom der vil ske en ad hoc orientering af satspuljeordførerne, såfremt der sker væsentlige ændringer i de enkelte initiativer.

Bilag 4: Aftale om udmøntning af satspuljen på beskæftigelsesområdet for 2019-2022

Regeringen (Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti), Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Alternativet, Det Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti har den 7. november 2018 indgået aftale om udmøntning af satspuljen for 2019 på beskæftigelsesområdet.

Flere mennesker med handicap skal i job og uddannelse

Aftalepartierne er enige om at afsætte i alt 128,4 mio. kr. i perioden 2019-2022 til 11 initiativer, der skal medvirke til, at flere mennesker med handicap kommer i beskæftigelse.

Pulje til projekter med virksomhedsrettede indsatser for personer med handicap
Aftalepartierne er enige om, at mange organisationer gør en stor indsats for at integrere og fastholde personer med handicap på arbejdsmarkedet. Igennem projekter er der udviklet forskellige metoder og erfaringer. Aftalepartierne vil etablere en pulje på 21,2 mio. kr. i 2019-2022, der kan yde tilskud til projekter, der inddrager eller viderefører erfaringer med at integrere og fastholde personer med handicap på arbejdsmarkedet.

Ramme til handicappolitisk handlingsplan på uddannelsesområdet
Aftalepartierne er enige om at afsætte en ramme på i alt 17,5 mio. kr. i 2019-2022 til finansiering af initiativer i en handicappolitisk handlingsplan på uddannelsesområdet. Initiativerne skal bidrage til at synliggøre og styrke inklusionen af personer med handicap i uddannelsessystemet - det gælder både i grundskolen, på ungdomsuddannelserne og på de videregående uddannelser, og videre ud på arbejdsmarkedet.

Den handicappolitiske handlingsplan skal indeholde initiativer, som går på tværs af Undervisnings-, Uddannelses- og Forsknings- samt Beskæftigelsesministeriet med henblik på at finde løsninger på barrierer i uddannelsessystemet og videre ud på arbejdsmarkedet.

Ingen aldersgrænse for hjælpemidler til job
Personer med handicap, der har nået folkepensionsalderen, og er i ordinær ansættelse eller driver selvstændig virksomhed, kan få bevilget eller beholde allerede bevilgede hjælpemidler og mindre arbejdspladsindretninger i arbejdssammenhæng, hvis de ønsker at arbejde udover folkepensionsalderen. Aftalepartierne er enige om at afsætte 4,6 mio. kr. i 2020, 6,1 mio. kr. i 2021, 7,6 mio. kr. i 2022 og 7,8 mio. kr. årligt i 2023 og frem til tiltaget.

Smidigere overgange mellem sektorer
Personer med handicap, som har fået bevilget udlån af fysiske hjælpemidler, og som ophører på en formelt kompetencegivende uddannelse af en vis varighed,

skal kunne beholde deres fysiske hjælpemiddel i op til tre måneder efter endt uddannelse.

Samtidig får kommunerne pligt til at træffe afgørelse om, hvorvidt en borger kan få en fornyet bevilling af allerede bevilgede fysiske hjælpemidler inden for 4 uger fra borgerens ansøgning ved skifte mellem uddannelse, fritid, job og ledighed samt ved flytning mellem kommuner.

Aftalepartierne er enige om, at der laves en juridisk vejledning om hjælpemidler i beskæftigelsessystemet, hvor det blandt andet vil fremgå, at kommunerne kan aftale, at borgeren, hvor det giver mening, kan beholde sit hjælpemiddel ved kommuneskift.

Der afsættes 5,0 mio. kr. i 2020, 5,5 mio. kr. i 2021 og 5,0 mio. kr. i 2022 og frem til initiativet.

Kompetencekort til at synliggøre kompetencer og støttemuligheder
Der nedsættes en arbejdsgruppe med Danske Handicaporganisationer, DA, LO og KL, der skal se på muligheden for at udvikle et kompetencekort, over kompetencer og mulige kompensationsbehov, samt hvilke støttemuligheder. Kompetencekortet skal afprøves i en række kommuner over en periode på tre år, hvorefter der følges op med en evaluering. Aftalepartierne er enige om at afsætte i alt 4,0 mio. kr. i 2019-2022 til initiativet. Aftalepartierne er endvidere enige om at afdække mulighederne for udbredelse af kompetencekortet, herunder de økonomiske konsekvenser.

Job-uge for virksomheder og personer med handicap
Der iværksættes en landsdækkende job-uge med fokus på beskæftigelse af personer med handicap. Job-ugen skal bidrage til, at flere personer med handicap får en fod indenfor på arbejdsmarkedet, og at flere virksomheder præsenteres for mulighederne for at ansætte personer med handicap.

Job-ugen vil indeholde en årlig landsdækkende jobmesse i tre år, hvor virksomheder og jobsøgende kan mødes. Jobmessen afholdes af Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering i samarbejde med jobcentre, virksomheder, Danske Handicaporganisationer og DA. Der oprettes samtidig et korps af "Ambassadørvirksomheder", der forpligter sig på at vise vejen for at få personer med handicap i job.

Der afsættes 3,0 mio. kr. i 2019-2021 til projektet.

Styrket fokus på handicapområdet i jobcentrene
Aftalepartierne er enige om at afsætte i alt 5,5 mio. kr. i 2020-2022 til at styrke handicapområdet i jobcentrene gennem halvårlige vidensseminarer for nøglepersonerne og teamledere og opkvalificeringsforløb for relevante medarbejdere og ledere om regler, målgrupper og effektiv formidling, samt en årlig tværfaglig kon-

ference om udvalgte større handicapmålgrupper. Målet er, at medarbejdere i alle afdelinger er opmærksomme på, borgere med handicap, og hvilke støttemuligheder der er.

Bedre muligheder for personer med handicap på erhvervsuddannelserne
Ved Folketingets vedtagelse nr. 52 fra 8. maj 2018, inviteres Folketingets partier til en drøftelse af konkrete tiltag, som sikrer lige vilkår for, at personer med handicap kan gennemføre en erhvervsuddannelse. Aftalepartierne er enige om at afsætte en ramme på i alt 15,5 mio. kr. i 2020-2022 til finansiering af initiativer, der aftales som led i drøftelserne. Aftalepartierne for satspuljen skal efterfølgende godkende udmøntningen.

Flere ASF-klasser på landsplan
Aftalepartierne er enige om at afsætte 0,9 mio. kr. i 2019 stigende til 5,2 mio. kr. i 2022 og frem til at oprette to yderligere Autisme Spektrum Forstyrrelser (ASF)-klasser, så antallet af klasser øges fra 11 til 13 på landsplan.

De nye ASF-klasser vil forbedre den geografiske dækning af de specialiserede ASF-tilbud og øge antallet af elever med denne type diagnose, der kan optages på tilbuddene. Flere unge med handicap vil dermed kunne gennemføre en gymnasial uddannelse og vil ikke skulle henvises til andre tilbud til personer med handicap.

Bedre viden om handicapområdet
Aftalepartierne er enige om at afsætte i alt 11,5 mio. kr. i 2019-2025 til at forbedre viden om handicap og beskæftigelse samt understøtte en effektiv og målrettet indsats, iværksættes årligt tilbagevendende analyser af handicap og beskæftigelse samt en dybdegående udredning af kommunernes aktuelle praksis og organisering på handicapområdet.

Målrettet udbredelse af viden om handicap og beskæftigelse
Aftalepartierne er enige om at afsætte i alt 7,8 mio. kr. i 2020-2021 til at etablere en permanent platform med viden om betydningen af specifikke handicap i forhold til beskæftigelse, som kan medvirke til, at flere personer med handicap får fodfæste på arbejdsmarkedet. Vidensplatformen udvikles i udgangspunktet for 4-6 specifikke handicapgrupper, som udvælges af Socialstyrelsen og kvalificeres af relevante aktører, fx Danske Handicaporganisationer og KL. Platformen skal være én let og overskuelig adgang til viden om fx funktionelle vanskeligheder og konkrete værktøjer, redskaber og indsatser, der kan understøtte, at personer med et specifikt handicap kommer i beskæftigelse.

Som led i udvikling af platformen afdækkes endvidere hvilke teknologier der kan understøtte beskæftigelsen for personer med handicap samt hvilke potentialer, der kan være for kommunerne ved at investere i beskæftigelsesrettede indsatser til de målgrupper, som indgår i vidensplatformen. I forbindelse med lanceringen af platformen, vil der blive gennemført en kampagne, som bl.a. gennem præsentation af

gode rollemodeller skal påvirke holdninger til mennesker med handicap på arbejdsmarkedet.

STAR vil i forbindelse med udmøntningen af de ovenstående initiativer på handicapområdet have et særligt fokus på løbende at udbrede og inspirere kommunerne og borgerne igennem succeshistorier og best practices.

Konsolidering af Flere skal med 2

Aftalepartierne er enige om, at de gode erfaringer fra Flere skal med- og JobFirst-projektet skal udbredes til flere borgere, der mangler et fuldt fodfæste på arbejdsmarkedet. Derfor blev aftalepartierne enige om at afsætte 87,5 mio. kr. i satspuljeaftalen for 2018 til Flere skal med II.

I årets satspuljeaftale er aftalepartierne enige om at afsætte yderligere midler til konsolidering af Flere skal med II-projektet. Der afsættes yderligere 81,6 mio. kr. fordelt over årene 2019-2022. Projektet har herefter en samlet ramme på 166,6 mio. kr. i 2019-2022. Det muliggør, at indsatsen kan udvides til flere borgere og til flere kommuner. Der vil i første halvår af 2020 blive gennemført en evaluering af Flere skal med II henblik på at overveje en styrkelse af projektet fremadrettet.

STAR vil i forbindelse med projektet have et særligt fokus på løbende at udbrede og inspirere kommunerne og borgerne igennem succeshistorier og best practices.

Idræt som vej til inklusion, integration, beskæftigelse og sundhed

Aftalepartierne er enige om at afsætte 35 mio. kr. i perioden 2019-2022 til initiativet Idræt som vej til inklusion, integration, beskæftigelse og sundhed , hvor der inden for en national ramme ydes støtte til forsøg med brug af idræt som led i inklusions-, sundheds- og beskæftigelsesfremmende indsatser.

Der afsættes i alt 11,3 mio. kr. til en pulje, der skal understøtte nye innovative partnerskabsprojekter mellem flere aktører og med inddragelse af målgruppen, som både sikrer øget idrætsaktivitet, inklusion i fællesskaber, og at målgruppen efterfølgende fastholdes i lokale fællesskaber. Formålet er, at udsatte borgere herunder socialt udsatte unge og voksne, børn og familier i risikozonen samt personer med funktionsnedsættelser/handicap opnår flere sociale relationer og i højere grad føler sig inkluderet i de lokale fællesskaber, som majoriteten af borgerne mødes og deltager i. Puljen forankres i regi af Kulturministeriet.

Herudover afsættes der i alt 23,7 mio. kr. til en pulje, hvor der inden for en national ramme ydes støtte til forsøg med brug af idræt som led i sundheds- og beskæftigelsesfremmende indsatser. Målgruppen er udsatte borgere, der er i særlig risiko for udvikling af sygdom, herunder ledige og borgere, der er i risiko for nedslidning på arbejdsmarkedet. Målgruppen er herudover borgere, hvor fysisk aktivitet bidrager til opfølgning på et behandlings- og rehabiliteringsforløb, herunder med henblik på fastholdelse på arbejdsmarkedet. Puljen forankres i Beskæftigelsesministeriet og Sundheds- og Ældreministeriet.

Aftalepartierne er enige om at drøfte Idræt som vej til inklusion, integration, beskæftigelse og sundhed ved satspuljeforhandlingerne for 2020 med henblik på at sikre et stabilt bevillingsniveau over årene, og vil derfor tilføre yderligere 5 mio. kr. til næste år.

Bedre udslusning og overgang fra særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU)

Aftalepartierne er enige om at afsætte en ramme på i alt 40 mio. kr. i perioden 2019-2022 til senere udmøntning med henblik på at forbedre udslusningen og overgangen fra STU i det tredje og sidste år af STU.

Prioriteringen ses i lyset af STU-evalueringen i 2017, hvor det blev fremhævet, at udslusningen efter endt STU-forløb kan forbedres. Evalueringen peger på et potentiale i at understøtte en tidlig inddragelse af jobcentret i sidste år af forløbet, herunder at der er en fremtidsplan inden endt STU-forløb, og at den unge så vidt muligt beholder sin kontaktperson i overgangen til anden uddannelse eller beskæftigelse.

Aftalepartierne er endvidere enige om at afdække konsekvenserne af at indføre ungdomskort til deltagere på STU-forløb, herunder økonomiske konsekvenser.

Private projekter

Aftalepartierne er enige om at prioritere i alt 174,7 mio. kr. til at videreføre støtten til en række projekter og organisationer med fokus på en beskæftigelsesrettet indsats for en bred vifte af målgrupper. Aftalepartierne ønsker at prioritere følgende initiativer:

- Seniornetværk
- Landsforeningen Lev
- Jobbank
- Handicapidrættens Videncenter
- Topvirk
- High:Five
- Vold som udtryksform.

Alle syv projekter forlænges til og med 2. kvartal 2022. Herudover er aftalepartierne enige om at tilføre Cabi 2,0 mio. kr. årligt i 2019 og 2020.

Forlængelse af forbedringer for modtagere af uddannelseshjælp mv. fra satspuljen 2015

Aftalepartierne er enige om at afsætte i alt 21,3 mio. kr. i 2019 til at videreføre to indsatser fra satspuljeaftalen for 2015.

Der afsættes 5,4 mio. kr. i 2019 til at sikre, at unge på uddannelseshjælp, som er på særligt tilrettelagt uddannelse (STU), uden fradrag kan tjene op til 24.000 kr. (før skat) pr. år.

Der afsættes 15,9 mio. kr. i 2019 til at sikre bedre samspil mellem uddannelseshjælp, SU og den sociale indsats ved fortsat at give unge enlige forsørgere (under 30 år) med et eller flere børn anbragt uden for hjemmet ret til forsørgersatsen på uddannelses- og kontanthjælp eller enlig-forsørgertillæg i SU-systemet.

Aftalepartierne drøfter ordningen i næste års forhandlinger.

Lempelse af rimelighedskravet

Aftalepartierne blev med satspuljeaftalen for 2018 enige om at drøfte rimelighedskravet. Partierne er på den baggrund blevet enige om at iværksætte initiativer, der skal justere og forenkle reglerne for rimelighedskravet.

Det omfatter en midlertidig forsøgsordning, hvor virksomhederne får mulighed for at ansætte aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere, borgere i ressourceforløb og integrationsydelsesmodtagere, der ikke er omfattet af integrationsprogrammet efter integrationsloven i virksomhedspraktik eller løntilskud på baggrund af en timebaseret opgørelse af personer i støttet beskæftigelse. Samtidig undtages førtidspensionister i løntilskud fremover undtages permanent fra rimelighedskravet, ligesom det er tilfældet med fleksjobbere. Undtagelsen af førtidspensionister indebærer merudgifter på 0,6 mio. kr. i 2019 stigende til 0,7 mio. kr. varigt efter skat og tilbageløb.

Pulje til beskæftigelsesindsats for sindslidende

Aftalepartierne er enige om at afsætte en pulje på 5 mio. kr. i 2019, som kan søges af projekter, der har til formål at integrere og reintegrere sindslidende og psykisk syge på arbejdsmarkedet.

Støtte til vanskeligt stillede familier med børn

Det fremgår af aftalen om en ny ferielov, at aftalepartierne i forbindelse med satspuljeforhandlingerne forpligter sig til at drøfte spørgsmålet om støtte til vanskeligt stillede familier med børn, i lyset af, at den nye ferielov forventes at reducere de uhævede feriepenge, der i dag anvendes til det formål.

Ferieloven vil først have betydning for støtten til støtte til vanskeligt stillede familier med børn i 2021.

Aftalepartierne er endvidere enige om, at der i forbindelse med satspuljeforhandlingerne i 2020 foretages en politisk drøftelse, om den aktuelle status for de økonomiske rammer, for at sikre støtten til vanskeligt stillede familier med børn. Aftalepartierne anerkender samtidig, at der fortsat er stor usikkerhed ift. det aktuelle støttebehov i 2021. Aftalepartierne er enige om at prioritere flere midler til støtten

til vanskeligt stillede familier med børn i 2021, hvis der måtte være økonomisk behov for dette.

Tabel 1
Oversigt over initiativer på beskæftigelsesområdet

	2019	2020	2021	2022
Mio. kr., 2019-pl				
Flere mennesker med handicap skal i job	22,2	34,4	33,5	38,3
Idræt som vej til inklusion, integration, beskæftigelse og sundhed	10,0	5,0	10,0	10,0
Konsolidering af "Flere skal med 2 – Investering i syge og udsatte borgere på kanten af arbejdsmarkedet"	32,7	28,6	4,4	15,9
Ramme til udvikling af STU (Særligt tilrettelagt uddannelse)	10,0	10,0	10,0	10,0
Videreførelse af Forbedringer for modtagere af uddannelseshjælp mv.	21,3	-	-	-
Lempelse af rimelighedskravet	0,6	0,6	0,6	0,6
Pulje til reintegration af sindslidende og psykisk syge på arbejdsmarkedet	5,0	2,5	-	-
Støtte til vanskeligt stillede familier med børn	-	-	15,0	30,0
Private projekter	**30,4**	**58,9**	**56,9**	**28,5**
Seniornetværk	*3,3*	*6,5*	*6,5*	*3,3*
Landsforeningen LEV	*5,3*	*10,5*	*10,5*	*5,2*
Jobbanken	*6,4*	*12,9*	*12,9*	*6,5*
Handicapidrættens Videncenter	*2,8*	*5,6*	*5,6*	*2,9*
Topvirk	*1,9*	*3,9*	*3,9*	*1,9*
High:five	*6,7*	*13,4*	*13,4*	*6,7*
Vold som udtryksform	*2,0*	*4,1*	*4,1*	*2,0*
Cabi	2,0	2,0	-	-
Administrationsomkostninger	**2,1**	**2,4**	**2,1**	**2,6**
I alt for beskæftigelsesområdet	**134,3**	**142,4**	**132,5**	**135,9**

Bilag 5: Aftale om udmøntning af satspuljen på integrationsområdet for 2019-2022

Regeringen (Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti), Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Alternativet, Det Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti har den 31. oktober 2018 indgået aftale om udmøntning af satspuljen for 2019 på udlændinge- og integrationsområdet.

Flere indvandrerkvinder i job

Med aftalen sættes styrket fokus på at få flere kvinder med ikke-vestlig baggrund i beskæftigelse.

- *Flere kvinder med indvandrerbaggrund i beskæftigelse*: Arbejdsmarkedstilknytningen for ikke-vestlige kvinder er markant lavere end kvinder med dansk baggrund. Satspuljepartierne er enige om at afsætte i alt 95,0 mio. kr. i perioden 2019-2022 til en målrettet indsats i kommunerne med at få flere kvinder med indvandrerbaggrund i beskæftigelse. Kommunerne vil som led i indsatsen fx kunne arbejde med styrket kontakt og en mere aktiv opfølgning på den enkeltes rådighed, så flere kommer ud på virksomhederne i træningsforløb og i ordinære job. En styrket indsats mod negativ social kontrol vil også kunne indgå i en intensiveret indsats for at få kvinderne ud af hjemmet og ind på arbejdsmarkedet. For en del af kvinderne vil uddannelse og opkvalificering kunne understøtte vejen ind på arbejdsmarkedet og mulighederne for at fastholde et job. Kommunerne kan derfor supplere den virksomhedsrettede indsats med fx målrettede opkvalificeringstilbud. For de kvinder, der er klar til det, kan kommunerne også inddrage indsatser, der gør den enkelte klar til at påbegynde en erhvervskompetencegivende uddannelse i det ordinære uddannelsessystem. Indsatsen har for gruppen af flygtningekvinder med midlertidigt ophold fokus på selvforsørgelse og arbejdsmarkedsdeltagelse indtil hjemsendelse.

Øvrige indsatser på integrationsområdet

Med aftalen igangsættes en række øvrige indsatser på integrationsområdet, bl.a. i forhold til repatriering (støtte til frivillig tilbagevenden til hjemlandet), forebyggelse af negativ social kontrol og en styrket inddragelse af civilsamfundet i integrationsindsatsen.

- *Centrale repatrieringskoordinatorer og styrket rådgivning i kommunerne*: I satspuljeaftalen for 2018 blev der afsat en reserve på i alt 5,0 mio. kr. årligt i perioden 2019-2021 til repatriering med henblik på igangsættelse af yderligere tiltag, der skal støtte frivillig hjemrejse. Reserven udmøntes som led i satspuljeaftalen for 2019. Satspuljepartierne er desuden enige om at styrke indsatsen for repatriering gennem etablering af et team på tre centrale repatrieringskoordinatorer. Repatrieringskoordinatorerne skal følge og understøtte kommunernes indsats på repatrieringsområdet med kontinuerlig kontakt og rådgivning, herunder med sigte på kommunernes indsats med oplysning og rådgivning af målgruppen. Koordinatorerne skal sikre en systematisk informationsudveksling og er-

faringsopsamling mellem kommunerne, herunder udbredelse af best practice. I tilknytning til repatrieringskoordinatorerne udmeldes en ansøgningspulje målrettet kommuner, som skal styrke repatrieringsindsatsen fx til opsøgende indsatser og opkvalificering af målgruppens kompetencer med henblik på tilbagevenden til hjemlandet.

- *Venner Viser Vej*, som drives af Røde Kors i tæt samarbejde med Dansk Flygtningehjælp, er finansieret af satspuljen i perioden 2016-2018. Initiativet har til formål at sikre, at alle nyankomne flygtninge får tilbudt en frivillig ven, når de boligplaceres i en kommune. At have en frivillig dansk ven øger den enkeltes tilknytning til det danske samfund med tilegnelse af dansk kultur, sprog og værdier. Dermed sikres også en hurtigere vej til beskæftigelse. Satspuljepartierne er enige om at forlænge bevillingen med 4,0 mio. kr. årligt i perioden 2019-2022. Venner Viser Vej vil fremadrettet have et større fokus på beskæftigelse, og målgruppen udvides til også at omfatte flygtninge og familiesammenførte, der har boet længere tid i Danmark, men stadig ikke har en reel tilknytning til det danske samfund.

- *Partnerskaber mellem kommuner og civilsamfundsaktører*: I satspuljeaftalen for 2017 blev der afsat i alt 6,5 mio. kr. i perioden 2019-2020 til etablering af partnerskaber mellem kommuner, boligselskaber og foreninger i udvalgte, isolerede og lukkede lokalmiljøer. Satspuljepartierne er enige om at afsætte yderligere 5,0 mio. kr. i 2019 til initiativet som i højere grad målrettes indsatsen mod forebyggelse og bekæmpelse af negativ social kontrol. Det samlede initiativ på i alt 11,5 mio. kr. skal støtte etableringen af partnerskaber mellem kommuner og civilsamfundsaktører i områder med store udfordringer med negativ social kontrol. De enkelte partnerskaber kan vælge at inddrage lokale boligselskaber. Det er en forudsætning for at få støtte, at tilskudsmodtageren har et virke, der er almennyttigt, kontinuerligt og baseret på et demokratisk værdisæt, og at midlerne anvendes til aktiviteter i overensstemmelse hermed.

- *Kirkernes Integrations Tjeneste (KIT)* modtager en årlig driftsbevilling fra satspuljen på 3,0 mio. kr. i perioden 2017-2019 til det frivillige integrationsarbejde. Satspuljepartierne er enige om, at KIT's driftsbevilling videreføres med 3,0 mio. kr. i 2020 med henblik på fortsat at styrke og udvikle KIT's frivillige integrationsarbejde. Videreførelsen giver KIT mulighed for at fortsætte de igangsatte aktiviteter samt iværksættelsen af nye initiativer med henblik på at styrke flygtninge og familiesammenførtes aktive deltagelse i samfundet gennem uddannelse og arbejdsliv, engagement i foreninger og opbygning af sociale kompetencer. Som led i initiativet afsættes yderligere 0,4 mio. kr. i perioden 2019-2020 til en ekstern evaluering af KIT's frivillige integrationsindsats.

- *Informationsindsats og opkvalificering af de frivillige rådgivere i BørneTelefonen*: Børns Vilkår har siden 1987 drevet den anonyme rådgivning BørneTelefonen, hvor børn kan ringe ind og tale med en frivillig rådgiver om deres bekymringer eller problemer. Satspuljepartierne er enige om at afsætte i alt 3,0 mio. kr. i perio-

den 2019-2021 til Børns Vilkår til en oplysningsindsats målrettet etniske minoritetsbørn om BørneTelefonens rådgivningstilbud samt en rekrutteringsindsats med henblik på at rekruttere rådgivere, der har erfaring med at arbejde med etniske minoritetsbørn. Satspuljepartierne er desuden enige om at afsætte yderligere 1,0 mio. kr. i perioden 2019-2021 til opkvalificering af de frivillige i BørneTelefonen og Børns Vilkår i øvrigt. Det vil styrke kompetencerne i forhold til kontakten med minoritetsbørn, der kan opleve særlige problemstillinger som fx negativ social kontrol. Opkvalificeringen skal ruste de frivillige til bedre at rådgive denne gruppe samt henvise børnene til andre tilbud, hvor det er relevant.

- *Styrket vidensopbygning i samarbejde mellem Styrelsen for International Rekruttering og Integration (SIRI) og RED-Safehouse*: I nogle miljøer er der børn, unge og voksne, der udsættes for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. I satspuljeaftalen for 2017 blev der afsat midler til en målrettet indsats for at udbrede viden og kompetencer i forhold til forebyggelsen af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Satspuljepartierne er enige om yderligere at styrke arbejdet med at indsamle og formidle viden om området ved at styrke vidensopbygningen i et samarbejde mellem SIRI og RED-Safehouse. Der afsættes i alt 4,0 mio. kr. i perioden 2019-2022 til indsamling af data fra RED-Safehouse, udarbejdelse af analyser med afsæt i de indsamlede data samt en målrettet formidlingsindsats over for fagprofessionelle fx i forhold til problemstillinger som tvangsægteskaber og æresrelateret vold eller trusler.

- *National hotline mod ekstremisme og radikalisering*: I satspuljeaftalen for 2015 blev der afsat midler til etablering af en national hotline mod ekstremisme og radikalisering, hvor forældre, pårørende, fagprofessionelle og andre, der har en konkret bekymring for, at en person er i risiko for radikalisering, kan henvende sig. Satspuljepartierne er enige om at videreføre bevillingen med 0,8 mio. kr. årligt i perioden 2019-2022. Som led i videreførelsen af hotlinen vil der fortsat blive iværksat informationstiltag med henblik på at udbrede kendskabet til hotlinen.

Tabel 1
Prioritering af satspuljen for 2019 på integrationsområdet

	2019	2020	2021	2022	2019-2022
Mio. kr., 2019-pl					
Flere kvinder med indvandrerbaggrund i beskæftigelse	5,7	23,9	26,9	38,5	95,0
Partnerskaber mod negativ social kontrol	5,0	-	-	-	5,0
Styrket vidensopbygning	1,0	1,0	1,0	1,0	4,0
BørneTelefonen og minoritetsbørn	1,0	1,4	1,6	-	4,0
Kirkernes Integrations Tjeneste	0,2	3,2	-	-	3,4
Venner Viser Vej	4,0	4,0	4,0	4,0	16,0

National hotline mod radikalisering og ekstremisme	0,8	0,8	0,8	0,8	3,2
I alt	**17,7**	**34,3**	**34,3**	**44,3**	**130,6**

Tabel 2
Administration i alt

	2019	2020	2021	2022	2019-2022
Mio. kr., 2019-pl					
Administrationsbidrag	0,3	0,3	0,3	0,3	1,2
I alt	**0,3**	**0,3**	**0,3**	**0,3**	**1,2**

Bilag 6: Aftale om udmøntning af satspuljen for 2019-2022 vedrørende helhedsorienteret indsats

Regeringen (Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti), Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Alternativet, Det Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti har den 6. november 2018 indgået aftale om udmøntning af satspuljen for 2019 vedrørende helhedsorienteret indsats.

Reserve til reform af helhedsorienteret indsats

Regeringen har præsenteret reformudspillet "Sammen med borgeren – en helhedsorienteret indsats". Med reformen foreslår regeringen bl.a. en ny hovedlov, der skal gøre det muligt for kommunerne at tilbyde mere sammenhængende indsatser til borgere og familier med komplekse problemer. Satspuljepartierne er enige i ambitionen om, at borgere og familier med komplekse og sammensatte udfordringer i langt højere grad skal mødes af en kommunal forvaltning, som i tæt samarbejde med borgeren tilrettelægger en helhedsorienteret og sammenhængende indsats for at bringe borgeren tættere på at mestre eget liv og blive en del af arbejdsmarkedet.

Partierne er endvidere enige om, at en helhedsorienteret og sammenhængende indsats på samme måde er relevant for de allermest udsatte borgere på kanten af samfundet. Det er en målgruppe, hvis udsigter til at blive en del af arbejdsmarkedet er meget usikre, og hvor fokus for indsatsen er på at skabe kontakt og støtte borgeren i at mestre social- og sundhedsrelaterede problemstillinger. Partierne er derfor enige om – som en del af det videre arbejde – at belyse, hvordan der for denne gruppe af borgere kan skabes mere sammenhæng i indsatsen, så også de får bedre forudsætninger for at kunne mestre eget liv.

Der er på den baggrund enighed mellem satspuljepartierne om at afsætte en reserve på 15 mio. kr. i 2019 og 30,3 mio. kr. årligt fra 2020 til 2022 til understøttelse af implementeringen af reformen.

Partierne inviteres i den kommende tid til forhandlinger om rammerne for reformen. Den konkrete udmøntning af reserven fastlægges nærmere, når der foreligger en aftale om reformindholdet. Regeringen vil desuden nedsætte en faglig følgegruppe, som skal bidrage til at kvalificere arbejdet med den nye hovedlov, herunder eventuelle samspilsproblemer i mellem siloerne.

Bilag 7: Aftale om udmøntning af satspuljen for 2019-2022 vedrørende videreudvikling af SØM

Regeringen (Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti), Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Alternativet, Det Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti har den 11. oktober 2018 indgået aftale om udmøntning af satspuljen for 2019 vedrørende videreudvikling af den Socialøkonomiske Investeringsmodel (SØM).

Videreudvikling af SØM

Satspuljepartierne er enige om at afsætte i alt 50 mio. kr. i perioden 2019-2022 til videreudvikling af den Socialøkonomiske Investeringsmodel (SØM) og grundlaget for denne. De afsatte midler udmøntes på baggrund af et oplæg fra Finansministeriet. Oplægget forelægges partierne bag satspuljen primo 2019 med henblik på at drøfte det videre arbejde. Drøftelserne finder sted under ledelse af finansministeren.

Bilag 8: Aftale om udmøntning af satspuljen for 2019-2022 vedrørende Den Sociale Investeringsfond

Regeringen (Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti), Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Alternativet, Det Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti har den 6. november 2018 indgået aftale om udmøntning af satspuljen for 2019 vedrørende Den Sociale Investeringsfond.

Den Sociale Investeringsfond

Den Sociale Investeringsfond skal bl.a. bidrage til at udvikle og udbrede tidlige og helhedsorienterede indsatser samt tiltrække ny ekstern kapital til at løse udfordringer på de større vel-færdsområder. Fonden forventes vedtaget ved lov i 2018.

Der er i forbindelse med satspuljeaftalen for 2018 afsat 50 mio. kr. hertil. Satspuljepartierne er enige om at afsætte yderligere 30 mio. kr. i 2019 hertil, som indskydes i fonden, når lovgrundlaget mv. er på plads.

Satspuljer 2019 der kan søges af kommunerne – Social- og Sundhedsudvalgets områder

Initiativ og aktivitetsområde	Økonomi for indsatser, mio. kr. (2019-pl)				Beskrivelse
	2019	2020	2021	2022	
Bedre inddragelse af mennesker med psykiske lidelser og deres pårørende gennem civilsamfundet – i bilag nr. 45 (Handicap)	5,5	2,0	2,4	2,5	Borger- og pårørendeinddragelse er en afgørende del af indsatsen for mennesker med psykiske lidelser. Hver dag yder civilsamfundet med mange frivillige en stor forskel for mennesker med psykiske udfordringer og deres pårørende. Der afsættes midler til en pulje, som frivillige organisationer kan søge, evt. i samarbejde med kommuner og regioner, til at styrke patient/borger- og pårørendeinddragelsen for mennesker med psykiske lidelser. Det kan eksempelvis være med fokus på egenmestring, pårørendeundervisning og –støtte, programmer for forældre til børn med psykiske vanskeligheder mv. **Forvaltningens vurdering:** Forvaltningen ønsker ikke at søge puljen, idet der i stedet fokuseres på allerede igangsatte initiativer på handicapområdet.
Viden om og udbredelse af peer-projekter – i bilag nr. 46 (Handicap)	6,0	5,0	3,5	6,5	Peers, dvs. mennesker med brugererfaring, kan spille en unik rolle over for andre mennesker med psykiske lidelser med et andet perspektiv end de sundhedsprofessionelle. Der afsættes midler til, at der udarbejdes et videnskatalog over eksisterende erfaringer med brugen af peers, som kan give kommuner og regioner inspiration til lokal forankring. Derudover afsættes der midler til en pulje til lokal forankring og implementering af peer-initiativer på baggrund af videnskataloget. **Forvaltningens vurdering:** Forvaltningen ønsker ikke at søge puljen, idet der i stedet fokuseres på allerede igangsatte initiativer på handicapområdet.

Udbredelse af headspace - i bilag nr. 48 (Handicap)	21,5	11,7	12,0	12,3	Headspace er et åbent, anonymt og gratis rådgivningstilbud til børn og unge i alderen 12-25 år. I dag ligger headspace i 18 byer. Der afsættes midler til oprettelse af flere headspacecentre for at sikre en bedre geografisk dækning af headspace i landet. Der afsættes forud for oprettelsen af nye headspace centre midler til en ekstern evaluering af headspace, både ift. effekten af tilbuddet for den enkelte og samfundet. **Forvaltningens vurdering:** Headspace er pr. 1. marts etableret i kommunen og derfor ønsker forvaltningen ikke at søge puljen.
Styrkelse af den tidlige, forebyggende indsats i kommunerne for psykisk sårbare unge - i bilag nr. 50 (Handicap)	19,7	15,1	10,1	15,3	Mange børn og unge med psykiske udfordringer har behov for hjælp og støtte, men ikke nødvendigvis behandling i sygehuspsykiatrien. Der afsættes midler til, at der udvikles forebyggende kommunale tilbud målrettet psykisk sårbare unge fra 13-25 år, samt forældre til psykisk sårbare unge, der kan have gavn af et forebyggende tilbud. I takt med styrkelse af PPR forventes det, at tilbuddene øger fokus på de 18-25 årige. Tilbuddene skal være åbne og have en central koordinerende funktion ift. øvrige relevante tilbud i kommunen, psykiatrien, på ungdomsuddannelser, i civilsamfundet m.v. **Forvaltningens vurdering:** Forvaltningen ønsker ikke at søge puljen, idet der i stedet fokuseres på allerede igangsatte initiativer på handicapområdet.
Strategisk omlægning og udvikling af indsatsen i socialpsykiatrien – i bilag nr. 55 (Handicap)	15,2	2,1	1,9	2,6	Antallet af mennesker, der får hjælp i socialpsykiatrien, er steget, og deres udfordringer er mere komplekse end før. Disse mennesker har ofte gode udviklingsmuligheder, hvis de får støtte og hjælp af høj kvalitet på det rette tidspunkt. Der afsættes midler til et partnerskab med to til fire kommuner, som skal udvikle og afprøve en samlet model for omstillingen i kommuner og tilbud. Dette

					understøttes af en investeringspulje, hvorfra kommunerne kan søge støtte til strategisk omlægning af indsatsen til at være mere recovery- og progressionsorienteret, så omlægningen understøttes og fremskyndes. **Forvaltningens vurdering:** Forvaltningen ønsker ikke at søge puljen, idet der i stedet fokuseres på allerede igangsatte initiativer på handicapområdet.
Sikre kvaliteten på socialpsykiatriens største ydelsesområder – i bilag nr. 56 (Handicap)	6,3	4,3	0,5	0,0	Der udarbejdes to sæt nationale anbefalinger for socialpsykiatriens to største ydelsesområder – botilbud og bostøtte. Der afsættes midler til udarbejdelsen af et indsatskatalog om god kvalitet på botilbud med beskrivelse af kerneelementer i indsatsen samt understøttende redskaber og metoder til anvendelse på landets botilbud. Der afsættes endvidere midler til udvikling af faglige og organisatoriske pejlemærker for kvaliteten i den socialpædagogiske bistand efter servicelovens § 85 til borgere med psykiske vanskeligheder. Der gennemføres en afdækning af den eksisterende viden samt formidling af casebeskrivelser fra 8-9 kommuner med lovende praksis. Der etableres en arbejdsgruppe med fageksperter, kommuner og andre relevante ressourcepersoner, som med afsæt i vidensafdækningen og casene udarbejder pejlemærkerne. **Forvaltningens vurdering:** Kommunernes nærmere involvering i indsatsen er uklar. Forvaltningen ønsker dog ikke at søge puljen, idet der i stedet fokuseres på allerede igangsatte initiativer på handicapområdet.

Sammenhængende indsatser imod ensomhed og mistrivsel hos ældre – i bilag nr. 81 (Sundhed og Omsorg)	35,0	0,2	0,8	0,0	Der er afsat en pulje på 35,0 mio. kr., som kommuner, private aktører eller civilsamfund kan søge til at sikre sammenhængende indsatser imod ensomhed og mistrivsel - med særlig fokus på ældre mænd. Puljen kan eksempelvis søges mhp at videreudvikle aktiviteter, indsats og projekter der særligt appellerer til ældre mænd i risiko for ensomhed, mistrivsel eller selvmord. Puljen kan også søges til at styrke sammenhængen og bygge bro mellem de forebyggende hjemmebesøg og opfølgende forebyggelsesindsatser. Der vil blive set positivt på projekter, der har ældre mænd som målgruppe, og hvor der er medfinansiering. Herudover er der afsat 1,0 mio. kr. til opgaver i Sundhedsstyrelsen. **Forvaltningens vurdering:** Forvaltningen finder puljen interessant, idet forebyggelse af ensomhed er et prioriteret indsatsområde på ældre- og sundhedsområdet.
Fællesskabspulje 2.0: Ensomme hjemmehjælpsmodtagere skal have mulighed for civilsamfundsdeltagelse – i bilag nr. 84 (Sundhed og Omsorg)	4,7	8,1	8,3	0,0	Der er med satspuljeaftalen for 2018 afsat 28,3 mio. kr. som kommuner kan søge til bekæmpelse af ensomhed hos hjemmehjælpsmodtagere. Midlerne anvendes til at tilbyde ensomme hjemmehjælpsmodtagere et fællesskabsklippekort - f.eks. til ekstra hjælp til ledsagelse eller vejledning om kommunale eller frivillige tilbud, som sigter mod at løfte ældre ud af ensomheden. 8 kommuner fik i 2018 støtte fra puljen. Der er med satspuljeaftalen for 2019-21 afsat en pulje på yderligere i alt 20,3 mio. kr. til fælleskabsklippekortet. Herudover er der afsat 0,8 mio. kr. til opgaver i Sundhedsstyrelsen. **Forvaltningens vurdering:** Forvaltningen foreslår, at puljen ikke søges, da der allerede er målrettede indsatser i gang for denne målgruppe.

LYNGBY-TAARBÆK KOMMUNE

SENIORRÅDET

Høringssvar af 11. marts 2019

Kommunen har bedt Seniorrådet om et høringssvar **vedrørende udmøntning af satspuljemidler for 2019 – prioritering af puleansøgninger.**

Seniorrådet tager beslutningen til efterretning.

På Seniorrådets vegne

Bente Illum Hansen

LYNGBY-TAARBÆK KOMMUNE

SENIORRÅDET

Høringssvar af 11. marts 2019

Kommunen har bedt Seniorrådet om et høringssvar **vedrørende udlån af velfærdsteknologiske hjælpemidler på Biblioteket.**

Seniorrådet tager beslutningen til efterretning.

På Seniorrådets vegne

Bente Illum Hansen

SUNDHEDS- OG ÆLDREMINISTERIET

Bilag 4: Fælles skema til overførsel af uforbrugte midler fra 2018 til 2019 en værdig ældrepleje og bedre bemanding i ældreplejen

Kommune:

Anmodning om overførsel til 2019 en værdig ældrepleje:

Anmodning om overførsel til 2019 en bedre bemanding:

Tabel 1 Fordeling af midler som søges overført til 2019 fordelt på områder
Fordelingen skal angive, hvad midlerne vil blive brugt til i 2019

	Kr.
En værdig ældrepleje fordelt på områder:	
Livskvalitet	0
Selvbestemmelse	0
Kvalitet, tværfaglighed og sammenhæng i plejen	0
Mad og ernæring	0
En værdig død	0
Pårørende	0
Andet	0
Administration mv. en værdig ældrepleje	0
Søgt overført i alt en værdig ældrepleje	**0**
En bedre bemanding fordelt på områder:	
Bedre bemanding i hjemmeplejen	-750.000
Bedre bemanding på plejehjem, plejecentre og friplejeboliger	1.028.000
Administration mv. bedre bemanding	-5.000
Søgt overført i alt en bedre bemanding	**273.000**

Note: Midlerne skal fordeles på overskrifterne og summe til det beløb, som kommunen søger overført til henholdsvis en værdig ældrepleje og en bedre bemanding i ældreplejen i 2019.

BOKS 1 Forklaring vedr. anmodning om overførsel af midler samt redegørelse for anvendelsen af midlerne i 2019
Hvorfor kunne midlerne ikke bruges i 2018, og hvad skal de anvendes på i 2019?

En værdig ældrepleje
Ingen overførsel

Bedre bemanding i ældreplejen

Lyngby Taarbæk Kommune har i 2018 et mindreforbrug på 273.000 kr., som ønskes overført til 2019.

Mindreforbruget hænger hovedsagelig sammen med, at stillingerne først er blevet opnormeret og besat i løbet af foråret 2018, idet kommunen først i februar2018 fik en udmelding fra ministeriet omkring puljen. Af de anvendte midler er der anvendt færre midler på opnormering af timer hos allerede ansatte end budgettet, idet det faktiske behov har vist sig mindre end først antaget. Der er derfor blevet plads til flere nyansættelser end budgetteret i foråret 2018.

Lyngby Taarbæk Kommune ønsker at anvende de ekstra midler til midlertidige personaleressourcer henover en travl sommerferieperiode på 2 plejecentre.

Tabel 2 Fordeling af midler som søges overført til 2019 fordelt på udgifter/indtægter
Fordelingen skal angive, hvad midlerne vil blive brugt til i 2019

	Kr.
En værdig ældrepleje fordelt på udgifter:	
Lønudgifter (mere personale mhp. flere varme hænder)	0
Kompetenceudvikling af personale	0
Anskaffelser	0
Andet	0
Administration mv. en værdig ældrepleje	0
Søgt overført i alt en værdig ældrepleje	**0**
En bedre bemanding fordelt på indsatser:	
Nye medarbejdere	-1.126.000
Opjustering af arbejdstiden for eksisterende medarbejdere	1.404.000
Administration mv. bedre bemanding	-5.000
Søgt overført i alt en bedre bemanding	**273.000**

Note: Midlerne skal fordeles på overskrifterne og summe til det beløb, som kommunen søger overført til henholdsvis en værdig ældrepleje og en bedre bemanding i ældreplejen i 2019.

BOKS 2
Bekræftelse overførsel

Det bekræftes, at midlerne anvendes inden for formålet en værdig ældrepleje og en bedre bemanding i ældreplejen i 2019 (Sæt kryds)	X

LYNGBY-TAARBÆK KOMMUNE

SENIORRÅDET

Høringssvar af 11. marts 2019

Kommunen har bedt Seniorrådet om et høringssvar **vedrørende overførsel af midler fra puljen Bedre bemanding.**

Seniorrådet tager beslutningen til efterretning.

På Seniorrådets vegne

Bente Illum Hansen

Mødedato den 27.2.2019

Svar fra **MED-udvalget på Plejecenter Virumgård** vedrørende forslag til omlægning af 18 demens plejeboliger beliggende i Hus C Irismarken 2, til somatiske plejeboliger.

Omlægningen planlægges til at ske over 3 år.

Omlægningen vil betyde et mindre rammebudget på kr. 48.000 i 2019, kr. 95.000 i 2020 og kr. 148.000 i 2021 og fremover

En sådan omlægning giver mulighed for en bedre personalemæssig ressourceudnyttelse på Virumgård plejecenter og samtidig have en positiv effekt på ventelisten til en plejebolig, da kapaciteten bedre udnyttes.

*Det er M**ED**-udvalgets medlemmers klare overbevisning**,** at det kan have en positiv effekt på ventelisten og ikke mindst på de gener som den enkelt**e** borger muligvis må opleve**,** ved ikke at kunne modtage døgnpleje når dette er krævet. Det er ligeledes udvalgets klare holdning**,** at det er gavnligt for økonomien at boligerne er udlejet.*

*M**ED**-udvalget mener også**,** at det kan have personalemæssige ressource-fordele ved en sådan løsning.*

*M**ED**-udvalget er enige i**,** at beliggenheden ikke er optimal for beboere med demens*

*M**ED**-udvalget peger på**,** at boligerne i C9 (demensafdelingen) ikke har altan som **boligerne i** C13.*

*De**r** kan være medarbejdere, der i dag er ansat i C, demensafdelingen, som ønsker at flytte til en anden demensafdeling på **Plejecenter** Virumgård ved vakancer. Dette vil selvfølgelig blive imødekommet.*

*Der er en bekymring for de medarbejde**r,** som bevidst har valgt specialet demens.*

*Hvad hvis der ikke kommer stillinger til dem på de eksisterende demensafdelinger? Skal de så acceptere somatikken? Vælger de at rejse til andre plejecentre**,** så vi mister nogle gode **medarbejdere***

*Der vil ligeledes være en lønnedgang, da **medarbejderne** ikke **vil være** berettiget til demenstillæg og da der **vil** ske et vist økonomisk træ**k** i budgettet, heller ikke er penge til at give andet tillæg i kompensation.*

*Såfremt behovet **for demensboliger** ændrer sig på et senere tidspunkt, vurderer forvaltningen det er mere hensigtsmæssigt, at en afdeling i hovedhuset omdannes til en demens afdeling, bl.a. pga. atriumgården.*

*Det er M**ED**-udvalget bekendt at der for få år **siden** er **udarbejdet** et overslag over**,** hvad det krævede hvis eksempelvis A-**husets** ene afdeling skulle **ændres til demensboliger**.*

*Pga**.** forhallen og afdelingernes beliggenhed og, i perioder, store trafik af hjemmeplejens medarbejdere og andre samarbejdspartnere, skønnes det ikke at være oplagt til dette formål, hvis behovet skulle opstå igen, med mindre der nedlægges boliger.*

*M**ED**-udvalget spørger ind til**,** om det er muligt at revurdere nogle af de borgere som står på ventelisten til somatiske afdelinger. Der er en oplevelse af**,** at en del af de borgere som visiteres til somatiske afdelinger, har kognitive og adfærdsmæssige udfordringer som muligvis kunne **rummes** bedre i afdelinger for demens.*

LYNGBY-TAARBÆK KOMMUNE

SENIORRÅDET

Høringssvar af 11. marts 2019

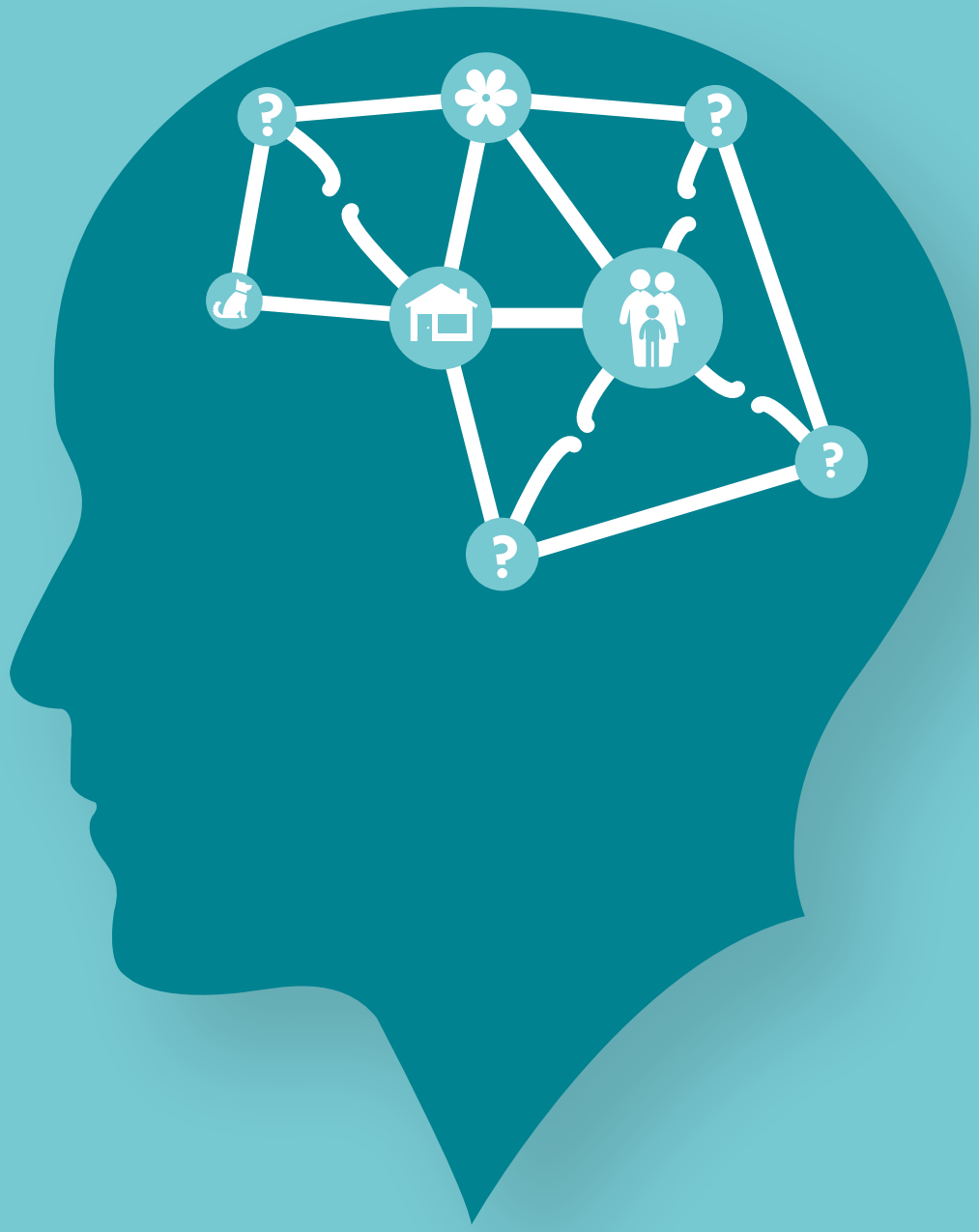
Kommunen har bedt Seniorrådet om et høringssvar **vedrørende forslag om omlægning af plejeboliger fra demensegnede til somatiske boliger.**

Seniorrådet finder det afgørende, at den fremtidige struktur indebærer, at somatiske og demensafdelinger holdes adskilt.

På Seniorrådets vegne

Bente Illum Hansen

LYNGBY-TAARBÆK
KOMMUNE

Tilbud og indsatser på demensområdet

Lyngby-Taarbæk Kommune
Center for Sundhed og Omsorg

Lyngby-Taarbæk Kommune
Center for Sundhed og Omsorg
Toftebæksvej 12, 2800 Kgs. Lyngby

Fotos:
Stockbyte/Getty Images

Design: David B Earle

Kilder:
Ældrestrategien, Lyngby-Taarbæk Kommune 2013-2016
National Videnscenter for Demens
National Handleplan for Demensindsatsen
Professor og psykolog Tom Kitwoods teorier om personcentreret omsorg
KL- Statusnotat om demensindsatsen

Oktober 2015

Revideret oktober 2018

Lyngby-Taarbæk Kommune ønsker med afsæt i et stærkt borgerperspektiv at kunne tilbyde de bedst mulige løsninger inden for demensområdet.

Lyngby-Taarbæk Kommune er en demensvenlig kommune, hvilket blandt andet betyder, at kommunen deltager i Demensrummet.
Demensrummet arbejder ud fra fokusområderne i "Den Nationale Demenshandlingsplan 2025" som er; *Tidlig opsporing og kvalitet i udredning og behandling, bedre kvalitet i pleje, omsorg og rehabilitering, støtte og rådgivning til pårørende til mennesker med demens, demensvenlige samfund og boliger, øget videns- og kompetenceniveau*.
I Demensrummet videndeles og udvikles med eksperter samt sparres med andre kommuner for at kvalificere demensområdet.

"Tilbud og indsatser på demensområdet" er en samling af tilbud og indsatser på demensområdet i Lyngby-Taarbæk Kommune, der skal sikre borgernes og deres pårørendes velbefindende bedst muligt.
"Tilbud og indsatser på demensområdet" er udviklet på baggrund af projekt "Handleplan for demensområdet 2015-2018", som er gennemført og evalueret i 2018.

Lyngby-Taarbæk Kommunes tilbud og indsatser på demensområdet skal bidrage til at skabe et sammenhængende forløb fra den første tid i hjemmet til den sidste tid på plejecentret. Hvilket giver tryghed for borgere med demens og deres pårørende i alle faser af sygdommen.

Lyngby-Taarbæk Kommune ønsker med denne folder, at informere borgere med en demenssygdom og deres pårørende, samt ledere og medarbejdere på ældreområdet, om kommunens tilbud og indsatser.

For yderligere information og kontaktoplysninger se www.ltk.dk/demens.

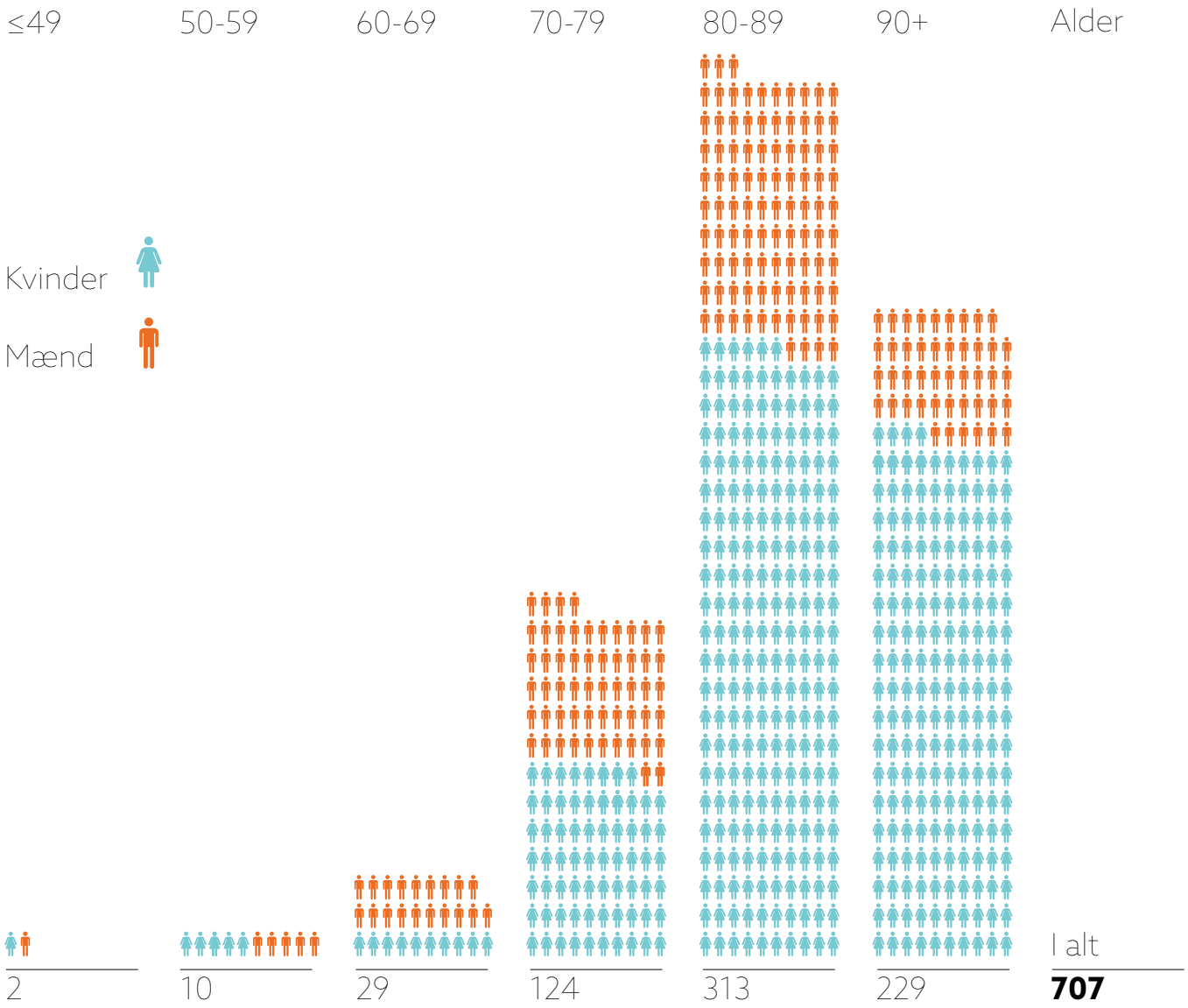
Tilbud og indsatser begynder fra den tidlige fase af sygdommens opståen til den sidste tid af borgerens liv.
Indsatserne er inddelt i tværgående indsatser og fem fortløbende faser.

Mere end 100 forskellige sygdomme kan føre til demens, som er en tilstand, hvor de mentale færdigheder er svækket af sygdom. Demens rammer primært ældre, men også yngre mennesker kan blive ramt. Tabet af mentale færdigheder påvirker livssituationen for såvel personen med demens som for de pårørende, ligesom omsorg og pleje af mennesker med demens kræver særlige kompetencer hos plejepersonalet.

Borgere med demens eller demenslignende symptomer

Lyngby-Taarbæk Kommune

Lige nu lever cirka 87.000 danskere med en demenssygdom. I Lyngby-Taarbæk Kommune ligger andelen af borgere over 65 år over landsgennemsnittet. Kommunen forventes derfor ikke at opleve en lige så markant stigning i gruppen af ældre borgere, og dermed heller ikke så høj en stigning i antallet af borgere med demens, som i resten af landet. Et estimat fra Nationalt Videnscenter for Demens viser, at der i 2018 er 1.074 borgere med demens i Lyngby-Taarbæk Kommune.
Kommunens demensteam har pr. 1. maj 2018 kontakt med ca. 700 borgere med demens eller demenslignende symptomer, hvoraf ca. 70 % er udredt for en demenssygdom.

Formålet med kommunens tilbud og indsatser er at bidrage til størst mulig livskvalitet og tryghed for borgere med demens og deres pårørende i Lyngby-Taarbæk Kommune. Tilbud og pleje til borgere med demens skal samtidig tilrettelægges på en sådan måde, at den enkelte borgers ressourcer, behov og ønsker tilgodeses.

Tværgående **tilbud og indsatser**

Samarbejde med og informationer til borgere og pårørende
Mål: At borgere med demens og deres pårørende oplever nem adgang til relevante informationer om demens.
At modvirke psykisk udbrændthed, isolation og ensomhed blandt de pårørende til demente.
At de pårørende anerkendes som en vigtig ressource og oplever at blive understøttet i rollen som pårørende, også når borgeren kommer på plejecenter.

Organisering af demensområdet
Mål: At øge livskvaliteten for borgere med demens og deres pårørende, ved at organisere ressourcerne på demensområdet med afsæt i "den personcentrerede omsorgsmodel".

Implementering og forankring af personcentreret omsorg
Mål: At ledere og medarbejdere har relevante kompetencer, så de mestrer de forskellige demensfaglige problemstillinger og leverer omsorg og pleje, der lever op til det politisk besluttede.

Indsatser i de fem faser

1 **Den tidlige fase** ved sygdommens opståen i hjemmet

Mål: Tidlig kvalificeret indsats, så borgere med demens og deres pårørende længst muligt kan opretholde deres fysiske og psykiske ressourcer til håndtering af hverdagen i hjemmet.

2 **Tiden i hjemmet** i takt med sygdommens udvikling

Mål: At tilbyde aktiviteter og optimal støtte til borgere og deres pårørende, så de fortsat kan håndtere hverdagen i hjemmet.

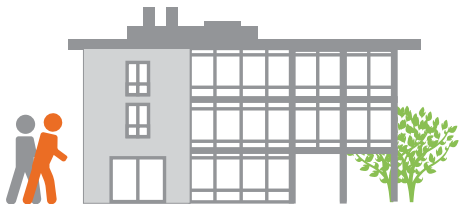
3 **Overgangen** til plejecenter

Mål: At overgangen til plejecenter bliver så nænsom og tryg som muligt for både borgere og pårørende.

4 Tiden på **plejecentret**

Mål: At borgere oplever plejecentret som deres hjem.

5 **Den sidste tid**

Mål: At skabe et trygt miljø, så borgere og deres pårørende oplever en værdig afsked.

Samarbejde med og information til borgere og pårørende

Mål:

- **At borgere med demens og deres pårørende oplever nem adgang til relevante informationer om demens.**
- **At modvirke psykisk udbrændthed, isolation og ensomhed blandt de pårørende til demente.**
- **At de pårørende anerkendes som en vigtig ressource og oplever at blive understøttet i rollen som pårørende, også når borgeren kommer på plejecenter.**

Tilbud

Oplysning om demens på kommunens hjemmeside.

Vejledning/rådgivning i hjemmet af demensteamet efter behov.

Mulighed for aflastning:
Op til 12 timer i hjemmet/mdr. for samboende pårørende.
Aflastningsplads til borgere med demens en uge hver fjerde uge.

Pårørendegruppe for ægtefæller til hjemmeboende borgere med demens ledet af demensteamet.

Årlig demensdag for borgere og deres pårørende med det formål at dele erfaringer og viden og for at nedbryde tabuer om sygdommen.

Årligt oplysningsmøde om demens på Stadsbiblioteket.

Mulighed for at drøfte daglig-dagen med ledelsen en gang om måneden ved "åben dør" til ledelsen.

Åbent Hus-arrangementer på tværs af alle afdelingerne på de enkelte plejecentre.

Temamøder for pårørende på plejecentrene med fagligt indhold to gange årligt. Temamøderne tilrettelægges ud fra pårørendes ønsker og i overensstemmelse med værdigrundlaget fra "den personcentrerede omsorgsmodel" (se side 10).

Pårørendegruppe på tværs af alle plejecentre. Gruppen skal være med til at give forslag og input til "det gode ældreliv".

Pårørendevejleder, som rådgiver og vejleder individuelt og i grupper.

Husmøder afholdes på de enkelte afdelinger på plejecentrene to gange årligt for at planlægge afdelingsarrangementer mv.

Følgegruppe af pårørende til de fortsatte tilbud og indsatser på demensområdet.

Pårørendeaften i Seniorugen for pårørende i kommunen.

Frivillige tilbud

"Pusterummet"
– et netværk for pårørende til borgere med demens.

Onsdagscafé for borgere med demens og deres pårørende.

Madklub for pårørende til borgere med demens.

Andagtsmiddag.

Ældresagen 60+

Lokale støtteforeninger

Organisering af demensområdet

Mål: At øge livskvaliteten for borgere med demens, og deres pårørende, ved at organisere ressourcerne på demensområdet med afsæt i "den personcentrerede omsorgsmodel".

Organisering

Der er 172 demensegnede boliger –heraf 5 demensboliger– til borgere med demens på Lyngby-Taarbæk Kommunes plejecentre.

Demensindsatsen er bl.a. organiseret ved et demensteam bestående af en demens-koordinator og flere demens-kontaktpersoner. Demensteamet følger den enkelte borger, og dennes pårørende fra første kontakt til borgeren dør.

Demensteamet er organiseret som en ekspertgruppe, som i perioder kan vejlede, rådgive og støtte medarbejderne i forhold til svære adfærdsforstyrrelser hos borgere med demens.

Lyngby-Taarbæk Kommune arbejder ud fra et fælles demensgrundlag med afsæt i "den personcentrerede omsorgsmodel" (se side 10).

Indsatser

Der uddannes løbende personale til et demens-ressourceteam i hjemmeplejen med særlige kompetencer inden for demens. Demensressourceteamet skal fortrinsvis varetage omsorgs-arbejdet i hjem, hvor borgerne har en demens- sygdom.

Der uddannes løbende særlige ressourcepersoner på alle plejecentre. Ressource-personerne får kompetencer til at rådgive deres kolleger med dagligdagens spørgsmål i demensarbejdet og i udarbejdelse af pædagogiske handleplaner.

Plejepersonale i hjemmeplejen og på træningsenhederne og plejecentrene uddannes løbende i personcentreret omsorg.

Implementering og forankring af fremadrettede indsatser

Mål: At ledere og medarbejdere har relevante kompetencer, så de mestrer de forskellige demensfaglige problemstillinger og leverer omsorg og pleje, der lever op til det politisk besluttede.

Indsatser	Implementering og forankring af personcentreret omsorg
Alle nye medarbejdere i hjemmeplejen, på træningsenhederne og på plejecentrene får AMU-kurset "Omsorg for personer med demens" på fem dage, specielt tilrettelagt efter Lyngby-Taarbæk Kommunes behov.	Løbende implementering af værktøjer fra projekt Fremfærd/Ældre, hvor der er blevet arbejdet med nudging, som hjælp til at bryde med vanetænkning.
Ressourcepersoner opkvalificeres gennem to dages kommunikationskursus.	Målrettet arbejde med borgernes livshistorie, eventuelt i samarbejde med de pårørende, på alle afdelinger.
Der uddannes løbende sygeplejersker i diplom i demens.	Arbejde med socialpædagogiske handleplaner, som udarbejdes, når der er behov for særlig pædagogisk fokus.

Organisering

Hjemmepleje	Plejecentre	Træningscentre	Aktivitetsområdet
Leder af hjemmeplejen	Plejecenterleder	Træningscenterleder	Afdelingsleder
Afdelingsleder	Afdelingsleder	Afdelingsleder	Aktivitets-medarbejdere
Demessygeplejerske	Demessygeplejerske	Demessygeplejerske	
Demens ressourceteam	Ressourcepersoner	Demens ressourceperson	
Basispersonale	Basispersonale	Basispersonale	

Afdelingsledere og sygeplejersker skal understøtte demensindsatsen gennem arbejdet med person-centreret omsorg, brug af livshistorie og pædagogiske handleplaner.

Ressourcepersoner skal hjælpe deres kolleger i dagligdagens arbejde med personcentreret omsorg.

Demensressourceteamet skal varetage omsorgsarbejdet ud fra den personcentrerede omsorgsmodel i hjem, hvor borgeren har en demenssygdom.

Basispersonalet skal varetage pleje og omsorg med udgangspunkt i den personcentrerede omsorgsmodel.

Demensteamet er et støttekorps, som støtter og vejleder omkring svære adfærdsproblemer hos borgere med demens. De støtter op om udarbejdelse af pædagogiske handleplaner og har tæt samarbejde med borgere og pårørende i eget hjem.

Den personcentrerede omsorgsmodel

Personcentreret pleje og omsorg indebærer, at det er mennesket med demens, mere end demenssygdommen, der sættes i centrum, og at plejen tager udgangspunkt i borgerens egen oplevelse af virkeligheden.

Ideerne bag personcentreret pleje og omsorg er udviklet af den engelske psykologiprofessor Tom Kitwood.

Personcentreret pleje og omsorg sigter mod at forstå adfærd og eventuelle symptomer ud fra borgerens perspektiv og dermed gøre pleje og plejemiljø personligt og individuelt.

Plejen og omsorgen er blandt andet baseret på viden om borgerens livshistorie, vaner, værdier, behov, ønsker og præferencer.

1 Den tidlige fase ved sygdommens opståen i hjemmet

Tilbud

Demensteamet støtter og rådgiver borgere med demens og deres pårørende/netværk.

Rådgivningen tager afsæt i den enkeltes værdinormer, livshistorie og aktuelle situation. Samtaler afholdes kontinuerligt gennem hele sygdomsforløbet.

Vandreklub - et visiteret tilbud for borgere med demens, som kan gå minimum 5 km. uden hjælpemidler.

Hovedsagen - et visiteret dagtilbud for borgere med hukommelsesbesvær eller en senhjerneskade. Fokus på dagligdags-aktiviteter inde som ude.

Kurset "Hverdagen med demens" for mennesker, der lever med en demenssygdom, og deres pårørende.

Mulighed for hjemmepleje efter gældende visitationsregler.

Mulighed for op til 12 timers aflastning i hjemmet pr. måned for samboende pårørende.

Mulighed for aflastningsplads til borgere med demens en uge hver fjerde uge.

Mulighed for at tale med en pårørendevejleder.

Tilbud om lån af gps.

Kommunikationshjælpemidler - elektronisk kalender.

Pårørendetilbud se side 6.

Mål: Tidlig kvalificeret indsats, så borgere med demens og deres pårørende længst muligt kan opretholde deres fysiske og psykiske ressourcer til håndtering af hverdagen i hjemmet.

2 **Tiden i hjemmet** i takt med sygdommens udvikling

Tilbud

Demensteamet støtter og rådgiver borgere med demens og deres pårørende/netværk.

Rådgivningen tager afsæt i den enkeltes værdinormer, livshistorie og aktuelle situation. Samtaler afholdes kontinuerligt gennem hele sygdomsforløbet.

Vandreklub - et visiteret tilbud for borgere med demens, som kan gå minimum 5 km. uden hjælpemidler.

Hovedsagen - et visiteret dagtilbud for borgere med hukommelsesbesvær eller en senhjerneskade. Fokus på dagligdagsaktiviteter inde som ude.

Samværsgrupper - et visiteret dagtilbud, hvor borgere med demens mødes i trygge rammer i naturskønt område.

Tilbud om lån af gps.

Mulighed for hjemmepleje efter gældende visitationsregler.

Mulighed for op til 12 timers aflastning i hjemmet pr. måned for samboende pårørende.

Mulighed for aflastningsplads til borgere med demens en uge hver fjerde uge.

Mulighed for at tale med en pårørendevejleder.

Mulighed for udflugter for hjemmeboende borgere med demens og deres pårørende to gange årligt.

Nye relevante velfærds-teknologiske hjælpemidler inddrages løbende i hverdagen.

Kommunikationshjælpemidler - elektronisk kalender.

Pårørendetilbud se side 6.

Mål: At tilbyde aktiviteter og støtte til borgere og deres pårørende for at være med til at sikre livskvalitet og hjælp til hverdagen i hjemmet.

3 Overgangen til plejecenter

Tilbud

Demensteamet rådgiver og støtter borgere med demens og deres pårørende i at træffe beslutningen om det rette tidspunkt at flytte på plejecenter.

Tilbud om besøg i hjemmet af en medarbejder fra plejecenter før indflytning, så medarbejderen får et kendskab til borgerens liv, livshistorie og de fysiske rammer for borgerens liv.

Borgere med demens og deres pårørende tilbydes at besøge plejecentrene sammen med en demenskontaktperson.

Mål: At overgangen til plejecenter bliver så forudsigelig og tryg som muligt for både borgere og pårørende.

4 Tiden på **plejecentret**

Tilbud

Indflytningssamtale med fokus på en gensidig forventnings-afstemning mellem plejecenter og beboere samt deres pårørende.

Opfølgende samtale ca. fire uger efter indflytningen.

Plejecentrene arbejder med hjemlighed i fællesarealerne via aktiv inddragelse af beboere og pårørende.

Aktiviteter som for eksempel; sociale og fysiske aktiviteter, sansehaver, musikterapi, reminiscenslokale, -kasse og -aktiviteter, erindringsdans samt sæl og dukker.

Den enkelte beboer tilbydes flere forskellige meningsskabende aktiviteter tilpasset borgere med demens.

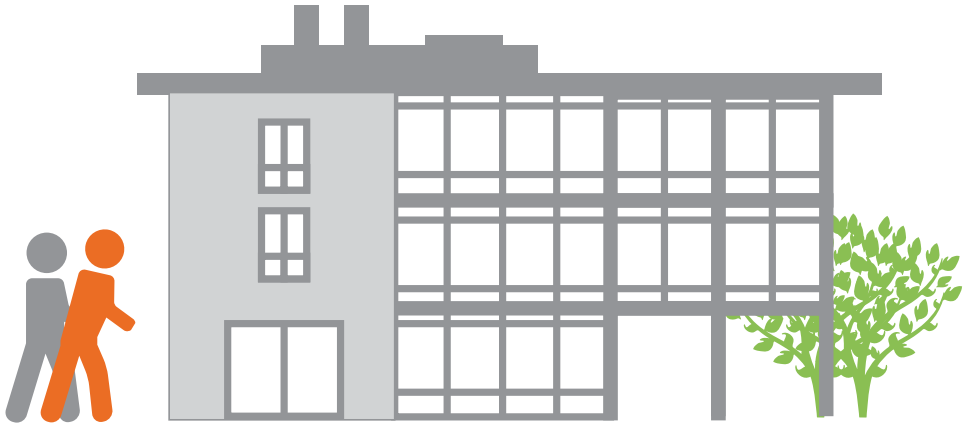
Beboere med demens og deres pårørende tilbydes mulighed for en bred seng for at imødekomme et eventuelt ønske om fysisk nærvær.

Der er mulighed for at drøfte dagligdagen med ledelsen en gang om måneden ved "åben dør" til ledelsen.

Der er besøgshunde på alle plejecentre.

Mulighed for cykeltur i plejecentrenes Rickshaw.

Mål: At beboere og pårørende oplever plejecentret som deres hjem.

5 Den sidste tid

Tilbud

Palliativ pleje, så beboeren kan forblive på plejecentret i den sidste tid.

Pårørende har mulighed for at overnatte i den udstrækning, der er behov for det.

Der er udarbejdet en vejledning til, hvordan medarbejderne skal håndtere den svære samtale om døden.

Plejecentrets personale tilbyder en udflytningssamtale til pårørende ca. en måned efter dødsfald.

Mål: At skabe et trygt miljø, så borgere og deres pårørende oplever en værdig afsked.

LYNGBY-TAARBÆK
KOMMUNE

Center for Sundhed og Omsorg

Toftebæksvej 12
2800 Kgs. Lyngby

45 97 34 44
sundhedomsorg@ltk.dk
www.ltk.dk

Punkt 19
En styrket indsats vedr. forebyggelse af ensomhed (Beslutning)

Resumé
Der er i forbindelse med Finansloven for 2019 afsat 100 mio. kr. årligt i 2019-22 til forebyggelse af ensomhed. Med en forventet fordeling på 1,078 % til Lyngby-Taarbæk Kommune, er midlerne til kommunen estimeret til at udgøre 1.078.000 kr. årligt. Forvaltningen forelægger forslag til anvendelse af de tildelte midler foreløbigt for 2019 og 2020.

Indstilling
Forvaltningen foreslår, at
1. der anvendes 1.078.000 kr. årligt i 2019 og 2020 til de skitserede indsatser, som midlertidigt finanseres af kassen indtil, finanslovsmidlerne er udmøntet
2. såfremt udmøntningen af finanslovsmidlerne afviger fra 1.078.000 kr. tilpasses budget i anslået regnskab.

Sagsfremstilling
Hver 4. dansker over 65 år føler sig ofte eller en gang imellem uønsket alene. Ensomhed og social isolation kan føre til mindsket livskvalitet. En forebyggende indsats er væsentlig for at undgå, at ensomhed bliver en vedvarende følelse, der påvirker den enkelte ældres sociale, psykiske og fysiske helbred i negativ retning.

Allerede i dag arbejdes der på ældre- og sundhedsområdet med forebyggelse af ensomhed på forskellige måder. På plejecentre og i hjemmeplejen er bl.a. tilbud som klippekort og omsorgsbesøg samt uvisiterede og visiterede aktivitetstilbud, som understøtter denne dagsorden. I forhold til seniorer uden tilknytning til kommunen har de seneste års ældreuge (nu omdøbt til senioruge) også haft dette fokus qua ugens formål om at understøtte netværksdannelse og sociale fællesskaber.

De sidste år har Lyngby-Taarbæk Kommune desuden med tilskud fra Sundhedsstyrelsen haft en særlig indsats for borgere tilknyttet hjemmeplejen. Her har der bl.a. været fokus på opsporing af ensomhed, samarbejder med foreninger, frivillige og Rustenborghuset samt kommunikation omkring tilbud i kommunen - i kommunalt, forenings og frivilligt regi. Projektet slutter til sommer, hvor der også vil forelægge en evaluering, som Social- og Sundhedsudvalget vil blive præsenteret for.

På baggrund af de sidste års erfaringer foreslår forvaltningen, at der i første omgang igangsættes en indsats i 2019-2020, der omfatter:

- en brobyggerfunktion og ekstra ressourcer til aktivitetscentrene
- omsorgsbesøg i hjemmeplejen
- intensiveret samarbejde med Ældresagen og Rustenborghuset om besøgsvenner
- aftaler om konkrete samarbejdsprojekter med Røde Kors og Elderlearn.

Brobyggerfunktionen, ekstra ressourcer i aktivitetscentrene og omsorgsbesøg
Brobyggerfunktionen får ansvar for at forebygge og afhjælpe ensomhed hos hjemmeboende borgere. Den omfatter en indsats på tværs af hjemmeplejen, aktivitetsområdet, frivillighedsområdet og civilsamfundet. Hensigten er at etablere et tæt formelt samarbejde mellem disse områder. Funktionen bliver en ressource i hjemmeplejen, hvor brobyggerne får til opgave at:

- Supervisere personalet i opsporing og dokumentation af ensomhed
- Støtte borgere, der har behov for en social indsats fx i kommunens aktivitetscentre
- Supervisere personalet i aktivitetscentrene ift. at aktivere de nye borgere
- Varetage livshistoriske caféer

Forvaltningen antager, at den øgede aktivitet i opsporing af ensomhed og andre sociale behov medfører, at flere borgere deltager i aktiviteter på centrene. Der er derfor også behov for ekstra personaleressourcer i aktivitetscenterne til at løfte opgaven. Endvidere forventes den øgede opsporing af ensomhed at skabe et behov for flere omsorgsbesøg fra hjemmeplejens medarbejdere.

Eksterne samarbejder
Forvaltningen foreslår, at kommunen styrker samarbejdet med Røde Kors og Elderlearn i forhold til borgere, der ikke kan komme ud af deres eget hjem, men har brug for en social indsats, der er kendetegnet ved en en-til-en-relation.

Samarbejde med Røde Kors
Samarbejdet med Røde Kors om en besøgsven-ordning har vist sig, at efterspørgslen på besøgsvenner er større end omfanget af besøgsvenner. Der skal derfor rekrutteres besøgsvenner. Opslag på frivilligjob.dk og facebook har endnu ikke resulteret i flere besøgsvenner. Røde Kors har foreslået at etablere et pilotprojekt "online besøgsvenner" i et forsøg på at rekruttere flere besøgsvenner. Røde Kors rekrutterer og organiserer de frivillige til pilotprojektet, ligesom de vurderer deres egnethed som online besøgsven. Kommunens medarbejdere opsporer ældre, som falder indenfor målgruppen. Der estimeres med ca. 10 ældre borgere i 2019.

Elderlearn
Som en del af det igangværende projekt ”Nye fællesskaber i Nærområdet", der er finansieret af midler fra Sundhedsstyrelsen, samarbejder forvaltningen med "Elderlearn" frem til medio 2019 om et pilotprojekt, hvor ensomme ældre borgere matches med sprogstuderende udlændinge. Det særlige i denne ordning er, at den ældre - udover at få en besøgsven - bliver mentor for et andet menneske. Dette kan reducere oplevelsen af ensomhed og styrke oplevelsen af meningsfuldhed. Aftalen er, at Elderlearn rekrutterer ti deltagere fra sprogskoler og matcher dem med ti ældre. Elderlearn arrangerer og deltager selv i det første møde, ligesom de løbende evaluerer de enkelte forløb. Går et forløb i stå, forsøger Elderlearn at få det aktiveret eller finde et nyt match. Elderlearn udarbejder en midtvejsstatus og en færdig rapport efter seks måneder.

Indsats 2021-2022
Forvaltningen foreslår, at der i 2. halvår 2020 tages stilling til en eventuel justering eller omprioritering af indsatsen i 2021-2022.

National interesse for det projekt "Nye fællesskaber i nærområder"
Sundhedsstyrelsen har vist stor interesse for resultater fra kommunens projekt ”Nye fællesskaber i nærområdet”. Det gælder særligt arbejdet med livshistoriske fortællinger. Projektlederen for projektet har holdt et oplæg i Videncenter for Værdig Ældrepleje om visioner for og resultater fra dette arbejde. På den baggrund udarbejder Konsulentfirmaet Antropologerne en eksemplarisk case til inspiration til andre kommuner.

Lovgrundlag
I Finansloven for 2019 står der om "Bekæmpelse af ensomhed, tab af livsmod, sorg og selvmord". "Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at understøtte kommunernes arbejde med at opspore ensomme ældre og bekæmpe ensomhed, tab af livsmod, sorg og selvmord blandt ældre borgere, herunder med inddragelse af civilsamfundet. Som led i initiativet ændres bekendtgørelsen om værdighedspolitikker for ældreplejen, så der indføres en forpligtigelse for kommunerne til at beskrive i deres værdighedspolitikker, hvordan ensomhed blandt ældre borgere bekæmpes. Der afsættes 100 mio. kr. årligt i perioden 2019-2022. Midlerne udmøntes til kommunerne som et særtilskud på baggrund af nøglen i tilskuds- og udligningssystemet for udgiftsbehovet på ældreområdet.

Sundheds- og ældreministeriet har 22. januar 2019 i en mail til forvaltningen præciseret, at tilføjelsen af det nye område "Bekæmpelse af ensomhed" indebærer, at kommunalbestyrelsen skal behandle og indarbejde området som en del af kommunens værdighedspolitik senest den 31. december 2019. Herefter skal området "Bekæmpelse af ensomhed" behandles, vedtages og offentliggøres sammen med de 6 øvrige områder inden for det første år i den kommunale valgperiode.

Økonomi
Der er i forbindelse med Finansloven for 2019 afsat 100 mio. kr. årligt i 2019-22 til forebyggelse af ensomhed. Med en forventet fordeling på 1,078 % til Lyngby-Taarbæk Kommune, er midlerne til kommunen estimeret til at udgøre 1.078.000 kr. Midlerne for 2019 vil blive udmøntet som bloktilskud i juni 2019.

Brobyggerfunktionen er estimeret til 50 timer pr. uge. svarende til en årlig udgift på 630.000 kr. i 2019-2020.

Ekstra ressourcer til aktivitetscenteret er estimeret til at udgøre ca. 25 timer pr. uge svarende til en årlig udgift på 278.000 kr. i 2019-2020.

Ressourcer til omsorgsbesøg er estimeret til 50.000 kr. årligt i 2019-2020.

deltagende borgere, ti til besøgsvennerne samt én til at administrere de andre). Derudover sim-kort og dataunderstøttelse.

Samarbejdet med Elderlearn er estimeret til at udgøre en årlig udgift på 30.000 kr. i 2019-2020. Prisen pr. match ved forlængelse medio 2019 er 1.500 kr. pr. match for et 6 måneders forløb. Der er således lagt op til to forløb årligt af ti borgere.

Der er med forslaget lagt op til, at der først i 2. halvår 2020 tages stilling til udmøntning af de midler, der er afsat i 2021-2022.

Tabel til bevillingsmæssige ændringer:

Overskrift	Udvalg / Aktivitetsområde	2019	2020	2021	2022	2023	Varig?
Brobyggerfunktion	SSU/Sundhed og Omsorg	630	630	0	0	0	Nej
Ekstra ressourcer til aktivitetscentret	SSU/Sundhed og Omsorg	278	278	0	0	0	Nej
Ressourcer til omsorgsbesøg	SSU/Sundhed og Omsorg	50	50	0	0	0	Nej
Samarbejde med Røde Kors	SSU/Sundhed og Omsorg	90	90	0	0	0	Nej
Elderlearn	SSU/Sundhed og Omsorg	30	30	0	0	0	Nej
I alt (kassen)		**1.078**	**1.078**	**0**	**0**	**0**	Nej

(2019 P/L-niveau, t. kr.)

Der forventes at Lyngby-Taarbæk Kommune efterfølgende bevilges midler via DUT-systemet, som derefter går i kassen. Evt. difference reguleres på Aktivitetsområde Sundhed og Omsorgs ramme, således at kassen holdes neutral i forhold til denne sag.

Beslutningskompetence
Kommunalbestyrelsen.

Beslutning
Social- og Sundhedsudvalget, den 5. februar 2019
Ad 1-2) Anbefalet, idet der konstateres at indsatserne virker, dog således at indsatserne kan justeres på baggrund af den planlagte evaluering.

(C) tog forbehold.

Supplerende sagsfremstilling
Forvaltningen har udarbejdet et uddybende notat (bilag) vedrørende:

1. Baggrund for forslaget (igangværende projekt vedr. forebyggelse af ensomhed, som er finansieret af puljemidler fra Sundhedsstyrelsen).
2. Erfaringer fra det igangværende projekt.
3. Uddybning af det fremlagte forslag til fremadrettet indsats.
4. Uddybning vedr. øvrige igangværende tiltag for at forebygge ensomhed.

Som det fremgår af sagen, udmøntes midlerne over bloktilskuddet. Kommunen kan derfor vælge at prioritere midlerne til andre formål, så længe kommunen følger bekendtgørelsen om at udvide værdighedspolitikken med et afsnit om, hvordan der arbejdes med ensomhed - og i øvrigt arbejder med de beskrevne indsatser.

Bekendtgørelsen om værdighedspolitikker for ældreplejen samt orienteringsbrev, der er modtaget 30. januar 2019, er også bilagt sagen.

Økonomiudvalgsmødet, den 21. februar 2019
Ad 1-2) Tilbagesendes til SSU.

Bilag

- Uddybende notat til supplerende sagsfremstilling
- Bekendtgørelse om værdighedspolitikker for ældreplejen
- Orienteringsbrev ændring af værdighedsbekendtgørelsen (ensomhed som nyt tema)

Bilag vedrørende økonomien i de anbefalede indsatser.
Der er i forbindelse med Finansloven for 2019 afsat 100 mio. kr. årligt i 2019-22 til forebyggelse af ensomhed. Med en forventet fordeling på 1,078 % til Lyngby-Taarbæk Kommune, er midlerne til kommunen estimeret til at udgøre 1.078.000 kr. Midlerne for 2019 vil blive udmøntet som bloktilskud i juni 2019.

Brobyggerfunktionen er estimeret til 50 timer pr. uge. svarende til en årlig udgift på 630.000 kr. i 2019-2020.

Ekstra ressourcer til aktivitetscenteret er estimeret til at udgøre ca. 25 timer pr. uge svarende til en årlig udgift på 278.000 kr. i 2019-2020.

Ressourcer til omsorgsbesøg er estimeret til 50.000 kr. årligt i 2019-2020.

Samarbejdet med Røde Kors: Deltagende borgere, ti til besøgsvennerne samt én til at administrere de andre). Derudover sim-kort og dataunderstøttelse, 90.000 kr.

Samarbejdet med Elderlearn er estimeret til at udgøre en årlig udgift på 30.000 kr. i 2019-2020. Prisen pr. match ved forlængelse medio 2019 er 1.500 kr. pr. match for et 6 måneders forløb. Der er således lagt op til to forløb årligt af ti borgere.

Der er med forslaget lagt op til, at der først i 2. halvår 2020 tages stilling til udmøntning af de midler, der er afsat i 2021-2022.

Tabel til bevillingsmæssige ændringer:

Overskrift	Udvalg / Aktivitetsområde	2019	2020	2021	2022	2023	Varig?
Brobyggerfunktion	SSU/Sundhed og Omsorg	630	630	0	0	0	Nej
Ekstra ressourcer til aktivitetscentret	SSU/Sundhed og Omsorg	278	278	0	0	0	Nej
Ressourcer til omsorgsbesøg	SSU/Sundhed og Omsorg	50	50	0	0	0	Nej
Samarbejde med Røde Kors	SSU/Sundhed og Omsorg	90	90	0	0	0	Nej
Elderlearn	SSU/Sundhed og Omsorg	30	30	0	0	0	Nej
I alt (kassen)		**1.078**	**1.078**	**0**	**0**	**0**	Nej

(2019 P/L-niveau, t. kr.)

Der forventes at Lyngby-Taarbæk Kommune efterfølgende bevilges midler via DUT-systemet, som derefter går i kassen. Evt. difference reguleres på Aktivitetsområde Sundhed og Omsorgs ramme, således at kassen holdes neutral i forhold til denne sag.

LYNGBY-TAARBÆK KOMMUNE

SENIORRÅDET

Høringssvar af 11. marts 2019

Kommunen har bedt Seniorrådet om et høringssvar **om en styrket indsats vedr. forebyggelse af ensomhed – Genforelæggelse.**

Seniorrådet fastholder udtalelsen fra mødet den 4. februar 2019:

Seniorrådet finder, at de foreslåede initiativer er for traditionelle og anbefaler, at man finder nogle nye aktiviteter at støtte.

Seniorrådet finder, at civilsamfundet bør udnyttes lang bedre, og at der især gøres brug af frivillige og private foreninger.

Seniorrådet vil gerne opdateres om de konkrete resultater.

På Seniorrådets vegne

Bente Illum Hansen

LYNGBY-TAARBÆK KOMMUNE

Samarbejdsaftale mellem
Lyngby-Taarbæk Kommune og Frivilligcenter & Selvhjælp Lyngby-Taarbæk

Indledning
Med udgangspunkt i Lyngby-Taarbæk Kommunes strategi for frivillighed og medborgerskab, har aftalen til formål at beskrive de overordnede vilkår, rammer og retningslinjer for samarbejdet mellem Lyngby-Taarbæk Kommune og Frivilligcenter og Selvhjælp Lyngby-Taarbæk.

Samarbejdsaftalen træder i kraft fra 2016. Den evalueres årligt mellem Frivilligcentrets bestyrelse og Lyngby-Taarbæk Kommune.

Formål med samarbejdet
Frivilligcenter og Selvhjælp Lyngby-Taarbæk er en forening af foreninger, som repræsenterer og understøtter det lokale frivillige sociale engagement ved:

- at være bindeled mellem medlemsforeningerne, samt mellem foreningslivet bredt og kommunen, og mellem foreninger og borgere, der enten ønsker at engagere sig frivilligt eller at gøre brug af foreningernes tilbud om støtte og aktiviteter.
- at være igangsætter, koordinator og inspirator for lokale ideer og projekter, der indebærer en frivillig social indsats
- at være mødested og kontaktpunkt mellem de enkeltpersoner, foreninger, organisationer og andre grupper, der udfører en frivillig indsats i Lyngby-Taarbæk kommune.

Frivilligcentret bidrager til at udmønte Lyngby-Taarbæk Kommunes strategi for frivillighed og medborgerskab samt den kommende handleplan for strategien og er en væsentlig aktør og samarbejdspartner for Lyngby-Taarbæk Kommune i forhold til at understøtte og udvikle den frivillige sociale indsats i hele kommunen på tværs af frivilligområdet.

Lyngby-Taarbæk Kommune og Frivilligcenter & Selvhjælp Lyngby-Taarbæk forpligter sig til at arbejde for et bæredygtigt samarbejde baseret på tillid og respekt. Der afholdes to årlige dialogmøder mellem frivilligcentret og kommunen.

Indholdet i samarbejdet
Frivilligcenter & Selvhjælp Lyngby-Taarbæk og Lyngby-Taarbæk Kommune betragter det som en fælles opgave at:

- igangsætte og facilitere aktiviteter og handlinger inden for strategien for frivillighed og medborgerskab
- fremme fokus på, viden om og synlighed omkring frivillighed
- skabe rammer for nytænkning og innovation omkring frivillighed
- bidrage til at etablere netværk på tværs af hele frivilligområdet
- stille lokaler til rådighed for alle, jf. brugeraftale for Rustenborgvej 2A
- skabe fora for ideer og udvikling af aktiviteter

- rådgive vedrørende samarbejde mellem frivillige og kommunale institutioner/opgaver

I forlængelse af Samarbejdsaftalen indgår Lyngby-Taarbæk Kommune og Frivilligcentret hvert år en årsplan for samarbejdet omkring konkrete initiativer og aktiviteter på frivilligområdet for det pågældende år. Årsplanen indeholder også en oversigt over kommunens tilskud til Centret for det pågældende år.

Frivilligcenter og Selvhjælp Lyngby-Taarbæks roller, opgaver og ansvar

Frivilligcenter og Selvhjælp Lyngby-Taarbæks kerneydelser er:

- Foreningsservice
- Frivilligrekruttering
- Netværksdannelse
- Social vejviser – vejen til hjælp
- Projektvugge
- Synlighed/PR/Events
- Videnscenter om det frivillige engagement

Potentiel udvikling og udvidelse af Frivilligcentrets rolle, ansvar og opgaver
Frivilligcentrets ressourcer afhænger af størrelsen af grundbevillingen fra Socialministeriet, det kommunale driftstilskud, og af hvilke pulje- og fondsmidler Frivilligcentret formår at skaffe. Derfor rummer samarbejdsaftalen, udover de ovenfor beskrevne kerneopgaver, en række pejlemærker for udvikling og udvidelse af Frivilligcentrets rolle og opgave, som realiseres hvis og i takt med, at der er ressourcer til det og bestyrelsen i Frivilligcentret vurderer den konkrete opgave følger Frivilligcentrets strategi i øvrigt:

- Initiere og lede projekter målrettet specifikke grupper af socialt udsatte, hvor der et særligt behov dels, fordi der ikke findes foreninger på området, dels fordi der ikke er ressourcer i de enkelte foreninger til at sætte dem i gang.

- Udvide fokus fra foreningsfrivillighed til uorganiseret frivillighed i mere uformelle netværk og grupper og i én-til-én–frivilligheden, hvor borgere yder direkte hjælpe til hinanden udenom etablerede foreninger og grupper, og understøtte behov i denne sammenhæng.

- Udvide relationer og samarbejde med erhvervslivet, både for at synliggøre og udvikle det frivillige sociale arbejde, og for at fremme og understøtte lokale virksomheders sociale ansvar.

Frivilligcentrets ledelse og organisering
Frivilligcentret er en politisk og religiøst neutral selvstændig forening, der blev stiftet i 2003. Frivilligcentret ledes af en bestyrelse og bestyrelsen ansætter centerets leder, i overensstemmelse med Frivilligcentrets vedtægter.

Vedtægter og vedtægtsændringer besluttes på Frivilligcentrets generalforsamling og sendes til Lyngby-Taarbæk Kommunes Kommunalbestyrelse til orientering.

Frivilligcenter og Selvhjælp Lyngby-Taarbæk aflægger hvert år en årsberetning med et revideret årsregnskab omfattende det foregående års aktiviteter. Regnskabet skal være attesteret af statsautoriseret eller registreret revisor. Regnskabet sendes til Lyngby-Taarbæk Kommune efter afholdt generalforsamling. Dog senest den 30. april.

Lyngby-Taarbæk Kommunes rolle og ansvar
Lyngby-Taarbæk Kommune anerkender og understøtter, at Frivilligcenter og Selvhjælp Lyngby-Taarbæk er en central aktør på det frivillige sociale område og betragter Frivilligcentret som en væsentlig samarbejdspartner for Lyngby-Taarbæk Kommune.

Kommunal kontaktperson
Frivilligcentret har samarbejdsmæssige relationer til mange i den kommunale administration. De konkrete indsatser koordineres og prioriteres gennem den kommunale frivilligkonsulent, som bidrager til at understøtte udviklingen af samarbejdet mellem Lyngby-Taarbæk Kommune og Frivilligcentret.

Oplysning
Lyngby-Taarbæk Kommune orienterer om det frivillige arbejde på kommunens hjemmeside, herunder link til Frivilligcentret. Samtidig forpligter kommunen sig til at orientere om Frivilligcentrets arbejde til de kommunale institutioner.

Lokaler og drift
Frivilligcentret er etableret ud fra midler på Finansloven. Social- og Indenrigsministeriet bevilger årligt et tilskud på 350.000 kr. til Frivilligcentret under forudsætning af, at Kommunen som minimum matcher tilskuddet, jf. vejledning fra Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold til ansøgning om støtte til grundfinansiering for etablerede frivilligcentre FL §15.13.28.90.

Lyngby-Taarbæk Kommune giver i 2016 Frivilligcentret et tilskud på 550.000 kr. I dette beløb indgår værdien af huslejen på 120.000 kr. til lokaler, som kommunen stiller til rådighed for Frivilligcentret. Herudover afholder Kommunen udgifter til forbrug af el, vand og varme samt til rengøring og affaldshåndtering i huset, jf. brugeraftale for Rustenborgvej 2A.

Størrelsen af Kommunens driftstilskud til Frivilligcentret fastsættes i forbindelse med vedtagelsen af de årlige budgetter.

Ikrafttræden og genforhandling
Samarbejdsaftalen træder i kraft fra Social- og Sundhedsudvalgets vedtagelse den 10.02 2016 og gælder indtil videre.

Aftalen kan opsiges af begge parter med et skriftligt varsel på 3 måneder til udgangen af kalenderåret.

Dato: 25/10-2018

For Frivilligcenter & Selvhjælp Lyngby-Taarbæk

Dato: 25/10-2018*

Lyngby-Taarbæk Kommune

*) samarbejdsaftalen idet vi er usikre på at/om vi gjorde det i 2016

Retningslinjer for tildeling af §18-midler i Lyngby-Taarbæk Kommune

Ifølge Serviceloven §18 skal kommunerne samarbejde med frivillige sociale organisationer og foreninger. Kommunerne skal hvert år afsætte et beløb til støtte af frivilligt socialt arbejde. Rammerne for samarbejdet fastlægges af den enkelte kommune.

Hensigten med servicelovens §18 er at styrke samspillet mellem kommunerne på den ene side og det frivillige sociale arbejde på den anden side. Endvidere er hensigten, at kommunen kender de indsatser, der faktisk finder sted i frivillig regi for at sikre et godt samspil med de offentlige sociale tilbud i kommunen.

Lyngby-Taarbæk Kommune har fastlagt følgende kriterier og procedurer for samarbejdet.

Regler for ansøgning om § 18-støtte

Der er ansøgningsfrist en gang om året, den 15. september. Alle ansøgninger behandles i Center for Politik og Strategi. Der foretages hvert år en ny samlet vurdering ud fra det konkrete ansøgerfelt og der udarbejdes forslag til indstilling. Den endelige indstilling behandles på Social- og Sundhedsudvalgets møde i december, og alle ansøgere kan forvente svar på deres ansøgning i starten af januar.

Der skal anvendes Lyngby-Taarbæk Kommune ansøgningsskema, som er tilgængeligt 2 måneder før ansøgningsfristen. Ansøgere, der ikke anvender ansøgningsskemaet, kommer ikke i betragtning. Ansøgninger, der modtages efter ansøgningsfristens udløb, kommer ikke i betragtning. Foreninger får bevilget midlerne med den klausul, at de efterfølgende afleverer et regnskab, som godkendes af forvaltningen.

Hvordan du ansøger

For at komme i betragtning er det en betingelse, at ansøgningsskemaet er fyldestgørende og udfyldt korrekt. Målgrupper og betingelser for ansøgning, se afsnittene herunder.

Målgrupper for frivilligt socialt arbejde i Lyngby-Taarbæk Kommune

I udgangspunktet kan alle frivillige foreninger og organisationer, hvis målgruppe ligger inden for det frivillige sociale område komme i betragtning til § 18 støtte. Det er i høj grad målgruppen for aktiviteten, der er med til at afgøre, om den ligger indenfor det frivillige sociale område.
Målgruppen er overordnet set borgere i Lyngby-Taarbæk, der har brug for hjælp og støtte, herunder:

1. brugere af patient- og handicap-foreninger,
2. misbrugere,
3. udsatte børn, unge og ældre,
4. borgere med etnisk minoritetsbaggrund,

5. brugere af humanitære foreninger,
6. brugere af netværks- og selvhjælpsgrupper samt
7. pårørende til borgere i målgruppe 1 til 4.

Fire centrale betingelser skal være opfyldt

- At den frivillige indsats er kernen i det beskrevne projekt
- At tilskuddet fungerer som støtte til den specifikt frivillige indsats og understøtter den frivillige indsats til fordel for fortrinsvist borgere i Lyngby-Taarbæk Kommune
- At foreningen, gruppen eller aktiviteten er lokalt forankret i Lyngby-Taarbæk Kommune. En ansøgning anses som lokalt forankret hvis 1) foreningen har hjemme i Lyngby-Taarbæk Kommune, eller 2) aktiviteten fysisk foregår Lyngby-Taarbæk Kommune, eller 3) det kan sandsynliggøres at aktiviteten er målrettet mod Lyngby-Taarbæk-borgere, f.eks. gennem lokale oplysningsaktiviteter
- At målgruppen for aktiviteterne ligger indenfor den definerede målgruppe for det frivillige sociale arbejde i Lyngby-Taarbæk Kommune

Ved behandlingen vægter vi også formålet

- At den frivillige sociale aktivitet understøtter det nationale charter for samspil mellem den frivillige verden og det offentlige samt Lyngby-Taarbæk Kommunes strategi for frivillighed og medborgerskab
- At den frivillige sociale aktivitet er med til at fordre et godt lokalt samspil med de offentlige sociale tilbud og med de øvrige frivillige sociale aktiviteter
- At den frivillige sociale aktivitets formål er at engagere Lyngby-Taarbæk Kommunes borgere og skabe gode sociale netværk for borgere, der har brug for hjælp og støtte
- At den frivillige sociale aktivitet har til hensigt at komme et betydeligt antal Lyngby-Taarbæk-borgere til gode, eller at aktiviteten udfylder et behov for en mindre gruppe borgere, der ellers ikke tilgodeses med andre tilbud

Hvad yder vi støtte til?

- Konkrete sociale aktiviteter for brugere udført af frivillige
- Aktiviteter, der understøtter den frivillige sociale indsats. Det kan handle om transport, IT og kontorartikler samt om rekruttering, kvalificering, supervision og fastholdelse af frivillige inklusive kurser og sociale arrangementer
- Løbende driftstilskud
- Udviklingsprojekter, der f.eks. etablerer nye samarbejdsrelationer mellem forskellige typer af foreninger eller mellem foreninger og kommunen, lokale arbejdspladser eller virksomheder, involverer nye grupper af borgere som frivillige, eller på anden måde udfordrer de traditionelle rammer for det frivillige sociale arbejde. Dette kan eksempelvis være via en partnerskabsaftale

Social- og Sundhedsudvalget prioriterer hvilke sociale aktiviteter, der skal have støtte ud fra kriterierne for §18-støtten samt hvilke der gør en betydelig forskel for borgerne i kommunen. De søger at finde en god lokal balance i forholdet mellem at støtte til fornyelse og til en kontinuerlig indsats. Den enkelte frivillige organisation eller forening har ikke et krav på at få kommunal støtte, heller

ikke selvom den har været støttet gennem en årrække. Det betyder også, at ansøgerne ikke kan være sikker på at få det fulde ansøgte beløb, selvom ansøgningen opfylder alle kriterierne for §18-støtten.
Under behandling af ansøgningerne vurderer udvalget årligt, om der er behov for et økonomisk loft på, hvor meget der kan søges til konkrete poster så som eksempelvis supervision.

Hvad yder vi IKKE støtte til

- Lønmidler til løbende foreningsdrift og administration eller til brugerrettede aktiviteter og ydelser
- Huslejetilskud
- Organisationer/klubber, som modtager tilskud i henhold til Servicelovens § 79
- Brugerråd, pårørendebestyrelser og borgerforeninger, der er tilknyttet en offentlig institution, medmindre aktivitetens formål kommer andre til gavn end institutionens egne brugere, eller aktiviteten er indgået som et samarbejde med en frivillig social forening
- Landsdækkende foreninger, medmindre de er aktive og/eller har en lokal afdeling i Lyngby-Taarbæk Kommune

Revision og evaluering

Når aktiviteten er afsluttet eller senest 1. maj, skal der indsendes regnskab for anvendelse af midlerne. Ved tilskud over 20.000 kr. skal en af foreningen udpeget revisor godkende regnskabet.
Ubrugte midler skal ved årets udgang tilbagebetales til Lyngby-Taarbæk Kommune, eller der skal ansøges om tilladelse til at overføre midlerne til næste regnskabsår. Ansøgningen stiles til frivilligkonsulenten pr. brev eller mail.
Ansøgningen skal indeholde en beskrivelse af:

1. hvilke aktiviteter midlerne er bevilget til i det forgangne og
2. hvilke aktiviteter midlerne ønskes brugt til i det nye år
3. begrundelse for, hvorfor midlerne ønskes overført

Overførslen godkendes efter følgende principper:

- Forvaltningen har kompetence til at godkende ansøgninger om **overførsler under 10.000 kr.**, hvor midlerne ønskes anvendt til en tilsvarende aktivitet, som midlerne blev bevilget til.
- Social- og Sundhedsudvalget godkender ansøgninger om **overførsler over 10.000 kr.**
- Social- og Sundhedsudvalget godkender alle overførsler, hvor midlerne ønskes anvendt til en anderledes aktivitet end den, som midlerne blev bevilget til.

Underskud kan som udgangspunkt ikke overføres til næste år, men må dækkes af foreningen selv, medmindre der gives særlig dispensation.

Evaluering af § 18-støtte

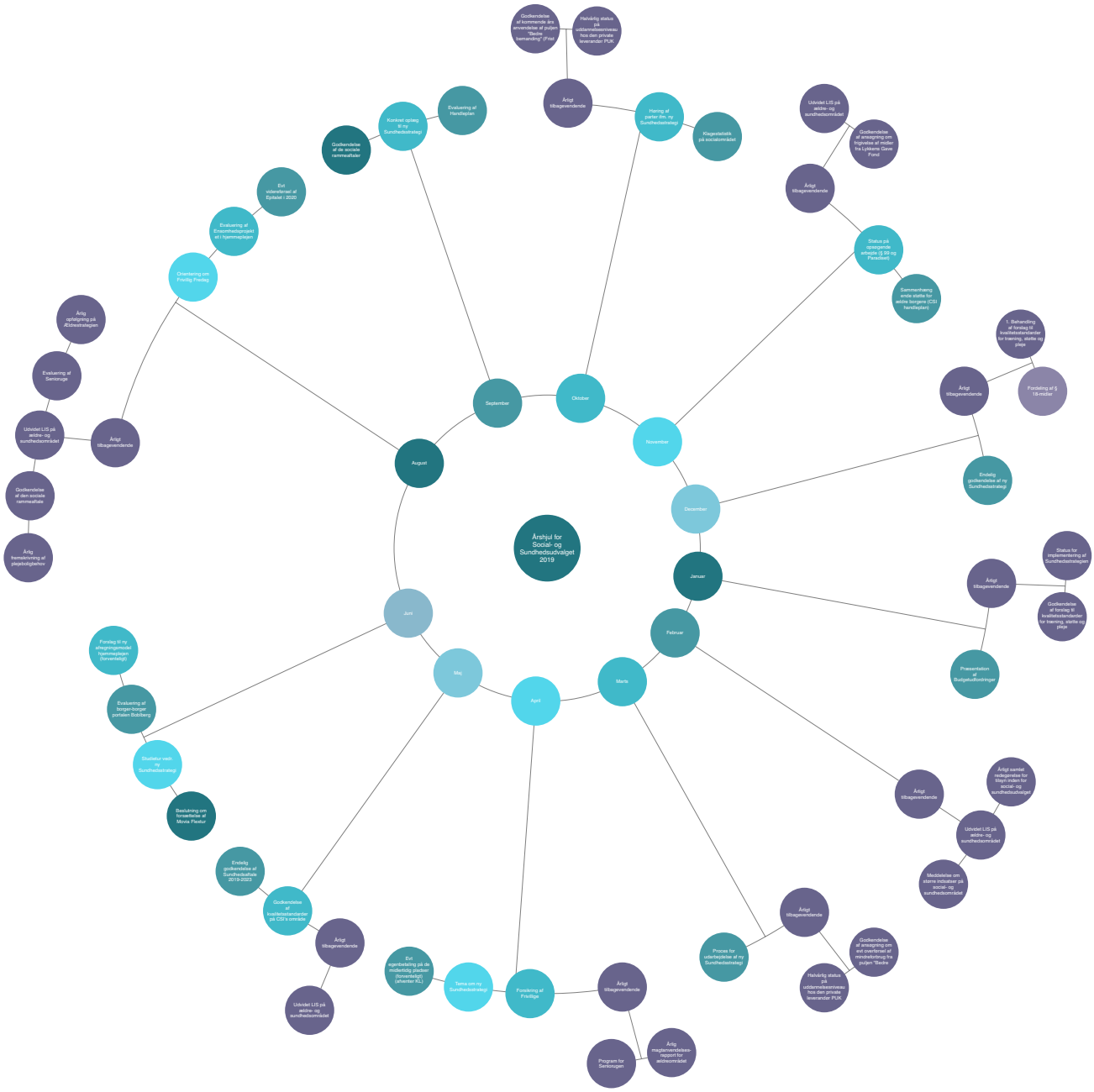
Der skal indsendes en evaluering af aktiviteterne, som tilskuddet er anvendt til. Der skal anvendes evalueringsskemaet neden for, og Social- og Sundhedsudvalget og forvaltningen vurderer løbende disse for at få et indtryk af effekten af den økonomiske støtte. Evalueringerne giver mulighed for at

få et indblik i de enkelte foreningers arbejde og udfordringer samt at følge udviklingen indenfor det frivillige sociale arbejde lokalt. Den skriftlige evaluering suppleres ved årlige dialogmøder.
Hvis I har modtaget støtte gennem § 18, skal I indsende en evaluering af, hvordan støtten er anvendt.
Evalueringsskemaet skal indsendes så snart aktiviteten er afsluttet eller senest i marts året efter foreningen har modtaget støtten.
Indsendes der ikke både evalueringsskema og regnskab for støtten, kan jeres forening ikke søge om § 18 støtte året efter.

Akutpulje

Der er mulighed for at søge opstartsstøtte til nye foreninger eller grupper eller støtte til akut opståede initiativer.
Akutpuljen har ingen ansøgningsfrist, men kan søges løbende hele året. Der er ca. 25.000 kr. i akutpuljen. Der kan søges et tilskud på maks. 5.000 kr.
Ansøgninger stiles til frivilligkonsulenten pr. brev eller mail. Ansøgninger behandles af forvaltningen. Når aktiviteten er afsluttet eller senest ved udgangen af det efterfølgende år, skal der i lighed med resten af puljen indsendes både et foreningsregnskab og et evalueringsskema.

Årshjul for Social- og Sundhedsudvalget 2019

dal løber af stablen søndag den 4. juni. Det medfører trafikale ændringer på og omkring 'VM-ruten' i tidsrummet kl. 9-16. På Kongevejen mellem Virum og Holte gælder ændringerne fra lørdag den 3. juni kl. 15 til søndag den 4. juni kl. 21.

maj kl. 16 til 29. maj kl. 09.30 at afliste en rude til et kontor på Bygningstorvet på DTU. Herfra har man stjålet en PH-lampe, en stationær PC samt Nikon-fotoudstyr. Den samlede værdi for de stjålne genstand er 80.000 kroner.

Masser af skønne oplevelser venter kommunens ældre borgere i uge 24.

Måske bliver de unge lidt misundelige

Foredrag, fællesspisning, musik og gåture. Er du 65+ kan du glæde dig til Ældreuge i Lyngby-Taarbæk

Af Signe Steffensen

ÆLDREUGE Der bliver med garanti hyggelig højskolestemning i byen, når kommunen skyder det helt nye initiativ "Ældreugen" i gang. Den festlige åbning finder sted lørdag den 10. juni fra 13-15 på Bibliotekstorvet. Her bliver der serveret Lyngbykage akkompagneret af den landskendte troubadour og folkesanger Erik Grip.

I løbet af ugen kan du også komme på litterær byvandring med forfatteren Thorstein Thomsen eller høre om fæstningskanalens betydning for fremtidige klimaudfordringer. Der vil også være fællesspisning hos Meyers, morgengymnastik , slægtsforskning, cykelture, koncerter, foredrag og fredagsbar.

Mennesker mødes

Ældreugen finder sted fra den 10. – 16. juni, og er den første af sin slags i Lyngby-Taarbæk.

"Målet er at skabe en uge, hvor der er fokus på vores ældre medborgere i kommunen. Det er ikke bare en underholdningsuge, men en uge som i tråd med vores ældre- og sundhedsstrategier kan være med til at skabe nye netværk og relationer samt inspirere til en sund og aktiv livsstil," siger borgmester Sofia Osmani i en pressemeddelelse fra Lyngby-Taarbæk Kommune.

Lokale foreninger, frivillige og Lyngby-Taarbæk Kommune har i fællesskab været med til at arrangere ugen, der forhåbentlig kan være med til inspirere borgerne til at tage aktivt del i nogle af de mange tilbud der er.

"Vi har i kommunen et stort udvalg af forskelligartede tilbud til 65+ årige - både kommunale tilbud, tilbud fra frivillige foreninger og selvorganiserede tilbud fra borgere i kommunen. Ugen skal bl.a. være med til at skabe et overblik over de mange tilbud og inspirere til at benytte dem efterfølgende. Det er i fællesskab, at vi skaber de bedste rammer for et godt og aktivt liv," siger formand for Social- og Sundhedsudvalget Bodil Kombek.

Alle dage i løbet af ugen vil der være åbent i informationsboden foran Bibliotekstorvet, hvor man kan komme forbi og få et overblik over dagens arrangementer.

De fleste arrangementer kræver ingen tilmelding. Men for de der gør, så kan man enten tilmelde sig via lyngbyhib.dk eller ved at møde op på Stadsbiblioteket.

Du finder det samlede program for ældreugen på www.ltk.dk/aeldreuge.

VOXPOP | MIN WEEKEND

Betina Jensen
Lyngby

"Jeg skal til Sjællands Odde, hvor min kæreste og jeg holder til i vores dejlige sommerhus. Vi skal og male, gøre hele huset rent, klippe græs og hæk. Sætte det hele i stand igen efter den hårde vinter. Der skal selvfølgelig også soles på stranden og bades en hel del."

Mikkel Nielsen
Værløse

"Jeg har eksamener, matematik i denne uge og i næste uge dansk. Jeg skal også forberede mig på noget engelsk og fransk. Fransk er svært at tale, men nemt at forstå. Jeg går på Glostrup Gymnasium, hvor jeg går i 10. klasse. På fredag fylder min søster 22 år og min fars familie kommer."

Celine Christiansen
Hellerup

"Jeg skal til fest med mit ungdomslandshold i håndbold om fredagen. Jeg spiller professionel håndbold og har spillet det i 16 år i Nykøbing Falster. På søndag skal jeg have en spilleaften sammen med tre veninder. Når vi mødes skal vi spille et nyt brætspil og så har vi en konkurrence i det."

Karina Soya
Gentofte

"Jeg skal på arbejde her i Mr. Harris, hvor jeg har arbejdet siden 1983. Det jo konfirmationstider, så der bliver solgt meget fint tøj som skjorter og bluser. Jeg elsker mit arbejde. Hvis nettet overtager salg af tøj, så tror jeg, at ungdommen bliver opvurt, for så er der intet socialt mere."

Tekst og foto: Medieskolen Lyngby

det grønne område

Politikens Lokalaviser A/S | Det Grønne Områdes Mediecenter | Gl. Lundtoftevej 1 B, 3. sal, 2800 Kgs. Lyngby | Tlf. 4590 8070 | www.dgo.dk

LEDELSE:
Markedschef Sjælland Øst
Jacob Reen Kaspersen
jacob.kaspersen@lokalaviser.dk

REDAKTION:
redaktion@dgo.dk

Lars Schmidt

Pernille Borenhoff
Journalist, direkte tlf. 4590 8160
pernille.borenhoff@lokalaviser.dk

Jan Østerling, Mediekonsulent
Direkte tlf. 45908183
jan.oesterling@lokalaviser.dk

Inge Nohr
Freelance, direkte tlf. 4590 8165
inge.nohr@lokalaviser.dk

ONLINE ANNONCER:
Maj-Britt Hildebrandt
Key account
Direkte tlf. 4590 8051

DEADLINES:
Korrekturarm.: Mandag kl. 16
Færdige ann.: Tirsdag kl. 12
Privatarm.: Tirsdag kl. 10